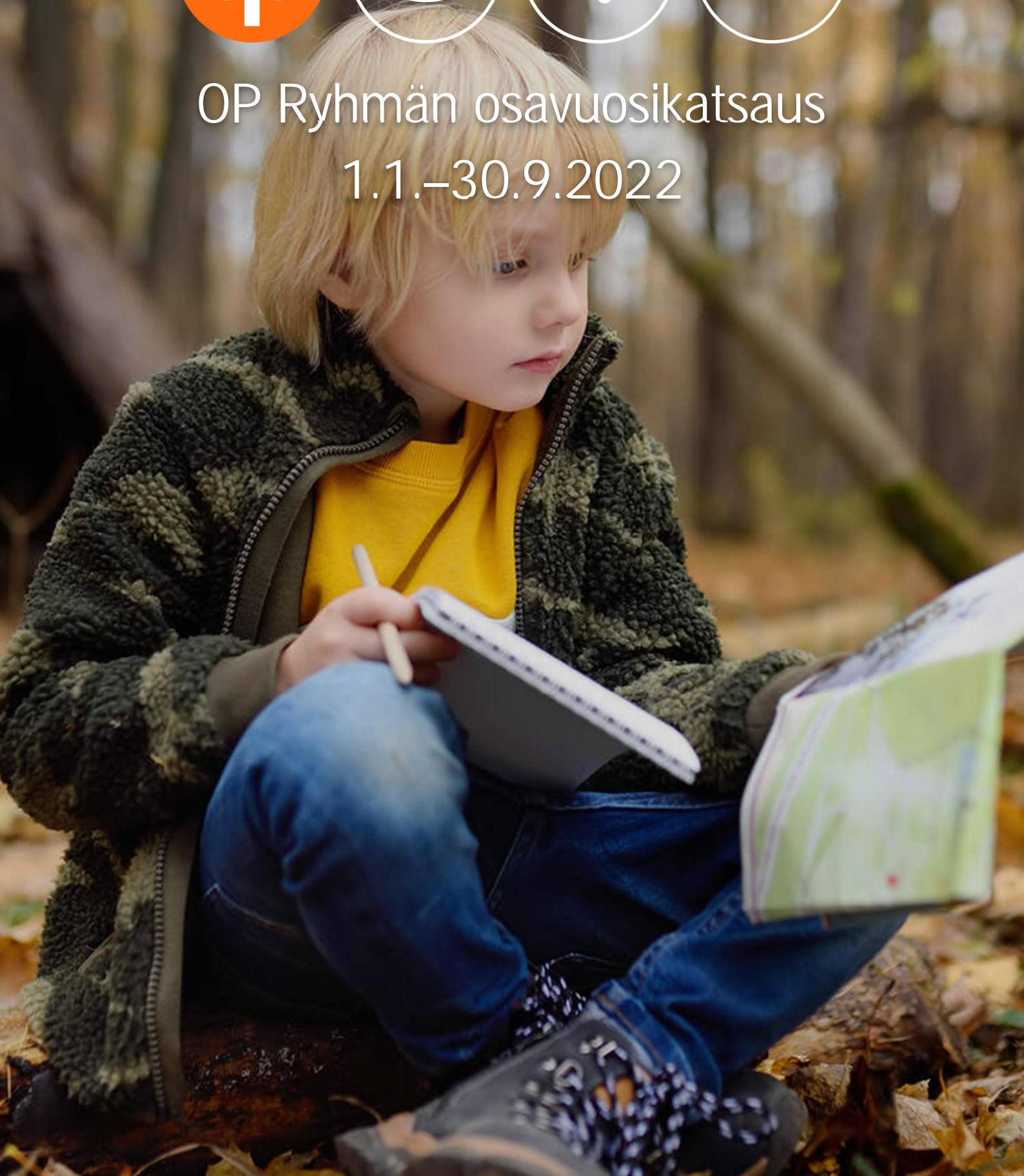

OP Ryhmän osavuosisikatsaus

1.1.–30.9.2022

OP Ryhmän osavuositiedot 1.1.–30.9.2022:

Tulos ennen veroja oli 940 miljoonaa euroa – hyvä tulos epävarmassa toimintaympäristössä

Tulos ennen veroja 1–9/2022	Korkokate 1–9/2022	VakuutusKate 1–9/2022	Nettopalkkiotuotot 1–9/2022	CET1- vakavaraisuus 30.9.2022
940 milj. €	+16 %	+2 %	-1 %	17,7 %

- Tulos ennen veroja oli 940 miljoonaa euroa (858).
- Asiakasliiketoiminnan tuotot kasvoivat yhteensä 7 % 2 431 miljoonaan euroon (2 274). Korkokate kasvoi 16 % 1 122 miljoonaan euroon (971) ja vakuutusKate 2 % 553 miljoonaan euroon (542). Nettopalkkiotuotot olivat 756 miljoonaa euroa (761).
- Sijoitustoiminnan nettotuotot laskivat -73 miljoonaan euroon (253). Väliaikainen poikkeusmenettely mukaan lukien tuotot sijoitustoiminnasta laskivat 41 % 120 miljoonaan euroon (204).
- Yhteensä tuotot laskivat 6 % 2 410 miljoonaan euroon (2 573). Väliaikainen poikkeusmenettely mukaan lukien tuotot kasvoivat 3 % 2 602 miljoonaan euroon (2 524).
- Kulut kasvoivat 1 % 1 436 miljoonaan euroon (1 420).
- Tuloslaskelman saamisten arvonalentumiset laskivat 24 miljoonaa euroa 70 miljoonaan euroon (95). Saamisten arvonalentumiset olivat 0,09 % (0,13) luotto- ja takauksista.
- OP Ryhmän luottokanta kasvoi vuodessa 4 % 99 miljardiin euroon (95) ja talletukset 1 % 75 miljardiin euroon (75).
- CET1-vakavaraisuus oli 17,7 % (18,2), joka ylittää sääntelyn edellyttämän minimitason 5,9 prosenttiyksiköllä. OP Ryhmä otti toisella vuosineljänneksellä käyttöön standardimenetelmään perustuvan riskipainotettujen erien lattiason, joka laskee CET1-vakavaraisuutta yhden prosenttiyksikön.
- Vähittäispankin tulos ennen veroja nousi 335 miljoonaan euroon (224). Korkokate kasvoi 11 % 792 miljoonaa euroon (715) ja nettopalkkiotuotot kasvoivat 4 % 583 miljoonaan euroon (560). Saamisten arvonalentumiset laskivat 16 miljoonaa euroa 54 miljoonaan euroon (70). Luottokanta kasvoi vuodessa 0,4 % ja talletukset 3 %.
- Yrittäjäpankin tulos ennen veroja laski 220 miljoonaa euroon (356). Korkokate kasvoi 9 % 334 miljoonaan euroon (305), nettopalkkiotuotot laskivat 14 % 124 miljoonaan euroon (144) ja sijoitustoiminnan nettotuotot laskivat 112 miljoonaa euroa 18 miljoonaan euroon (130). Saamisten arvonalentumiset laskivat 9 miljoonaa euroa 16 miljoonaan euroon (25).
- Vakuutuksen tulos ennen veroja laski 319 miljoonaan euroon (380). VakuutusKate kasvoi 2 % 564 miljoonaan euroon (552). Tuotot sijoitustoiminnasta laskivat 104 miljoonaa euroa 31 miljoonaan euroon (135). Vahinkovakuutuksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 89,6 % (81,8).
- Ryhmätoimintojen tulos ennen veroja oli -16 miljoonaa euroa (-70).
- Omistaja-asiakkaille kertyneet uudet OP-bonukset olivat 161 miljoonaa euroa (157).
- OP Ryhmä jätti 30.9.2022 hakemuksen Euroopan keskuspankille standardimenetelmän käyttämiseksi vakavaraisuuslaskennassa sisäisten mallien (IRBA) ja käytössä olevan standardimenetelmään perustuvan riskipainotettujen erien lattiason sijaan. Standardimenetelmään siirtymisellä ei arvioida olevan olennaista vaikutusta OP Ryhmän vakavaraisuuteen ja riskiasemaan.
- OP Ryhmä paransi 19.9.2022 tulostuloksiaan vuodelle 2022. Vuoden 2022 tuloksen ennen veroja arvioidaan muodostuvan samantasoiseksi tai suuremmaksi kuin vuoden 2021 tulos ennen veroja (aiemmin pienemmäksi). Näkymistä kerrotaan tarkemmin kohdassa "Loppuvuoden näkymät".
- OP Ryhmä korottaa vuodelta 2023 kertyviä OP-bonuksia omistaja-asiakkailleen 30 prosentilla, mikä tarkoittaa arviolta yli 60 miljoonan euron lisäbonusta omistaja-asiakkaille.

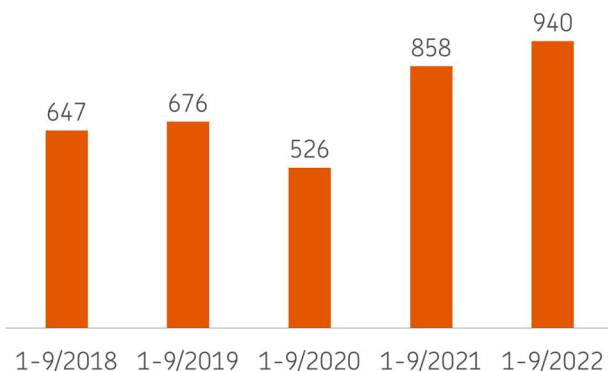
OP Ryhmän avainlukuja

	1-9/2022	1-9/2021	Muutos, %	1-12/2021
Tulos ennen veroja, milj. €	940	858	9,6	1 127
Vähittäispankki	335	224	49,6	304
Yrityspankki	220	356	-38,3	474
Vakuutus	319	380	-16,0	504
Ryhmätoiminnot	-16	-70	-	-109
Omistaja-asiakkaille kertyneet uudet OP-bonukset, milj. €	161	157	2,9	210
Oman pääoman tuotto (ROE), %	7,2	6,9	0,3*	6,6
Oman pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	8,4	8,1	0,3*	7,8
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,59	0,56	0,03*	0,54
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	0,69	0,66	0,03*	0,64
	30.9.2022	30.9.2021	Muutos, %	31.12.2021
CET1-vakavaraisuus, %	17,7	19,0	-1,3*	18,2
Luottokanta, mrd. €	98,9	95,2	3,8	96,9
Talletukset, mrd. €	75,4	74,6	1,1	75,6
Järjestämättömät saamiset vastuista, %	2,4	2,4	0,0*	2,4
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,09	0,13	-0,04*	0,16
Omistaja-asiakkaat (1 000)	2 062	2 045	0,8	2 049

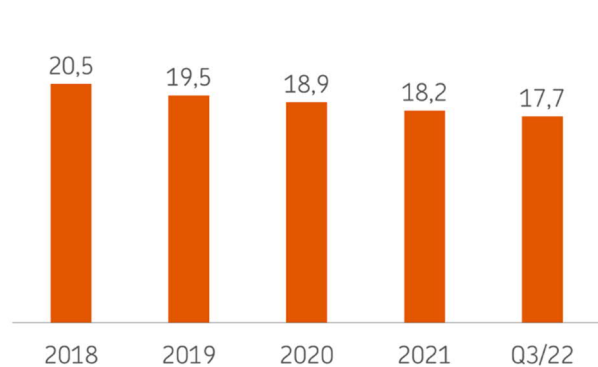
Tuloksen vertailulukuna on käytetty vuoden 2021 vastaavien jaksoiden lukuja. Tase- ja muiden poikkeikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty vuoden 2021 lopun tilannetta, ellei toisin mainita.

*Suhdeluvun muutos

Tulos ennen veroja, milj. €

Ydinvakavaraisuussuhde (CET1), %

Pääjohtaja Timo Ritakallion kommentit

Vuoden 2022 ensimmäiset yhdeksän kuukautta ovat menneet poikkeuksellisen epävarmoissa olosuhteissa. Toimintaympäristöä ovat hallinneet Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, siitä seurannut energiakriisi Euroopassa, voimakkaasti kiihtynyt inflaatio ja selvästi nousseet markkinakorot. Epävarmasta toimintaympäristöstä huolimatta OP Ryhmän tulos ennen veroja oli tammi-syyskuussa erittäin hyvällä tasolla, 940 miljoonaa euroa. Strategiamme tavoitteiden mukaisesti asiakasliiketoiminnan tuotot kasvoivat seitsemän prosenttia edellisestä vuodesta. Tuottojen kasvua vauhditti erityisesti korkokatteen vahva kehitys vähittäispankkitoiminnassa. Vakuutusliiketoiminnassa vahinkokehitys normalisoitui ja vakuutuskorvausmeno nousi takaisin korona-aikaa edeltävälle tasolle. Haastavassa sijoitusmarkkinassa sijoitustoiminnan tuotot laskivat edellisvuodesta selvästi. Tuotot yhteensä kasvoivat kolme prosenttia edellisestä vuodesta ja kulut yhteensä kasvoivat vastaavana aikana yhden prosentin.

Luottokannan vuosikasvu oli neljä prosenttia ja talletusten vuosikasvu yhden prosentin. Huolimatta taloustilanteen heikkenemisestä sekä henkilö- että yritysasiakkaiden lainanhoitokyky säilyi katsauskaudella hyvänä ja saamisten arvonalentumisten määrä pysyi edelleen matalalla tasolla.

OP Ryhmän CET1 -vakavaraisuus oli erittäin vahvalla tasolla ja oli syyskuun lopussa 17,7 % (18,2), joka ylittää sääntelyn edellyttämän minimitason 5,9 prosenttiyksiköllä.

Kotitalouksien käytettävissä olevat reaalitytulot ovat alkuvuonna laskeneet laajalle levinneen inflaation ja markkinakorkojen nousun myötä. Kohonneet asumiskustannukset ja markkinakorkojen nousu vaikuttavat yhä useamman asuntovelallisen arkeen kasvavina kustannuksina. Asuntolainoissa yleisimmin käytetyn viitekoron, 12 kuukauden euribor-koron, nousu on ollut viime kuukausina poikkeuksellisen ripeää. Katsauskauden aikana korko nousi heinäkuun alun yhden prosentin tasosta yli 2,5 prosenttiin. OP Ryhmän asuntoluottoasiakkaista kolmannes on suojautunut koron nousua vastaan korkokaton avulla. Tällä hetkellä korkokatto leikkaa jo yli 60 000 asuntolainasiakkaan korkokustannuksia, ja tämän vuoden loppuun mennessä korkosuojien arvioidaan pienentävän jo noin 100 000 asuntolainasiakkaan lainojen korkokustannuksia.

Heikentynyt taloustilanne näkyy asuntomarkkinoilla asuntolainojen kysynnän ja asuntokauppojen vähentymisenä. Asuntojen hintakehitys on hidastunut, ja ensi vuonna asuntojen hintojen ennustetaan kääntyvän loivaan laskuun asumiskustannusten ja korkojen nousun sekä talouskasvun hiipumisen myötä.

Heikentynyt taloustilanne voi tulevana kuukausina vaikeuttaa niin henkilöasiakkaiden kuin yritysasiakkaiden kykyä hoitaa lainojaan alkuperäisen suunnitelman mukaisesti. Kannustamme asiakkaitamme olemaan tällaisissa tilanteissa

mahdollisimman ajoissa yhteydessä omaan osuuspankkiinsa tilanteen läpikäymiseksi.

Huolimatta epävarmoista talousnäkyistä suomalaiset kotitaloudet ovat jatkaneet aktiivisesti säännöllistä säästämistä ja sijoittamista. Tänä vuonna asiakkaamme ovat tehneet yli 85 000 säännöllisen rahastosäästämisen sopimusta ja uusia arvo-osuus- ja osakesäästöilejäksi on alkuvuonna avattu jo 55 000 kappaletta. Sijoittamisessa vastuullisuuden merkitys korostuu entisestään: 79 prosenttia tänä vuonna tulleista 47 000 uudesta sijoitusrahastosijoittajasta on valinnut sijoituskohteekseen vastuulliseksi luokitellun sijoitusrahaston.

Talouden näkymät ovat edelleen poikkeuksellisen epävarmat ja Suomen talouskasvun ennustetaan hidastuvan selvästi. Talouden kasvua hidastaa paitsi nopeasti kiihtynyt inflaatio, myös ripeästi nousseet markkinakorot, käynnissä oleva energiakriisi sekä Suomelle keskeisten vientimarkkinoiden heikentyvä talouskasvu. Suomalaisen yritysten ja kotitalouksien varsin hyvä taloustilanne helpottaa osaltaan sopeutumista tulossa oleviin heikompiin aikoihin, mutta julkisen talouden velkaantuminen ja rakenteellinen kestävyysvajae on korkojen nousua entistäkin vakavammin otettava ongelma.

Tarkensimme syyskuussa OP Ryhmän vuoden 2022 tulostilannetta arvioiden tuloksen muodostuvan tänä vuonna samantasoiseksi tai suuremmaksi kuin vuoden 2021 tulos.

OP Ryhmä on asiakkaidensa omistama finanssiryhmä, ja haluammekin perustehtävämme mukaisesti käyttää osan parantuneesta kannattavuudestamme helpottamaan lähes 2,1 miljoonan omistaja-asiakkaamme arkea näinä taloudellisesti haastavina aikoina. Tulemme maksamaan vuodelta 2023 kertyvät OP-bonukset omistaja-asiakkaillemme 30 prosentilla korotettuina. Tämä tarkoittaa yli 60 miljoonan euron lisäbonusta omistaja-asiakkaillemme. Omistaja-asiakkaamme voivat käyttää näitä OP-bonuksia erilaisiin pankki- ja vakuutuspalveluiden käytöstä kertyviin maksuihin ja helpottaa siten kotitaloutensa taloudellista tilannetta.

Lisäksi tulemme käyttämään hyvää kannattavuuttamme paitsi asiakaspalvelumme edelleen kehittämiseen niin myös erilaisiin konkreettisiin vastuullisuustekoihin ympäri Suomea. Näinä aikoina on erityisen tärkeää huolehtia esimerkiksi lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien säilymisestä ja muutenkin heikommassa asemassa olevien tukemisesta.

Vahva taloudellinen asemamme ja korkea vakavaraisuutemme antavat meille erinomaiset edellytykset kulkea tälläkin kertaa yhdessä asiakkaidemme kanssa yli vaikeidenkin aikojen.

Haluan lämpimästi kiittää asiakkaitamme luottamuksesta sekä henkilöstöämme ja hallintoamme erinomaisesta ja tuloksekkaasta työstä tämän vuoden aikana!

OP Ryhmän osavuositiedote

1.1.–30.9.2022

OP Ryhmän avainlukuja.....	2
Pääjohtaja Timo Ritakallion kommentit	3
Toimintaympäristö.....	5
Tulos ja tase.....	6
Heinä–syyskuun keskeiset tapahtumat.....	8
OP Ryhmän strategiset tavoitteet ja painopisteet.....	8
Omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön menestyksen edistäminen.....	9
Asiakkuudet ja asiakasedut.....	9
Vastuullisuus.....	10
Monikanavaiset palvelut.....	11
Vakavaraisuus	11
Riskiprofiili	13
Segmenttien tulos	19
Vähittäispankki.....	19
Yrityspankki.....	21
Vakuutus	23
Ryhmätöinnit	26
ICT-investoinnit.....	27
Henkilöstö	27
OP Ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset	27
OP Osuuskunnan hallinto	28
Loppuvuoden näkymät	28
Tunnuslukujen laskentakaavat	29
Vakavaraisuustaulukot.....	33
Taulukko-osa	
Tuloslaskelma	35
Laaja tuloslaskelma	35
Tase	36
Oman pääoman muutoslaskelma	37
Rahavirtalaskelma	38
Liitetaulukot	39

Toimintaympäristö

Maailmantalouden näkymät heikkenivät kolmannella vuosineljänneksellä. Kotitalouksien taloustilanne säilyi korkeasta inflaatiosta ja kuluttajien heikentyneestä ostovoimasta huolimatta hyvänä. Myös yritysten taloustilanne pysyi myönteisenä, vaikka energian hinnat ja kustannukset nousivat. Kiristynyt rahapolitiikka ja nousevat korot laskivat selvästi pörssiosakkeiden kurssia eri puolilla maailmaa.

Euroopan keskuspankki (EKP) nosti ohjaukorkojaan heinäkuussa 0,50 prosenttiyksikköä ja syyskuussa 0,75 prosenttiyksikköä. EKP arvioi, että loppuvuoden aikana koronnostoja tarvitaan vielä lisää. Markkinakorot ovat kuluvan vuoden aikana nousseet poikkeuksellisen nopeasti inflaation kiihtymisen ja keskuspankkien ohjaukorkojen nostojen seurauksena.

Suomen talouden alkuvuoden hyvä kasvu hiipui kolmannen vuosineljänneksen aikana. Kuluttajien luottamus laski ennätysmatalalle, ja inflaation kiihtyminen heikensi ostovoimaa. Luottamuksen lasku ei kuitenkaan toistaiseksi vaikuttanut merkittävästi kotitalouksien kulutukseen. Talouden huonontuneesta näkymästä huolimatta yritykset ovat jatkaneet investoimista lähes normaalisti. Korkojen nousu, heikentyneet talousnäkymät ja epävarmuuden lisääntyminen vähensivät asuntojen kauppamääriä ja laskivat hintoja hieman.

Loppuvuonna talouskasvun ennakoidaan heikenevän edelleen. Inflaation odotetaan pysyvän korkealla ja korkojen nousevan. Lisäksi talouden kehitystä varjostaa epävarmuus energian hinnan kehityksestä.

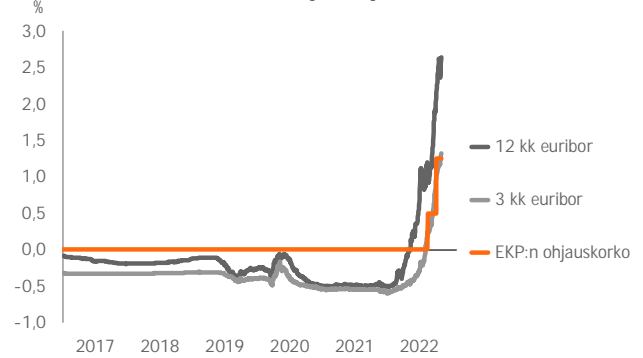
Suomen finanssialan lainakasvu kiihtyi kolmannella vuosineljänneksellä yritysluottojen vetämänä. Elokuussa lainakanta oli 5,0 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Yritysluottojen vuosikasvu oli 12,5 prosenttia, asuntoyhteisöjen 7,2 prosenttia ja kotitalouksien 2,2 prosenttia. Kotitalouksien lainakasvu hidastui vuodenvaihteen 3,7 prosenttiin tasosta. Asuntoluottojen vuotuinen kasvu vaimeni elokuussa 3,2 prosenttiin. Kulutusluottojen kasvu oli elokuun lopussa vuositasolla 2,3 prosenttia.

Talletusten vuosikasvu hidastui elokuussa 4,2 prosenttiin viime vuoden 5,3 prosentista. Yritystalletusten kasvu oli 11,4 prosenttia ja kotitaloustalletusten 4,2 prosenttia.

Suomeen rekisteröityjen sijoitusrahastojen arvo on laskenut vuoden 2021 ennätysellisestä 158,8 miljardin huipusta 138 miljardiin euroon loppuun. Elokuuhun mennessä rahastoista on lunastettu pääomia yhteensä 3,4 miljardilla eurolla.

Vakuutusturvan kysyntä jatkui vakaana. Koronapandemian rajoitusten päättymisen Suomessa ja inflaatiopaineet ovat lisänneet korvauskuluja. Sijoitusmarkkinan negatiivinen kehitys heijastui osaltaan vakuutusyhtiöiden kannattavuuteen.

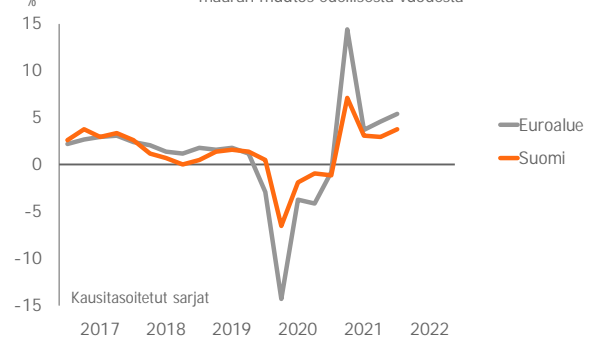
Euriborit ja ohjaukorko

Lähde: Suomen Pankki

BKT

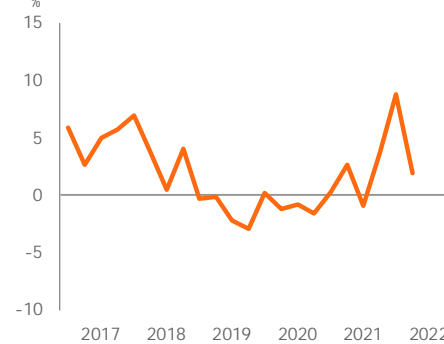
määrän muutos edellisestä vuodesta

Lähteet: Eurostat, Tilastokeskus

Investoinnit Suomessa

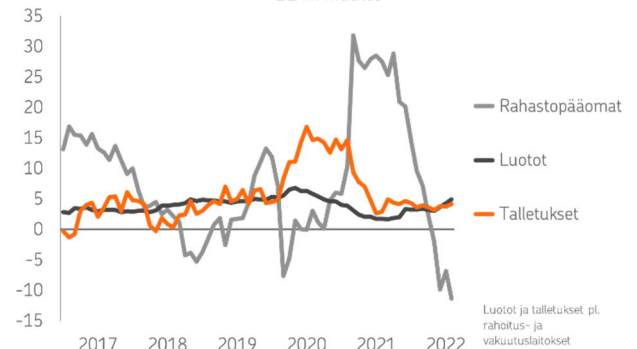
määrän muutos edellisestä vuodesta

Lähde: Tilastokeskus

Finanssialan volyymikehitys

12 kk muutos

Lähteet: Suomen Pankki, Suomen Sijoitustutkimus Oy

Tulos ja tase

Tulosanalyysi, milj. €	1-9/2022	1-9/2021	Muutos, %	7-9/ 2022	7-9/ 2021	Muutos, %	1-12/2021
Tulos ennen veroja	940	858	9,6	481	297	62,0	1 127
Vähittäispankki	335	224	49,6	199	86	132,8	304
Yrityspankki	220	356	-38,3	128	80	61,0	474
Vakuutus	319	380	-16,0	114	160	-28,5	504
Ryhmätoiminnot	-16	-70	-	8	-19	-	-109
Tuotot							
Korkokate	1 122	971	15,5	447	331	35,3	1 409
Vakuutuskate	553	542	2,1	169	215	-21,3	743
Nettopalkkiotuotot	756	761	-0,6	241	249	-2,9	1 034
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-73	253	-128,8	40	-2	-	376
Liiketoiminnan muut tuotot	52	47	10,7	6	4	48,5	54
Tuotot yhteensä	2 410	2 573	-6,3	905	796	13,6	3 616
Tuotot yhteensä ml. väliaikainen poikkeusmenettely	2 602	2 524	3,1	940	838	12,1	3 498
Kulut							
Henkilöstökulut	647	656	-1,3	197	195	0,7	914
Poistot ja arvonalentumiset	159	192	-17,2	49	64	-23,2	283
Liiketoiminnan muut kulut	630	573	10,0	190	170	11,6	810
Kulut yhteensä	1 436	1 420	1,1	435	429	1,5	2 007
Saamisten arvonalentumiset	-70	-95	-	30	-59	-	-158
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	192	-48	-	35	42	-17,2	-118
Omistaja-asiakkaille kertyneet uudet OP-bonukset	161	157	2,9	54	53	0,7	210
Avainlukuja, milj. €							
				30.9.2022	31.12.2021	Muutos, %	
Luottokanta				98 892	96 947	2,0	
Asuntoluotot				42 387	41 522	2,1	
Yritysluotot				24 219	23 128	4,7	
Asuntoyhteisöt ja muut luotot				32 286	32 297	0,0	
Takauskanta				3 928	4 047	-2,9	
Muut vastuut				14 801	15 314	-3,3	
Talletukset				75 444	75 612	-0,3	
Hallinnoitavat varat (brutto)				95 591	111 836	-14,5	
Sijoitusrahastot				26 938	32 515	-17,2	
Instituutioasiakkaat				35 790	38 336	-6,6	
Private Banking				21 507	27 831	-22,7	
Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt				11 357	13 154	-13,7	
Taseen loppusumma				169 797	174 110	-2,5	
Sijoitusomaisuus				20 591	22 945	-10,3	
Vakuutusvelka				8 021	8 773	-8,6	
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat				34 046	34 895	-2,4	
Oma pääoma				14 057	14 184	-0,9	

Tammi–syyskuu

OP Ryhmän tulos ennen veroja oli 940 miljoonaa euroa (858). Tulos kasvoi vertailukaudesta 82 miljoonaa euroa. Asiakasliiketoiminnan tuotoista korkokate ja vakuutuskate kasvoivat. Tulosta pienensi sijoitustoiminnan tuottojen lasku.

Korkokate kasvoi 15,5 prosenttia 1 122 miljoonaan euroon. Korkojen nousu kasvatti korkokatetta vahvasti. Vähittäispankki-segmentin korkokate kasvoi 77 miljoonaa euroa, Yrityspankki-segmentin 29 miljoonaa euroa ja Ryhmätoiminnot-segmentin 44 miljoonaa euroa. OP Ryhmän luottokanta kasvoi vuodessa 3,8 prosenttia 98,9 miljardiin euroon ja talletukset 1,1 prosenttia 75,4 miljardiin euroon. Asiakkaat nostivat katsauskaudella uusia luottoja 19,2 miljardia euroa (18,2).

Vakuutuskate kasvoi 2,1 prosenttia 553 miljoonaan euroon. Vakuutus-segmentin vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot kasvoivat 5,0 prosenttia 1 208 miljoonaan euroon ja korvauskulut kasvoivat 20,4 prosenttia 765 miljoonaan euroon ilman diskonttokoron noston vaikutusta. Suurvahingot kasvattivat korvauskuluja 137 miljoonaa euroa (74). Vakuutusvelan diskonttokoron nosto paransi vakuutuskatetta 96 miljoonaa euroa. Vahinkovakuutuksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 89,6 prosenttia (81,8).

Nettopalkkiotuotot olivat 756 miljoonaa euroa (761). Luotonannon nettopalkkiotuotot kasvoivat 5 miljoonaa euroa ja maksuliikkeen 4 miljoonaa euroa. Sen sijaan sijoitusrahastojen ja arvopapereiden välityksen nettopalkkiotuotot laskivat 6 miljoonaa euroa. Myös terveys- ja hyvinvointipalveluiden nettopalkkiotuotot laskivat 6 miljoonaa euroa vertailukaudesta Pohjola Sairaalan myynnin toteuduttua 1.2.2022.

Korkojen nousu ja osakekurssien lasku tekivät sijoitusympäristöstä haastavan. Sijoitustoiminnan nettotuotot laskivat 325 miljoonaa euroa -73 miljoonaan euroon. Osaan vakuutusyhtiöiden oman pääoman ehtoisista sijoituksista sovelletaan väliaikaista poikkeusmenettelyä (overlay approach). Väliaikaisen poikkeusmenettelyn piirissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset esitetään oman pääoman käyvän arvon rahastossa. Väliaikainen poikkeusmenettely kasvatti sijoitustoiminnan tuottoja 192 miljoonaa euroa (-48). Yhteensä sijoitustoiminnasta kirjatut tuotot laskivat vertailukaudesta 85 miljoonaa euroa 120 miljoonaan euroon.

Sijoitustoiminnan nettotuottojen käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot olivat 32 miljoonaa euroa (52), joista nettomyyntitappioita oli -4 miljoonaa euroa (10). Kaikista käyvän arvon rahaston kautta kirjattavista rahoitusinstrumenteista kirjattiin nettomyyntivoittoja tuloslaskelmaan yhteensä 44 miljoonaa euroa (133).

Sijoitustoiminnan nettotuottojen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot olivat yhteensä -752 miljoonaa euroa (98).

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot laskivat yhteensä 329 miljoonaa euroa johdannaisten käyvän arvon muutosten takia. Markkinamuutoksista johtuvat johdannaisten luotto- ja vastapuoliriskin (CVA) arvonmuutokset paransivat tulosta 4 miljoonaa euroa (15). Käypään arvoon tuloslaskelman kautta arvostettavien osakkeiden käyvät arvot laskivat yhteensä 342 miljoonaa euroa ja saamistodistusten yhteensä 216 miljoonaa euroa vertailukaudesta. Vahinkovakuutuksen vakuutusvelan diskonttokoron nostoa vastaava erä, 96 miljoonaa euroa, näkyi negatiivisena arvonmuutoksena sijoitustoiminnan nettotuotoissa. Henkivakuutuserät, jotka sisältävät muun muassa vakuutusteknisten erien muutokset, kasvattivat sijoitustoiminnan nettotuottoja 504 miljoonaa euroa 602 miljoonaan euroon. Sijoituskiinteistöjen nettotuotot kasvoivat 34 miljoonaa euroa sairaalakiinteistöjen myynnistä johtuvien positiivisten käyvän arvon muutosten vaikutuksesta.

OP Ryhmän vakuutusyhtiöiden yhteenlaskettu sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli -13,9 prosenttia (0,5). Negatiiviseen sijoitusten tuottoon käyvin arvoin vaikuttivat korkojen nousu ja osakekurssien lasku.

Liiketoiminnan muut tuotot kasvoivat 52 miljoonaan euroon (47). Liiketoiminnan muita tuottoja kasvatti Pohjola Sairaalan myynti 32 miljoonalla eurolla. Vertailukaudesta liiketoiminnan muita tuottoja kasvatti Checkout Finland Oy:n myynti.

Kulut kasvoivat vertailukaudesta 1,1 prosenttia 1 436 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut laskivat 1,3 prosenttia 647 miljoonaan euroon. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä laskivat 17,2 prosenttia 159 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 10,0 prosenttia 630 miljoonaan euroon. ICT-kulut olivat 277 miljoonaa euroa (251). Kehittämisen kuluvaikutus oli 152 miljoonaa euroa (128). Viranomaismaksut kasvoivat 16 miljoonaa euroa eli 29,9 prosenttia 69 miljoonaan euroon eurooppalaisten pankkien yhteiseen kriisinratkaisurahastoon maksettavan vakausmaksun kasvettua.

Tulosta heikentäviä, eri tuloslaskelmaeriin kohdistuneita arvonalentumisia luotoista ja saamisista sekä sijoituksista kirjattiin yhteensä 93 miljoonaa euroa (98), joista 70 miljoonaa euroa (95) kirjattiin luotoista ja muista saamisista. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä Ukrainan sodan välilliset vaikutukset kasvattivat saamisten arvonalentumisia. Lopullisia luottotappioita kirjattiin 82 miljoonaa euroa (98). Tappiota koskeva vähennyserä oli katsauskauden lopussa 743 miljoonaa euroa (751). Järjestämättömät saamiset olivat 2,4 prosenttia (2,4) vastuista. Saamisten arvonalentumiset luotoista ja muista saamisista olivat 0,09 prosenttia (0,13) luotto- ja takauskannasta.

OP Ryhmän tuloverot olivat 177 miljoonaa euroa (164). Katsauskauden efektiivinen verokanta oli 18,8 prosenttia (19,2). Efektivistä verokantaa laski Pohjola Sairaalan veroton myyntivoitto.

OP Ryhmän oma pääoma oli 14,1 miljardia euroa (14,2). Omaan pääomaan sisältyi Tuotto-osuuksia 3,3 miljardia euroa (3,2), josta irtisanottujen Tuotto-osuuksien osuus oli 0,2 miljardia euroa (0,3).

Laaja tulos verojen jälkeen oli -73 miljoonaa euroa (672). Osakkeiden, saamistodistusten ja johdannaisten käyvän arvon muutokset laskivat käyvän arvon rahastoa. Yhteensä käyvän arvon rahaston muutokset laskivat laajaa tulosta 966 miljoonaa euroa (-65). Etuusperusteisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot paransivat laajaa tulosta 130 miljoonaa euroa (31) laskennassa käytettävän diskonttokoron nousun seurauksena.

Heinä–syyskuu

Kolmannen vuosineljänneksen tulos ennen veroja oli 481 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin oli 297 miljoonaa euroa. Tulosta kasvattivat korkokatteiden kasvu ja saamisten arvonalentumisten palautuminen.

Korkokate kasvoi vuotta aiemmasta 35,3 prosenttia 447 miljoonaan euroon korkojen nousun vauhdittamana. Vakuutuskate laski 21,3 prosenttia 169 miljoonaan euroon suurvahinkojen kasvatettua korvauskuluja. Nettopalkkiotulot laskivat 2,9 prosenttia 241 miljoonaan euroon.

Korkojen nousu ja osakekurssien lasku tekivät sijoitusympäristöstä haastavan. Tästä huolimatta sijoitustoiminnan nettotuotot olivat 40 miljoonaa euroa (-2). Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot olivat yhteensä -104 miljoonaa euroa (15). Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen nettotuotot laskivat yhteensä 46 miljoonaa euroa johdannaisten käyvän arvon muutosten takia. Käypään arvoon tuloslaskelman kautta arvostettavien saamistodistusten käyvät arvot laskivat yhteensä 63 miljoonaa euroa vertailukaudesta. Henkivakuutuserät, jotka sisältävät muun muassa vakuutusteknisten erien muutokset, kasvattivat sijoitustoiminnan nettotuottoja 151 miljoonaa euroa 124 miljoonaan euroon.

Väliaikainen poikkeusmenettely kasvatti sijoitustoiminnan tuottoja 35 miljoonaa euroa (42). Yhteensä tuotot sijoitustoiminnasta kasvoivat 89,4 prosenttia 75 miljoonaan euroon.

Kulut laskivat 1,5 prosenttia 435 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 0,7 prosenttia 197 miljoonaan euroon. Poistot ja arvonalentumiset laskivat vertailukaudesta 23,2 prosenttia 49 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 11,6 prosenttia 190 miljoonaan euroon.

Saamisten arvonalentumiset kasvattivat tulosta 30 miljoonaa euroa. Arvonalentumisia pienensi merkittävästi tiettyjen järjestämättömien saamisten takaisinmaksut. Vertailukaudella saamisten arvonalentumisia kirjattiin 59 miljoonaa euroa. Lopullisia nettoluottotappioita kirjattiin 45 miljoonaa euroa (47).

Laaja tulos oli 174 miljoonaa euroa (206). Käyvän arvon rahaston muutokset laskivat laajaa tulosta 235 miljoonaa euroa (-48).

Heinä–syyskuun keskeiset tapahtumat

Hakemus Euroopan keskuspankille standardimenetelmän käyttämiseksi

OP Ryhmä jätti 30.9.2022 hakemuksen Euroopan keskuspankille standardimenetelmän käyttämiseksi vakavaraisuuslaskennassa sisäisten mallien (IRBA) ja käytössä olevan standardimenetelmään perustuvan riskipainotettujen erien lattiatason sijaan. Standardimenetelmään siirtymisellä ei arvioida olevan olennaista vaikutusta OP Ryhmän vakavaraisuuteen ja riskiasemaan. Hakemuksen taustalla ovat lisääntyneet sääntelyn vaatimukset ja pankkivalvoja Euroopan keskuspankin kanssa käydyt keskustelut sisäisten luottoluokittelumenetelmien soveltamisesta.

Muutoksia OP Ryhmän keskusyhteisön johtokunnassa

KTM Kasimir Hirn aloitti OP Ryhmän uutena teknologia- ja kehitysjohtajana (CIO) ja OP Osuuskunnan johtokunnan jäsenenä 1.9.2022 alkaen. Teknologia- ja kehitysjohtajana Hirn vastaa OP Ryhmän palveluiden ja järjestelmien kehittämisestä ja ylläpitämisestä sekä Kehittäminen ja teknologiat -toiminnosta.

OP Ryhmän edeltävä teknologia- ja kehitysjohtaja Juho Malmberg jää omasta pyynnöstään pois OP Ryhmästä 1.11.2022. Hän toimii seniorineuvonantajana syyskuun alusta lokakuun loppuun.

OP Ryhmän Pivo vetäytyy pohjoismaisesta mobiililompakkohankkeesta

OP Ryhmän Pivo jättäytyi pois Danske Bankin MobilePayn ja norjalaisen Vippsin kanssa suunnitellusta yhteisyrityksestä, joka olisi kerännyt kolmen palvelun käyttäjät yhteiselle mobiilimaksamisen alustalle. OP Ryhmän Pivo vetäytyi hankkeesta EU:n kilpailuviranomaisen markkinatutkimuksessa esiin tulleiden seikkojen vuoksi. EU-komission näkemyksen mukaan Pivo-sovelluksen ja Danske Bankin MobilePayn yhdistäminen voisi johtaa Suomen mobiilimaksusmarkkinan liialliseen keskittymiseen. OP Ryhmän Pivo, Danske Bankin MobilePay ja norjalainen Vipps kertoivat suunnitelmastaan muodostaa yhteinen mobiilimaksamisen alusta kesäkuussa 2021. Pivo jatkaa toimintaansa itsenäisenä eikä hankkeen peruuntumisella ole suoraa vaikutuksia Pivon asiakkaisiin.

OP Ryhmän strategiset tavoitteet ja painopisteet

OP Ryhmän strategiaprozessissa strategiaa muodostetaan, uudistetaan ja toteutetaan jatkuvasti. Toimintaympäristöä ja toimintamallia arvioidaan systemaattisesti, jotta kyetään

tekemään tarvittaessa uusia strategisia valintoja ja toteuttamaan ne.

OP Ryhmän perustehtävä, arvot, visio ja strategian painopisteet ovat kokonaisuus, jossa osat täydentävät toisiaan. OP Ryhmän visio on olla johtava ja vetovoimaisin finanssiryhmä Suomessa. Toimintaympäristön jatkuva seuranta ja strategiset painopisteet auttavat yhteisen vision saavuttamisessa ja ohjaavat kaikkea tekemistä.

OP Ryhmän keskusyhteisön hallintoneuvosto vahvisti OP Ryhmän strategian kokouksessaan 25.8.2022. Lähivuosien toimintaa ohjaavat viisi strategista painopistettä:

- arvoa asiakkaille
- kannattava kasvu
- laadukas ja tehokas toiminta
- vastuullinen liiketoiminta
- osaava, innostunut ja hyvinvoiva henkilöstö.

OP Ryhmän kaiken toiminnan perustana on vahva riskienhallinta- ja compliance-kulttuuri.

Hallintoneuvosto hyväksyi kokouksessaan 25.8.2022 myös OP Ryhmän arvojen eli ihmisläheisyyden, vastuullisuuden ja yhdessä menestymisen merkityssisällöt.

OP Ryhmän strategiset tavoitteet	30.9.2022	31.12.2021	Tavoite 2025
Oman pääoman tuotto (ROE ilman OP-bonuksia), %	8,4	7,8	8,0
CET1-vakavaraisuus, %	17,7	18,2	väh. CET1-vakavaraisuusvaade + 4 %-yks.*
Bränditason suosittelu, NPS (Net Promoter Score, henkilö- ja yritysasiakkaat)**	Pankki: 28 Vakuutus: 18	Pankki: 29 Vakuutus: 16	Pankki: 30 Vakuutus: 20
Luottoluokitus	AA-/Aa3	AA-/Aa3	väh. tasolla AA-/Aa3

*OP Ryhmän tavoite CET1-vakavaraisuudelle on vähintään CET1-vakavaraisuusvaade lisätyn neljällä prosenttiyksiköllä. Syyskuun lopun vakavaraisuusvaateella laskettu CET1-tavoite oli 15,8 prosenttia.

**Tilikauden vuosineljänneksen keskiarvo

Omistaja-asiakkaiden ja toimintaympäristön menestyksen edistäminen

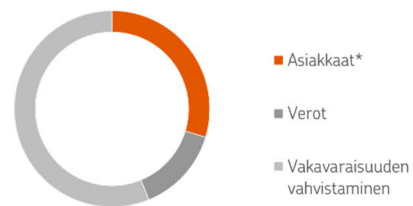
OP Ryhmän perustehtävänä on edistää omistaja-asiakkaidensa ja toimintaympäristönsä kestävä taloudellista

menestystä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Ryhmän toiminta perustuu sen vahvistettuihin arvoihin, perustehtävään, vahvaan vakavaraisuuteen, osaavaan riskienhallintaan ja asiakkaiden kunnioittamiseen.

Tuloksen käyttö

OP Ryhmän tavoitteena on omistaja-asiakkaiden tarvitsemien palvelujen tuottaminen mahdollisimman tehokkaasti. Yhteinen menestys käytetään omistaja-asiakkaiden hyväksi keskittämisetuina ja muina taloudellisinä etuina sekä palvelukyvyyn ylläpitona ja kehittämisenä.

Arvio OP Ryhmän vuoden 2022 tuloksen käytöstä, joka vahvistetaan tilikauden päättymisen jälkeen:

*) Asiakkaat = OP-bonukset, alennukset ja Tuotto-osuuksien korot omistaja-asiakkaille

OP Ryhmän perustehtävän menestyksekkäs toteuttaminen vaatii vahvaa vakavaraisuutta, jota edellyttävät myös kasvavat viranomaisvaatimukset. Vakavaraisuuden vahvistaminen edellyttää ryhmältä tehokkuutta ja tuloksentekokykyä myös jatkossa. Omistaja-asiakkaille palautettavan osuuden lisäksi merkittävä osa liiketoiminnan tuloksesta käytetään OP Ryhmän vakavaraisuuden vahvistamiseen.

OP Ryhmän tuottama hyöty jaetaan omistaja-asiakkaille sen mukaan, kuinka paljon kukin osuuspankin omistaja-asiakas ryhmän palveluita käyttää. Omistaja-asiakkaiden etukokonaisuuden muodostavat asiointin määrän perusteella kertyvät OP-bonukset sekä edut ja alennukset, joita annetaan pankkipalveluista, vakuutuksista sekä säästämisen ja sijoittamisen palveluista. Omistaja-asiakkailla on myös mahdollisuus sijoittaa omaan osuuspankkiinsa Tuotto-osuuksien kautta. Tuotto-osuuksille maksetaan vuosittain korkea pankkien voitonjakona.

OP Ryhmä juhlistaa 120-vuotista taivaltaan nostamalla omistaja-asiakkaidensa Tuotto-osuuksien tuottotavoitetta 1,20 prosenttiyksiköllä. Lisäkoron myötä Tuotto-osuuden tuottotavoite on vuonna 2022 yhteensä 4,45 prosenttia. Koron maksaminen ja sen määrä riippuvat osuuspankin toiminnan tuloksellisuudesta.

Tuloksesta maksetuilla veroilla mitattuna OP Ryhmä on yksi Suomen suurimmista veronmaksajista. Merkittävänä veronmaksajana OP edistää koko Suomen menestystä.

Asiakkuudet ja asiakasedut

OP Ryhmän omistaja-asiakkaiden määrä oli katsauskauden lopussa 2,1 miljoonaa (2,0). Omistaja-asiakkaiden määrä kasvoi 17 000 asiakkaalla.

Pankkiasiakkaita oli 3,6 miljoonaa (3,6). Vähittäispankilli oli 3,3 miljoonaa (3,3) ja Yrityspankilla 0,3 miljoonaa asiakasta (0,3). Vahinkovakuutusasiakkaita oli 1,7 miljoonaa (1,6) ja henkivakuutusasiakkaita 0,4 miljoonaa (0,4).

Pankki- ja vakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä oli 1,3 miljoonaa (1,3).

Osuuspankkien omistaja-asiakkaiden pankki-, vakuutus- ja varallisuudenhoitoasioinnista kertyy asiakkaille OP-bonuksia. Tammi-syyskuussa kertyneiden uusien bonusien arvo oli yhteensä 161 miljoonaa euroa (157). Katsauskaudella OP-bonuksia käytettiin pankki- ja varallisuudenhoitopalveluihin yhteensä 81 miljoonaa euroa (83) ja vahinkovakuutus tuotteiden vakuutusmaksuihin 85 miljoonaa euroa (84).

Omistaja-asiakkaat hyötyivät vähittäispankkitoiminnan päivittäispalvelupaketin alennetusta hinnasta 46 miljoonaa euroa (43). Omistaja-asiakkaille annettiin 30 miljoonaa euroa (43) vahinkovakuutuksen keskittämisalennuksia. Lisäksi omistaja-asiakkaat ostivat, myivät ja vaihtoivat suurinta osaa sijoitusrahastoista ilman erillisiä kuluja. Edun arvo oli 6 miljoonaa euroa (5).

Edellä mainitut OP-bonukset ja asiakasedut olivat yhteenlaskettuna 243 miljoonaa euroa (246) eli 20,5 prosenttia (22,4) OP Ryhmän tuloksesta ennen veroja ja myönnettyjä etuja.

Osuuspankkien omistaja-asiakkaiden sijoitukset osuuspankkien Tuotto- ja jäsenosuuksiin olivat yhteensä 3,5 miljardia euroa (3,5). Vuonna 2022 Tuotto-osuuksien tuottotavoite on 4,45 prosentin korko (3,25). Katsauskaudelta kertyneen Tuotto-osuuksille maksettavan koron arvioidaan olevan yhteensä 108 miljoonaa euroa (72).

Vastuullisuus

Vastuullisuus on kiinteä osa OP Ryhmän liiketoimintaa ja strategiaa, ja vastuullinen liiketoiminta on yksi OP Ryhmän strategisista painopisteistä. OP Ryhmä julkisti uuden vastuullisuusohjelmansa elokuussa 2022. Uusi vastuullisuusohjelma ja sen linjaukset toteuttavat OP Ryhmän strategiaa sekä ohjaavat liiketoimintojen ja osuuspankkien vastuullisuustyötä. OP Ryhmän vastuullisuusohjelma rakentuu kolmen teeman ympärille: ilmasto ja ympäristö, ihmiset ja yhteisöt sekä hyvä hallintotapa.

Vastuullisuusohjelma perustuu OP Ryhmän arvoihin, toimintaympäristön megatrendeihin sekä olennaisuusarvioon. Vastuullisuusohjelma ja sen tavoitteet on työstetty yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Ilmasto ja ympäristö - osiossa asetetaan tavoitteet kestävien rahoitus- ja sijoitus tuotteiden tarjoamisesta, luotto- ja sijoitusalkujen päästövähennyksistä sekä luonnon monimuotoisuuden edistämisestä. Ihmiset ja yhteisöt - osiossa keskiössä ovat paikallisyhteisöjen hyvinvointi sekä oman talouden hallinnan sekä taloustaitojen tukeminen. Hyvä hallintotapa sisältää vastuullisuuden integroimisen kaikkeen liiketoimintaan ja sen

riskinottoon sekä tavoitteen hallinnon monimuotoisuuden lisäämisestä.

OP Ryhmä on sitoutunut noudattamaan YK:n Global Compact -aloitteen kymmentä periaatetta ihmisoikeuksista, työelämän oikeuksista, ympäristöperiaatteista ja korruption torjunnasta. OP on sitoutunut noudattamaan YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteita ja YK:n kestävän vakuuttamisen periaatteita. OP Ryhmä on allekirjoittanut perustajajäsenenä YK:n ympäristöohjelman Finance Initiative (UNEP FI) vastuullisen pankkitoiminnan periaatteet.

OP Ryhmä on sitoutunut kansainväliseen Partnership for Carbon Accounting Financials -yhteistyöhankkeeseen (PCAF), jonka tavoite on kehittää ja ottaa käyttöön yhtenäinen tapa arvioida ja raportoida lainoihin ja sijoituksiin liittyviä kasvihuonekaasupäästöjä.

OP Ryhmä raportoi vastuullisuudestaan vuosittain GRI-standardien mukaisesti. OP Ryhmän vuoden 2021 vastuullisuusraportti on julkaistu osana vuosikatsausta. Lisäksi OP Ryhmän toimintakertomuksessa on julkaistu selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista. Molemmat raportit ovat saatavilla osoitteessa [vuosi.op.fi/2021](https://www.op.fi/2021).

Vastuullisuuden heinä-syyskuun keskeiset tapahtumat

Elokuussa OP Ryhmä julkisti uuden vastuullisuusohjelman, jossa määritellään OP Ryhmän vastuullisuustyön keskeiset tavoitteet ja periaatteet.

OP tarjosi 2 000 nuorelle kesätyöpaikan kolmannella sektorilla vuosittaisessa Kesäduuni OP:n piikkiin -kampanjassa. Osuuspankit lahjoittivat yleishyödyllisille yhdistyksille tuen 15–17-vuotiaiden nuorten työllistämiseksi kahdeksi viikoksi. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja tulevaisuuden uskon vahvistaminen sekä työllistymismahdollisuuksien tarjoaminen on tärkeä osa osuuspankkien vastuullisuustyötä. Heinäkuussa OP järjesti jo kuudetta kertaa Hope ry:n kanssa Reppu joka selkään -koulureppukeräyksen osuuspankeissa ympäri Suomen. Tänä vuonna kerättiin yli 2 500 koulureppua vähävaraisten perheiden lapsille.

Pohjola Vakuutus ja useat osuuspankit ympäri maan ovat Dreams-ohjelman kautta mukana tukemassa nuorten unelmointia, hyvinvointia ja uskoa tulevaisuuteen. Pohjola Vakuutuksen ja osuuspankkien tuella Dreams-vierailuja tullaan tekemään tulevan kahden vuoden aikana peräti 240 kouluun ympäri Suomen.

OP Ryhmä on tukenut MIELI ry:n Kriisipuhelinta vuodesta 2020 alkaen. Syksyn 30 000 euron lahjoituksen myötä OP:n tuki MIELI ry:n Kriisipuhelimelle on kivunnut jo 200 000 euroon. Lahjoituksilla on saatu konkreettista apua kriisipuhelimen toimintaan, ja lahjoitukset ovat mahdollistaneet esimerkiksi kriisityöntekijöiden palkkaamisen.

OP Ryhmä on mukana valtakunnallisessa Astetta alemmas -kampanjassa ja aloitti syyskuussa energiansäästötalkoot, jossa tavoitteellaan viiden prosentin vähennystä lämmityksen energiakulutukseen tänä talvena. Ryhmä alentaa toimipaikkojensa lämpötilaa yhdellä asteella ja tekee useita muita energiansäästötoimenpiteitä. Energiansäästöhaasteella OP kannustaa kaikkia asiakkaita ja yhteistyökumppaneita mukaan.

OP Ryhmässä on kaksi kansainvälisten periaatteiden pohjalta kehitettyä vastuullisen yritysrahoituksen tuotetta: vihreä laina ja kestävyyskriteerilaina. Vihreissä lainoissa yritysasiakas sitoutuu käyttämään lainatut varat määriteltyihin kohteisiin, kun taas kestävyyskriteerilainoissa yritysasiakas sitoutuu yhdessä valittaviin vastuullisuustavoitteisiin lainanmyönnön yhteydessä. Kestävyyskriteerilainan vastuullisuustavoitteet vaikuttavat lainan marginaaliin. Näiden lainojen ja liimitien yhteenlasketut vastuut olivat syyskuun lopussa 4,6 miljardia euroa (3,0).

Monimuotoisuuden edistämiseksi OP Ryhmän tavoitteena on, että molempien sukupuolien osuus määrittelyissä johtajatehtävissä on vähintään 40 prosenttia. Syyskuun lopussa naisten osuus oli 30 prosenttia (30).

Monikanavaiset palvelut

OP Ryhmän monikanavainen palveluverkosto koostuu verkko-, mobiili-, konttori- ja puhelinpalveluista. OP:n mobiilikanaavilla (OP-mobiili, OP-yritysmobiili) oli syyskuussa noin 1,4 miljoonaa aktiivista käyttäjää (1,3). Henkilökohtaista asiakaspalvelua tarjotaan sekä konttoreissa että digitaalisesti.

Mobiili- ja verkkopalvelut, milj. kirjautumista	1-9/2022	1-9/2021	Muutos, %
OP-mobiili	403,4	355,9	13,3
OP-yritysmobiili	19,9	14,9	33,9
Pivo	32,9	32,6	0,9
Op.fi	34,2	40,0	-16,5
	30.9.2022	31.12.2021	Muutos, %
Siirto-maksu, rekisteröityneet asiakkaat (OP)	1 128 297	1 054 931	7,0

Maaliskuussa OP toi Google Pay -palvelun asiakkaidensa käyttöön Suomessa. Palvelulla voi maksaa Android-puhelimella tai älykellolla ostoksia lähimaksupäätteillä, sovelluksissa ja verkkokaupoissa.

Maaliskuussa OP julkaisi uuden seniorioppaan, joka tukee asiakkaita ei-digitaalisessa pankkiasioinnissa. Opas seniorille auttaa löytämään vaihtoehdot arjen pankkiasiointiin ilman tietokonetta tai älypuhelinia.

OP Ryhmällä on kattava konttoriverkosto, johon kuuluu 307 toimipaikkaa (324) ympäri maata. Lisäksi Pohjola Vakuutuksella on laaja asiamies- ja kumppanuusverkosto.

OP Ryhmä on laajasti läsnä yleisimmässä sosiaalisen median kanavissa, joissa sillä on yhteensä 640 000 seuraajaa (630 000). OP Ryhmän valtakunnallisten some-tilien lisäksi monilla osuuskunneilla on omia sosiaalisen median tilejä, joilla ne jakavat paikallisille asiakkaille suunnattuja julkaisuja.

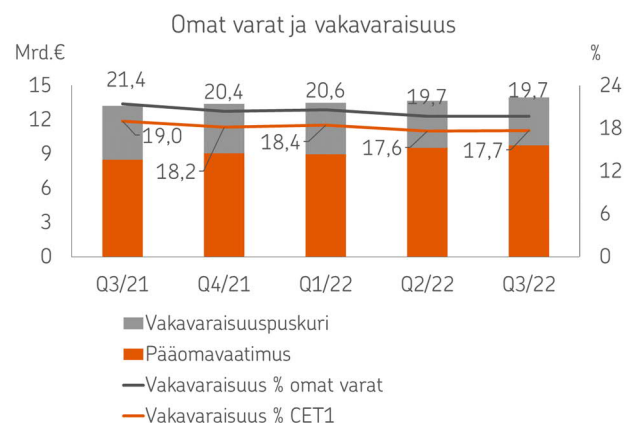
Vakavaraisuus

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (Rava) valvonnasta annetun lain mukaan lasketut OP Ryhmän omat varat ylittivät laissa määritellyn vähimmäismäärän 4,2 miljardilla eurolla (4,5). Pankkitoiminnan pääomavaatimus oli ennaltaan 13,8 prosentissa riskipainotetuista eristä laskettuna. Ryhmän omien varojen määrä suhteessa vähimmäispääomavaatimukseen oli 140 prosenttia (146). Tunnusluku heikkeni noin 15 prosenttiyksikköä standardimenetelmään perustuvan riskipainotettujen erien lattiataason (SA-lattian) käyttöönoton myötä. Pankkitoiminnan lisäpääomavaatimusten ja vakuutusyhtiöiden pääomavaatimusten seurauksena Rava-vakavaraisuuden minimitaso, 100 prosenttia, kuvaa tasoa, jonka puitteissa ryhmittymä voi toimia ilman puskurien alituksesta seuraavia viranomaisveloitteita.

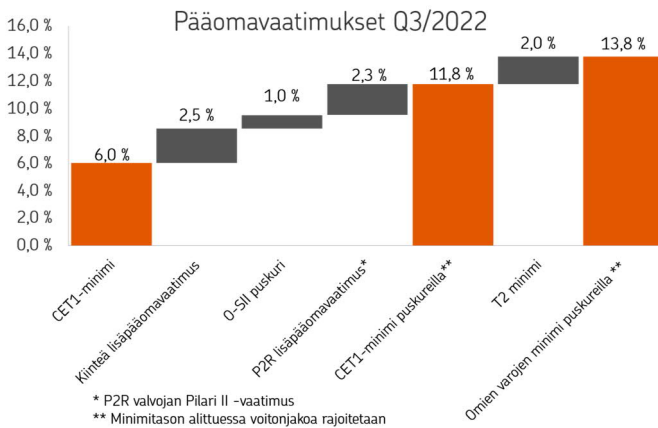
Luottolaitosvakavaraisuus

OP Ryhmän CET1-vakavaraisuus oli 17,7 prosenttia (18,2), joka ylittää sääntelyn edellyttämän minimitason 5,9 prosenttiyksiköllä. Tunnusluku heikkeni yhden prosenttiyksikön SA-lattian käyttöönoton myötä. Tulos ja Tuotto-osuuksien liikkeeseenlaskut nostivat suhdelukua.

OP Ryhmän luottolaitostoitominnan vakavaraisuus on vahva suhteessa lakisääteeseen ja viranomaisen asettamiin vakavaraisuusvaatimuksiin. Lakisääteinen minimi vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja CET1-vakavaraisuudelle 4,5 prosenttia, AT1-minimivaatimus, 1,5 prosenttia, nostaa CET1-minimin 6 prosenttiin. Luottolaitoslain mukainen 2,5 prosentin kiinteä lisäpääomavaatimus, 1 prosentin O-SII-lisäpääomavaatimus ja EKP:n P2R-vaatimus nostavat alarajan kokonaisvakavaraisuussuhteelle käytännössä 13,8 prosenttiin

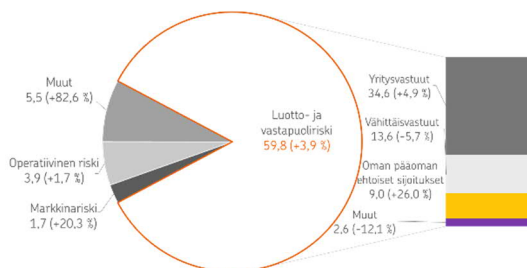
ja CET1-vakavaraisuudelle 11,8 prosenttiin, ensisijaisen lisäpääoman (AT1) sekä toissijaisen pääoman (T2) allijäämät huomioiden.

OP Ryhmän luottolaitostoiminnan ydinpääoma oli 12,6 miljardia euroa (12,0). Ydinpääomaan vaikuttivat positiivisesti pankkitoiminnan tulos ja Tuotto-osuuksien liikkeeseenlaskut. Tuotto-osuuksien määrä ydinpääomissa oli 3,2 miljardia euroa (3,1).

Kokonaisriski oli 70,8 miljardia euroa (65,7) eli 8 prosenttia suurempi kuin vuodenvaihteessa. SA-lattia kasvatti kokonaisriskin määrää. OP Ryhmä siirtyi vakavaraisuuslaskennassa standardimenetelmän käyttöön luottolaitosvastuille sekä tietyille vähäisille osille yritysvastuita kolmannen vuosineljänneksen aikana. Tällä muutoksella ei ollut olennaista vaikutusta vakavaraisuuteen. Aikaisemmin näihin vastuihin on sovellettu sisäisten mallien IRBA-menetelmää.

Kokonaisriski 30.9.2022
yhteensä 70,8 mrd.€
(muutos vuoden alusta +7,8 %)

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset käsitellään riskipainotettuina erinä EKP:n luvan mukaisesti. Oman pääoman ehtoisin sijoituksiin sisältyy ryhmän sisäisiä vakuutusyhtiöomistuksia riskipainotettuina erinä 8,6 miljardia euroa (6,8). Määrän kasvu johtui siirtymisestä yksinkertaisen menetelmän 370 prosentin riskipainon käyttöön aiemman PD/LGD-menetelmän sijaan. Standardimenetelmässä vakuutusyhtiöomistusten riskipaino on 100 prosenttia.

Finanssivalvonta tekee makrovakauspäätöksen neljännesvuosittain. Finanssivalvonta päätti syyskuussa 2022

edelleen olla asettamatta pankeille syklistyyttä vähentävää lisäpääomavaatimusta. Kesäkuun 2022 makrovakauspäätöksen yhteydessä Finanssivalvonta teki vuosittaisen tarkistuksen pankkien lisäpääomavaatimuksiin, ja päätti korottaa OP Ryhmän O-SII puskuria 0,5 prosenttiyksikköä 1,5 prosenttiin 1.1.2023 alkaen.

OP Ryhmän pankkitoiminnan vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) oli 7,8 prosenttia (7,4). Suhdeluku nousi keskuspankkitalletusten määrän pienentymisen myötä. Säätelyn minimitaso on 3 prosenttia.

OP Ryhmä jätti 30.9.2022 hakemuksen Euroopan keskuspankille standardimenetelmän käyttämiseksi vakavaraisuuslaskennassa sisäisten mallien (IRBA) ja käytössä olevan standardimenetelmään perustuvan riskipainotettujen erien lattiatason sijaan. Standardimenetelmään siirtymisellä ei arvioida olevan olennaista vaikutusta OP Ryhmän vakavaraisuuteen ja riskiasemaan. Standardimenetelmän siirtymisen aikataulu riippuu hakemuksen käsittelystä EKP:ssa.

EU:n vakavaraisuusasetuksen muutoksilla (CRR3), jotka implementoivat lopullisen Basel III -säätelyn EU:ssa, ei arvioida olevan olennaista vaikutusta OP Ryhmän vakavaraisuuteen.

OP-yhteenliittymän vakavaraisuustaulukot 30.9.2022 julkaistaan viikolla 44.

Vakuutus

Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuusasema on vahva. Vakuustustoiminnan vakavaraisuutta vahvisti pääosin korkojen nousu.

	Vahinkovakuutus		Henkivakuutus	
	30.9.2022	31.12.2021	30.9.2022	31.12.2021
Omat varat, milj. €* Pääomavaade, milj. €* Solvenssiuhde, %* Solvenssiuhde, % (ilman siirtymäsäännöstä)	1 677	1 464	1 537	1 656
	655	840	508	833
	256	174	303	199
	256	174	252	173

*siirtymäsäännökset huomioiden

EKP:n valvonta

OP Ryhmä on Euroopan keskuspankin valvonnassa.

OP Ryhmä sai 25.4.2019 EKP:n päätöksen kiinteistövuokudellisten vähittäisvastuiden riskipainojen korotuksista osana sisäisten mallien läpikäyntiä (TRIM). Korotukset ovat voimassa toistaiseksi, kunnes päätöksessä esitetyt laadulliset vaatimukset on täytetty.

OP Ryhmä sai 19.2.2020 EKP:n päätöksen maksukyvyttömyyden määritelmän muutoksesta, jossa yritys- ja vähittäisvastuille asetettiin riskipainokertoimet. Riskipainokertoimet ovat voimassa, kunnes päätöksessä esitetyt laadulliset vaatimukset on täytetty.

OP Ryhmä sai 11.12.2020 EKP:n päätöksen vähittäisvastuiden riskipainojen korotuksista. Päätös korvasi aikaisemman 2.2.2017 annetun päätöksen.

OP Ryhmä sai 18.3.2021 EKP:n päätöksen yritys- ja vähittäisvastuiden riskiparametrin korotuksesta. Riskiparametrikerroin on voimassa, kunnes päätöksessä esitetyt laadulliset vaatimukset on täytetty.

EKP on asettanut OP Ryhmälle valvojan arviointiin (SREP) perustuvan pääomavaatimuksen. EKP:n asettama lisäpääomavaatimus (P2R) on 2,25 prosenttia (2,25) 1.1.2022 alkaen.

Kriisintarkastuksesta annetun lain mukaiset velat

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisintarkastusta koskevan sääntelyn mukaan kriisintarkastusviranomaisella on oikeus puuttua pankin liikkeeseen laskemien sijoitustuotteiden ehtoihin sijoittajan asemaan vaikuttavalla tavalla. OP Ryhmän kriisintarkastusviranomaisella on Brysselissä toimiva EU:n kriisintarkastusneuvosto (Single Resolution Board, SRB). SRB on vahvistanut OP Ryhmän kriisintarkastusstrategian, jossa kriisintarkastusautot kohdistettaisiin OP-yhteisliittymään ja kriisintarkastuslaitteissa muodostettavaan uuteen OP Yrityspankkiin.

Kriisintarkastusviranomaisella päivitti 21.2.2022 OP Ryhmän omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen MREL-vaateen (Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities). Päivitetty MREL-vaade on 26,1 prosenttia kokonaisriskin (RWA) määrästä ja 9,9 prosenttia vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden (LRE) määrästä.

Osana MREL-vaadetta kriisintarkastusviranomaisella on asettanut OP Ryhmälle EU:n kriisintarkastusasetuksen mukaisen subordinaatiovaateen. Subordinaatiovaateen perusteella määräytyy, kuinka suuri osa MREL-vaateesta on täytettävä omilla varoilla tai heikommassa etuoikeusasemassa olevilla veloilla. MREL-vaadetta täydentävä subordinaatiovaade on vuodesta 2022 alkaen 22 prosenttia kokonaisriskin määrästä ja 9,9 prosenttia vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden määrästä. Vuoden 2024 alusta alkaen subordinaatiovaade on 24 prosenttia kokonaisriskin määrästä ja 9,9 prosenttia vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden määrästä. Vaateisiin sisältyy 3,5 prosenttia lisäpääomavaatimuksia (CBR, Combined Buffer Requirement).

OP Ryhmän puskuri MREL-vaateeseen oli 8,1 miljardia euroa ja subordinaatiovaateeseen 2,4 miljardia euroa. OP Ryhmän liikkeeseen laskemien senior non-preferred (SNP) -ehtoisten

joukkovelkakirjalainojen määrä oli 4,4 miljardia euroa. SNP-lainat kattavat subordinaatiovaadetta.

Riskiprofiili

OP Ryhmän riskinoton lähtökohtana on, että OP Ryhmä ottaa kantaakseen ryhmän perustehtävän hoitamisesta syntyviä riskejä. Riskinotossaan OP Ryhmä korostaa maltillisuutta, vastuullisuutta ja huolellista toimintatapaa. Riskinottoa suunnataan ja rajataan toimivan johdon valmistelemissa ja ylimmän hallintoelimen hyväksymillä periaatteilla ja limiiteillä.

OP Ryhmän menestys perustuu asiakkaiden ja muiden sidosryhmien luottamukseen, pääomien ja likviditeetin riittävyyteen sekä monipuoliseen tietoon asiakkaista. Riskinotto perustuu siihen, että ymmärretään asiakkaiden tulevaan toimintaan ja menestykseen vaikuttavat seikat sekä nykyisen kaltaisessa toimintaympäristössä että tilanteissa, joissa toimintaympäristöön kohdistuu äkillinen shokki tai trendinomainen muutos.

Toimintaympäristöä analysoidaan osana jatkuvaa strategiaprozessia. Megatrendit ja tulevaisuudenkuvat strategian taustalla heijastavat muutosvoimia, jotka vaikuttavat OP Ryhmän ja sen asiakkaiden arkeen, olosuhteisiin ja tulevaisuuteen. Tällaisia toimintaympäristöä muovaavia tekijöitä ovat tällä hetkellä muun muassa kestävä kehitys ja vastuullisuus (ESG), väestön demografinen muutos, geopolittiset tekijät sekä teknologian nopea kehitys. Esimerkiksi ilmasto- ja ympäristömuutoksia sekä muita ulkoisen toimintaympäristön tekijöitä tarkastellaan huolellisesti, jotta ymmärretään niiden vaikutukset asiakkaiden tulevaan menestykseen. Neuvonnalla ja liiketoimintapäätöksillä rohkaistaan asiakkaita kehittämään tulevaisuuden kestävä ja menestyvä liiketoimintaa.

OP Ryhmän liiketoiminta kattaa laajasti finanssisektorin eri osa-alueet, joten taloudellisen toimintaympäristön ulkopuolelta tulevien yllättävien shokkien suorat ja epäsuorat vaikutukset OP Ryhmän asiakkaiden menestykseen sekä OP Ryhmän toimitiloihin, tietotekniseen infrastruktuuriin ja henkilökuntaan voivat olla moninaiset. Realisoituessaan ne voivat vaikuttaa riskiprofiiliin, pääomituksen, likviditeettiin ja päivittäisen toiminnan jatkuvuuteen useilla tavoilla. Tällaisten potentiaalisten shokkien vaikutuksia tehdään näkyviksi skenaariotyöskentelyn keinoin.

OP Ryhmän operatiiviset riskit pysyivät hyvin hallinnassa, ja niiden toteutumista aiheutui 5 miljoonan euron (6) bruttotappiot. Muiden riskien osalta riskiprofiilia käydään läpi tarkemmin liiketoiminnoin.

Arvio Ukrainan sodan vaikutuksista OP Ryhmän riskeihin

Venäjä hyökkäyssota Ukrainassa voi vaikuttaa OP Ryhmän tuottoihin ja riskeihin välillisesti asiakkaiden muuttuneiden toimintaedellytysten myötä ja suoraan yleisen markkinatilanteen ja tekniseen infrastruktuuriin kohdistuvan

haitanteon myötä. Vaikutukset voivat realisoitua muun muassa seuraavan kaltaisilla tavoilla:

- saamisten arvonalentumisten kasvuna
- sijoitusvarallisuuden arvojen laskuna
- kattavien pakotteiden ja vastapakotteiden vaikutuksina OP Ryhmään tai sen asiakkaiden toimintaan
- tukkuvarainhankinnan hinnan nousuna
- toiminnan jatkuvuusongelmina OP Ryhmään tai sen asiakkaisiin kohdistuvien kyberhyökkäysten seurauksena.

Vähittäispankki ja Yrityspankki

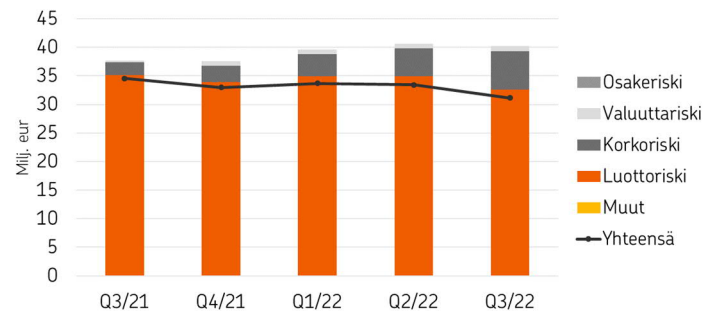
Pankkitoiminnan keskeiset riskit ovat asiakasliiketoiminnasta syntyvä luottoriski sekä markkinariski.

Pankkitoiminnan luottoriskiasema säilyi vakaana ja riskitasoltaan maltillisena sekä luottokannan yleinen laatu hyvänä, mutta riski negatiiviselle kehitykselle on olemassa. Luottoriskiasemaan voi vaikuttaa negatiivisesti korkotason nousu.

OP Ryhmällä ei ole merkittäviä suoria vastuita Venäjälle, jolloin Ukrainan sodan vaikutukset luottoriskiasemaan syntyvät pääasiassa välillisesti yritysluottoihin tietyiltä toimialoilta (rakentaminen, maatalous, kuljetus ja energia) erityisesti energian ja raaka-aineiden hintojen nousun seurauksena sekä yksittäisistä asiakkuuksista.

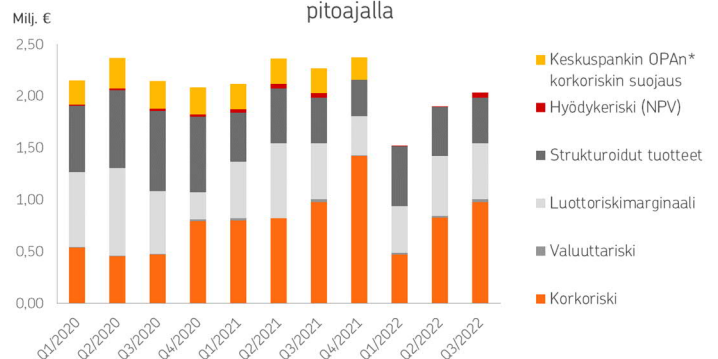
Yrityspankin pitkäaikaisten sijoitusten markkinariskitaso on laskenut kolmannella vuosineljänneksellä. Omaisuuslajijakaumaan ei tehty merkittäviä muutoksia katsauskaudella. Sijoitusten markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 31 miljoonaa euroa (33). VaR-tunnusluku sisältää likviditeettireservin ja pankkitoiminnan pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainasijoitukset sekä niiden korkoriskiä suojaavat johdannaiset.

Yrityspankin markkinariskin VaR 95 % luottamustasolla ja 10 päivän pitoajalla

Markets-toiminnan kaupankäyntivaraston riski on hieman kasvanut, kun korkoriskipositioon on tehty muutoksia. Tämä näkyy markkinariskiä mittaavan odotetun tappion (ES) ja erityisesti korkoriskin osuuden nousuna verrattuna edeltävään vuosineljännekseen.

Markkinariskin ES 97,5 % luottamustasolla ja 1 päivän pitoajalla

Lainanhoitojoustot ja järjestämättömät saamiset

	Terveet lainanhoitojoustot (brutto)		Järjestämättömät saamiset (brutto)		Ongelma-saamiset (brutto)		Tappiota koskeva vähennyserä		Ongelma-saamiset (netto)	
	30.9. 2022	31.12. 2021	30.9. 2022	31.12. 2021	30.9. 2022	31.12. 2021	30.9. 2022	31.12. 2021	30.9. 2022	31.12. 2021
Yli 90 pv eräntyneet saamiset, mrd. €			0,56	0,64	0,56	0,64	0,21	0,24	0,34	0,40
Todennäköisesti maksamatta jäävät saamiset, mrd. €			0,92	0,78	0,92	0,78	0,17	0,13	0,75	0,65
Lainanhoitojoustosaamiset, mrd. €	3,11	3,41	1,30	1,34	4,41	4,75	0,18	0,20	4,23	4,55
Yhteensä, mrd. €	3,11	3,41	2,78	2,76	5,89	6,17	0,56	0,58	5,33	5,59

Tunnuslukuja	OP Ryhmä		Vähittäispankki		Yrityspankki	
	30.9. 2022	31.12. 2021	30.9. 2022	31.12. 2021	30.9. 2022	31.12. 2021
Ongelmasaamiset vastuista, %	5,00	5,31	6,37	6,57	1,93	2,29
Järjestämättömät saamiset vastuista, %	2,36	2,37	2,68	2,61	1,61	1,77
Terveet lainanhoitojoustosaamiset vastuista, %	2,64	2,93	3,69	3,95	0,31	0,52
Terveet lainanhoitojoustosaamiset ongelmasaamisista, %	52,8	55,3	57,9	60,2	16,3	22,9
Tappiota koskeva vähennyserä (saamiset asiakkailta) ongelmasaamisista, %	12,3	11,9	7,6	7,5	41,1	41,5

Yhdenkään asiakkaan asiakasriski ei vähennyserien ja muiden luottoriskin vähentämistekniikoiden jälkeen ylittänyt kymmentä prosenttia OP Ryhmän omista varoista.

Kuvassa esitetään OP Ryhmän yritysloottojen jakautuminen toimialoittain prosentteina katsauskauden lopussa.

Vähittäispankin rahoitustaseen korkoriski mitattuna yhden prosenttiyksikön koron nousun vaikutuksena korkokatteeseen oli 305 miljoonaa euroa (355) ja yhden prosenttiyksikön laskun vaikutuksena -311 miljoonaa euroa (-62) keskimäärin vuodessa. Korkotuloriski lasketaan yhden vuoden aikaperiodille jakamalla kolmen seuraavan vuoden korkotuloriskin summa kolmella.

Yrityspankin rahoitustaseen korkoriski mitattuna yhden prosenttiyksikön koron nousun vaikutuksena korkokatteeseen oli -20 miljoonaa euroa (36) ja yhden prosenttiyksikön laskun vaikutuksena 17 miljoonaa euroa (74) keskimäärin vuodessa.

OP Ryhmässä hallinnoitavien talletussuojan piiriin kuuluvien talletusten yhteismäärä syyskuun lopussa oli 44,3 miljardia euroa (43,0). Talletussuojarahastosta korvataan enintään 100 000 euroa yhtä OP Ryhmän asiakasta kohden.

Tappiota koskeva vähennyserä toimialoittain

Kuvassa esitetään eri toimialojen tappiota koskeva vähennyserä katsauskauden lopussa 30.9.2022 sekä tappiota koskevan vähennyserän prosenttiosuus toimialan kokonaisvastuista katsauskauden lopussa.

Vakuutus

Vahinkovakuutus

Vahinkovakuutuksen keskeiset riskit ovat vahinkokehitykseen liittyvät vakuutustekniset riskit, vakuutusvelan katteena olevien sijoitusten markkinariskit, eläkeluotoisen vakuutusvelan edunsaajien eliniän odotteen ennakoitua nopeampi kasvu, vakuutusvelan arvostamisessa käytetty korkotaso sekä vakuutusvelan diskonttokoron ja markkinakorkojen välinen ero.

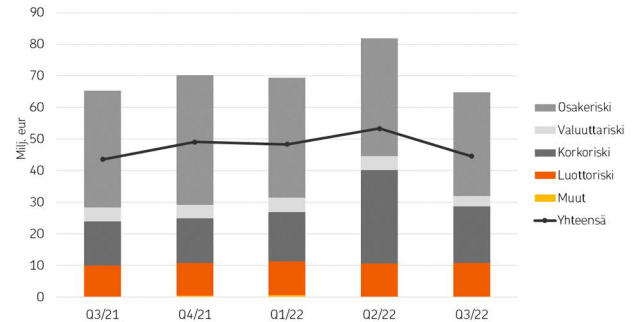
Eliniän odotteen kasvu yhdellä vuodella kasvattaisi eläkeluotoista vakuutusvelkaa 43 miljoonaa euroa (45). Vakuutusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason laskeminen 0,1 prosenttiyksiköllä kasvattaisi vakuutusvelkaa 26 miljoonaa euroa (29).

Vahinkovakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia katsauskaudella. Vahinkovakuutuksen merkittäviä markkinariskejä ovat osakeriski ja markkinakorkojen laskun vakuutusvelan arvoa ja pääomavaadetta nostava vaikutus.

Vahinkovakuutuksen sijoitustaseen markkinariskitaso on laskenut kolmannen vuosineljänneksen aikana. Markkinariskitason laskun taustalla on korkoriskin lasku, johtuen vakuutusvelan korkoriskin suojausasteen nostamisesta, sekä osakeriskin lasku, johtuen osakepainon ja osakesijoitusten markkina-arvojen laskemisesta. Riskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 45 miljoonaa euroa (49). VaR-tunnusluku sisältää yhtiön sijoitustaseen mukaan lukien sijoitukset, vakuutusvelan ja vakuutusvelan korkoriskiä suojaavat johdannaiset.

Vahinkovakuutuksen suorat liiketoimet Venäjälle tai Ukrainaan sekä vakuutus- että sijoitustoiminnassa ovat vähäisiä. Suurempi liiketoiminnallinen vaikutus liittyy sijoitusmarkkinoiden kehittymiseen.

Vahinkovakuutuksen markkinariskin VaR 95 % luottamustasolla ja 10 päivän pitoajalla

Henkivakuutus

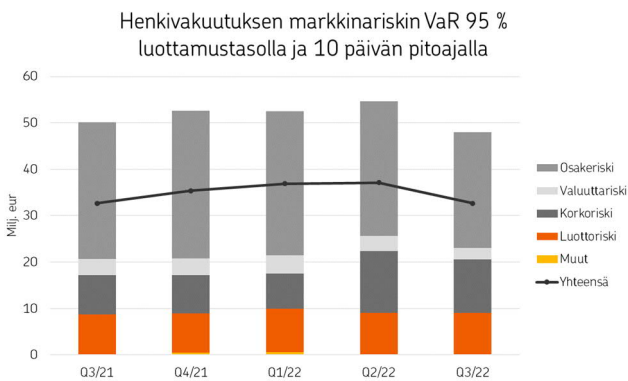
Henkivakuutuksen keskeisimmät riskit ovat henkivakuutuksen sijoitusomaisuuden markkinariskit, vakuutusvelan arvostamisessa käytetty korkotaso, vakuutettujen eliniän odotteen ennakoitua nopeampi kasvu sekä asiakaskäyttäytymisen muutoksista syntyvät raukeamis- ja takaisinostoriskit.

Eliniän odotteen kasvu yhdellä vuodella kasvattaisi vakuutusvelkaa 25 miljoonaa euroa (28). Vakuutusvelan arvostamisessa käytetyn korkotason laskeminen 0,1 prosenttiyksiköllä kasvattaisi vakuutusvelkaa 17 miljoonaa euroa (26). Vakuutusvelan korkoherkkyyden lasku johtuu sekä korkojen noususta että vakuutusvelan kassavirtojen muutoksesta.

Eriytettyjen vakuutuskantojen sijoitusriskejä ja asiakaskäyttäytymisen muutokseen liittyviä riskejä on puskuroitu. Puskuri riittää kattamaan merkittävän negatiivisen sijoitusomaisuuden tuoton eriytetyille kannoille, minkä jälkeen OP Ryhmä kantaa kantojen riskit. Puskurit olivat yhteensä 264 miljoonaa euroa (292) katsauskauden lopussa.

Henkivakuutuksen sijoitustaseen markkinariskitaso on laskenut kolmannen vuosineljänneksen aikana. Markkinariskitason laskun taustalla on osakeriskin lasku, johtuen osakesijoitusten markkina-arvojen laskemisesta. Markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 33 miljoonaa euroa (35). VaR-tunnusluku sisältää henkivakuutuksen sijoitustaseen mukaan lukien sijoitukset, vakuutusvelan ja vakuutusvelan korkoriskiä suojaavat johdannaiset. Laskenta ei huomioi henkivakuutuksen eriytettyjen kantojen markkinariskejä, niitä puskuroivia varoja tai asiakashyvityksiä.

Henkivakuutuksen suorat liiketoimet Venäjälle tai Ukrainaan korkotuottoisen kannan sijoitustoiminnassa ovat vähäisiä. Suurempi liiketoiminnallinen vaikutus liittyy sijoitusmarkkinoiden kehittymiseen. Geopoliittinen tilanne vaikuttaa henkivakuutuksen toimintaan myös niin, että joitakin sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liitettyjä sijoituskohteita on suljettuna.

Ryhmätoiminnot

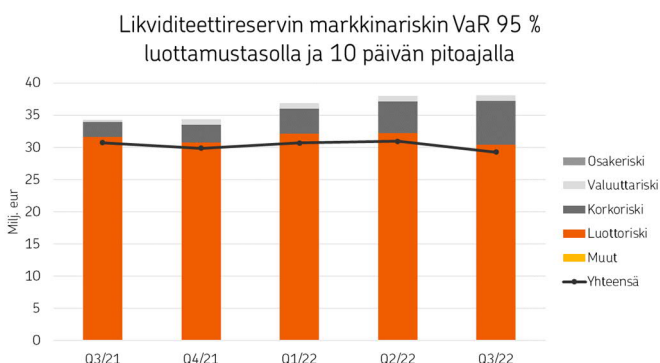
Ryhmätoiminnot-segmentin keskeiset riskit ovat likviditeettireservin luotto- ja markkinariskit sekä likviditeettiriskit. Merkittävin markkinariskitekijä on luottoriskimarginaalien muutosten vaikutus likviditeettireserviin sisältyvien saamistodistusten arvoon.

OP Ryhmän rahoitusasema ja maksuvalmius on vahva.

Tammi–syyskuussa OP Ryhmässä laskettiin liikkeeseen pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja yhteensä 5,5 miljardia euroa (3,3), josta 1,0 miljardin osuus oli omaan taseeseen jätetty kiinteistövakuudellinen joukkovelkakirjalaina.

Talletusten osuus luottokannasta säilyi vakaana katsauskauden ajan.

Likviditeettireservin saamistodistusten markkinariski (VaR 95 %) laski katsauskaudella. Omaisuuslajijakaumassa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Likviditeettireservin markkinariskiä mittaava VaR-tunnusluku oli katsauskauden lopussa 29 miljoonaa euroa (30). VaR-tunnusluku sisältää likviditeettireservin pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainasijoitukset ja niiden korkoriskiä suojaavat johdannaissopimukset.

OP Ryhmä turvaa maksuvalmiutensa likviditeettireservillä, joka muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin ja keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista. Likviditeettireservi riittää kattamaan lyhyen aikavälin rahoitustarpeen tiedossa olevien ja ennakoitujen maksuvirtojen sekä likviditeettistressiskenaarion osalta.

OP Ryhmän maksuvalmiutta ja likviditeettireservin riittävyyttä seurataan muun muassa maksuvalmiusvaatimusta mittaavalla LCR-suhdeluvulla. Sääntelyn mukaan LCR-suhdeluvun on oltava vähintään 100 prosenttia. OP Ryhmän LCR-suhdeluku oli 210 prosenttia (255) katsauskauden lopussa.

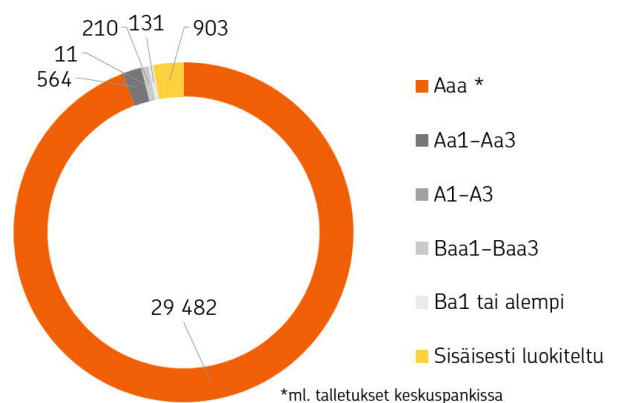
OP Ryhmän pitkäaikaisen rahoituksen riittävyyttä seurataan muun muassa rakenteellista rahoitusriskiä mittaavalla NSFR-suhdeluvulla. Sääntelyn mukaan NSFR-suhdeluvun on oltava vähintään 100 prosenttia. OP Ryhmän NSFR-suhdeluku oli 132 prosenttia (131) katsauskauden lopussa.

Likviditeettireservi

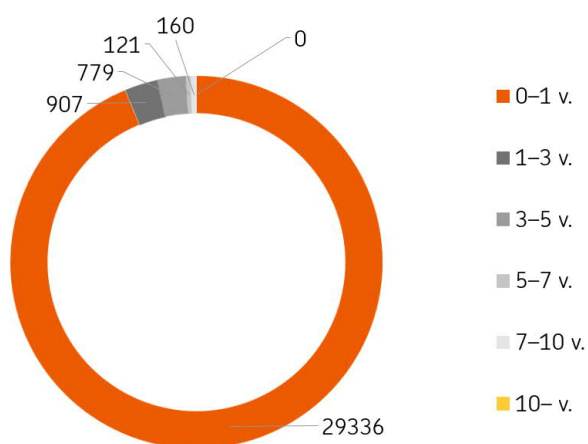
Mrd. €	30.9.2022	31.12.2021	Muutos, %
Talletukset keskuspankissa	27,7	32,6	-15,0
Vakuuskelpoiset saamistodistukset	2,4	4,0	-39,8
Yhteensä	30,2	36,7	-17,7
Ei-vakuuskelpoiset saamiset	1,1	1,0	15,9
Likviditeettireservi markkina-arvoin	31,3	37,6	-16,8
Vakuuden aliarvostus (Haircut)	-0,4	-0,3	-
Likviditeettireservi vakuusarvoin	30,9	37,3	-17,1

Likviditeettireservi sisältää hyvän luottoluokituksen omaavien valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemia saamistodistuksia ja arvopaperistettuja saamisia. Katsauskaudella yritysluottojen keskuspankkivakuuskelpoisuuden poistuminen alensi likviditeettireservin vakuusarvoa 4,0 miljardilla eurolla.

Likviditeettireserviin luettavien rahoitusvarojen luottoluokitusjakauma 30.9.2022, milj.€

Likvideettireserviin luettavien rahoitusvarojen
maturiteettijakauma 30.9.2022, milj.€

Luottoluokitukset

OP Yrityspankki Oyj:n luottoluokitukset 30.9.2022

Luokitus- laitos	Lyhyt varain- hankinta	Näkymä	Pitkä varain- hankinta	Näkymä
Standard & Poor's	A-1+	-	AA-	Vakaa
Moody's	P-1	Vakaa	Aa3	Vakaa

Pohjola Vakuutus Oy:n luottoluokitukset 30.9.2022

Luokituslaitos	Luottoluokitus	Näkymä
Standard & Poor's	A+	Vakaa
Moody's	A2	Vakaa

OP Yrityspankki Oyj:llä ja Pohjola Vakuutus Oy:llä on luottoluokitukset Standard & Poor's Global Ratings Europe Limitedistä ja Moody's Investors Service (Nordics) AB:stä. OP Yrityspankin luottokelpoisuutta arvioidessaan luottoluokituslaitokset ottavat huomioon koko OP Ryhmän taloudellisen aseman.

Segmenttien tulos

OP Ryhmän liiketoimintasegmentit ovat Vähittäispankki (Pankkitoiminnan henkilö- ja pk-yrityksiä), Yrityspankki (Pankkitoiminnan yritys- ja instituutioasiakkaat) ja Vakuutus (Vakuutusasiakkaat). Liiketoimintasegmentteihin kuulumaton toiminta esitetään segmentissä Ryhmätoiminnot (aiemmin Muu toiminta -segmentti). Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen OP Ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Vähittäispankki

- Tulos ennen veroja nousi 335 miljoonaan euroon (224).
- Tuotot kasvoivat 9,4 prosenttia 1 416 miljoonaan euroon. Asiakasliiketoiminnan tuotot kasvoivat yhteensä 8,0 prosenttia: korkokate kasvoi 10,7 prosenttia 792 miljoonaan euroon ja nettopalkkiotuotot kasvoivat 4,1 prosenttia 583 miljoonaan euroon.
- Kulut kasvoivat 2,7 prosenttia 902 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 3,1 prosenttia 332 miljoonaan euroon ja liiketoiminnan muut kulut 3,5 prosenttia 535 miljoonaan euroon.
- Saamisten arvonalentumiset laskivat 54 miljoonaan euroon (70). Järjestämättömät saamiset (brutto) olivat 2,7 prosenttia (2,6) vastuista.
- Luottokanta kasvoi vuodessa 0,4 prosenttia ja talletuskanta 3,0 prosenttia.
- Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat tili- ja rahoitusjärjestelmien uudistamiseen sekä digitaalisten palvelujen kehittämiseen.

Avainlukuja

Milj. €	1-9/2022	1-9/2021	Muutos, %	1-12/2021
Korkokate	792	715	10,7	959
Nettopalkkiotuotot	583	560	4,1	753
Sijoitustoiminnan nettotuotot	13	-5	-	-16
Muut tuotot	28	24	15,5	78
Tuotot yhteensä	1 416	1 294	9,4	1 773
Henkilöstökulut	332	322	3,1	447
Poistot ja arvonalentumiset	36	40	-9,9	69
Liiketoiminnan muut kulut	535	517	3,5	705
Kulut yhteensä	902	878	2,7	1 221
Saamisten arvonalentumiset	-54	-70	-	-84
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-125	-122	-	-165
Tulos ennen veroja	335	224	49,6	304
Kulu-tuotto-suhde, %	63,7	67,9	-4,1*	68,8
Järjestämättömät saamiset vastuista, %**	2,7	2,6	0,1*	2,6
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,10	0,13	-0,03*	0,12
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,36	0,25	0,11*	0,26
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	0,49	0,39	0,10*	0,40
Milj. €				
Nostetut asuntoluotot	6 106	6 534	-6,5	8 805
Nostetut yritysluotot	2 071	1 711	21,0	2 639
Välitetyt asunto- ja kiinteistökaupat, kpl	8 716	10 025	-13,1	13 177
Mrd. €	30.9.2022	30.9.2021	Muutos, %	31.12.2021
Luottokanta				
Asuntoluotot	42,4	41,0	3,5	41,5
Yritysluotot	8,4	8,1	3,7	8,2
Asuntoyhteisöt ja muut luotot	20,1	21,6	-6,6	21,3
Luottokanta yhteensä	70,9	70,6	0,4	71,0
Takauskanta	1,0	0,9	3,5	0,9
Muut vastuut	9,2	9,6	-4,0	9,6
Talletukset				
Käyttö- ja maksuliiketalletukset	42,2	41,3	2,3	41,4
Sijoitustalletukset	21,5	20,6	4,3	20,8
Talletukset yhteensä	63,7	61,8	3,0	62,2

*Suhdeluvun muutos

OP Ryhmän Vähittäispankki-segmentti muodostuu henkilö- ja pk-yrityksiä varten pankkitoiminnasta ja varallisuudenhoidosta osuuspankeissa sekä keskusyhteisökonsernissa.

Inflaation ja korkojen nousun vaikutukset asunnonostajien keskuudessa heijastuivat asuntokauppaan. OP Kodin välittämien asunto- ja kiinteistökauppojen määrä väheni vertailukaudesta 13,1 prosenttia.

Luottokanta kasvoi 0,4 prosenttia 70,9 miljardiin euroon. Uusia asuntoluottoja nostettiin 6,5 prosenttia vertailukautta vähemmän. Asuntoluottokanta kasvoi 3,5 prosenttia 42,4 miljardiin euroon. Yritysluottokanta kasvoi 3,7 prosenttia 8,4 miljardiin euroon.

Vuoden alun vahva kiinnostus uusien asuntoluottojen korkosuojaukseen laski kolmannella vuosineljänneksellä. Asiakkaat ovat kuitenkin edelleen kiinnostuneita suojaamaan asuntoluottojaan, vaikka korkosuojauksen hinta on noussut markkinakorkojen nousun myötä. Henkilöasiakkaiden asuntoluottoista oli katsauskauden lopussa korkosuojattu 32,2 prosenttia (29,6).

Talletuskanta kasvoi 3,0 prosenttia 63,7 miljardiin euroon. Kasvu muodostui sekä käyttö- ja maksuliiketeleistä että sijoitustalletuksista. Kotitalouksien talletukset kasvoivat voimakkaimmin.

Huhtikuussa OP-Asuntoluottopankki Oyj laski liikkeeseen vihreän katetun joukkovelkakirjalainan, jonka määrä oli miljardi euroa ja laina-aika 5,5 vuotta.

OP:n asiakkaiden kiinnostus säästämiseen ja sijoittamiseen jatkui toimintaympäristön epävarmuudesta huolimatta. OP-sijoitusrahastot saivat 46 900 uutta osuudenomistajaa, mikä on 57 prosenttia koko markkinan kasvusta. Lähes 79 prosenttia valitsi vastuullisen sijoitusrahaston. OP-sijoitusrahastojen osuudenomistajien määrä bruttona oli 1 200 000 osuudenomistajaa. OP-sijoitusrahastojen Morningstar-luokitus oli 3,02 (3,08). Osakekaupankäynnin toteutuneiden toimeksiantojen määrä oli 5 prosenttia vertailukautta suurempaa.

Katsauskaudella merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat tili- ja rahoitusjärjestelmien uudistamiseen sekä digitaalisten palvelujen kehittämiseen.

OP Ryhmän Pivo jättäytyi pois Danske Bankin MobilePayn ja norjalaisen Vippsin kanssa suunnitellusta yhteisyrityksestä, joka olisi kerännyt kolmen palvelun käyttäjät yhteiselle mobiilimaksamisen alustalle. OP Ryhmän Pivo vetäytyi hankkeesta EU:n kilpailuviranomaisen markkinatutkimuksessa esiin tulleiden seikkojen vuoksi.

Helmikuussa sähköinen asuntokauppa laajeni kiinteistökauppoihin, joita alettiin toteuttaa ensimmäisenä Suomessa OP Kodeissa. Sähköisiä asunto-osakekauppoja on tehty vuodesta 2019 lähtien.

Maaliskuussa OP toi Google Pay -palvelun asiakkaidensa käyttöön Suomessa. Palvelulla voi maksaa Android-puhelimella tai älykellolla ostoksia lähimaksupäätteillä, sovelluksissa ja verkkokaupoissa.

Osuuspankkien lukumäärä oli syyskuun lopussa 115 (121). Useita osuuspankkien yhdistymishankkeita on vireillä eri puolilla Suomea.

Katsauskauden tulos

Vähittäispankin tulos ennen veroja oli 335 miljoonaa euroa (224). Tuotot kasvoivat 9,4 prosenttia 1 416 miljoonaan euroon. Korkokate kasvoi 10,7 prosenttia 792 miljoonaan euroon korkotason nousun myötä ja nettopalkkiotuotot kasvoivat 4,1 prosenttia 583 miljoonaan euroon pääosin korkosuojuustuotteiden myynnin sekä korttiliiketoiminnan ja maksuliikkeen palkkioiden kasvun myötä.

Kulut kasvoivat 2,7 prosenttia 902 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut kasvoivat 3,1 prosenttia 332 miljoonaan euroon ja liiketoiminnan muut kulut 3,5 prosenttia 535 miljoonaan euroon pääosin vakausmaksun kasvun myötä. Poistot ja arvonalentumiset laskivat vertailukaudesta 9,9 prosentilla 36 miljoonaan euroon.

Saamisten arvonalentumiset laskivat 22,9 prosenttia 54 miljoonaan euroon. Katsauskaudella lopullisia nettoluottotappioita kirjattiin 23 miljoonaa euroa (54). Järjestämättömät saamiset olivat 2,7 prosenttia (2,6) vastuista.

OP-bonukset omistaja-asiakkaille kasvoivat 2,3 prosenttia 125 miljoonaan euroon.

Yrityspankki

- Tulos ennen veroja laski 220 miljoonaan euroon (356).
- Tuotot laskivat 22,6 prosenttia 490 miljoonaan euroon. Korkokate kasvoi 9,4 prosenttia 334 miljoonaan euroon, nettopalkkiotuotot laskivat 13,7 prosenttia 124 miljoonaan euroon ja sijoitustoiminnan nettotuotot laskivat 86,3 prosenttia 18 miljoonaan euroon.
- Kulut kasvoivat 0,3 prosenttia 239 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 3,3 prosenttia 166 miljoonaan euroon vakaussmaksun kasvettua.
- Luottokanta kasvoi vuodessa 14,8 prosenttia 28,0 miljardiin euroon ja talletukset laskivat 6,1 prosenttia 13,8 miljardiin euroon. Yrityspankki-segmentin hallinnoitavat varat laskivat vuodenvaihteesta 14,2 prosenttia 70,7 miljardiin euroon.
- Saamisten arvonalentumiset olivat 16 miljoonaa euroa (25). Järjestämättömät saamiset (brutto) olivat 1,6 prosenttia (1,9) vastuista.
- Merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat maksamisen ja varallisuudenhoidon järjestelmien uudistamiseen.

Avainlukuja

Milj. €	1–9/2022	1–9/2021	Muutos, %	1–12/2021
Korkokate	334	305	9,4	414
Nettopalkkiotuotot	124	144	-13,7	204
Sijoitustoiminnan nettotuotot	18	130	-86,3	171
Muut tuotot	14	53	-73,9	97
Tuotot yhteensä	490	633	-22,6	886
Henkilöstökulut	66	67	-1,3	93
Poistot ja arvonalentumiset	7	10	-36,3	14
Liiketoiminnan muut kulut	166	161	3,3	211
Kulut yhteensä	239	238	0,3	318
Saamisten arvonalentumiset	-16	-25	-	-74
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-15	-14	-	-20
Tulos ennen veroja	220	356	-38,3	474
Kulu–tuotto–suhde, %	48,7	37,6	-11,1*	35,9
Järjestämättömät saamiset vastuista, %	1,6	1,9	-0,3*	1,8
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	0,07	0,12	-0,05*	0,25
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,70	1,25	-0,55*	1,24
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	0,75	1,3	-0,55*	1,29
Mrd. €	30.9.2022	30.9.2021	Muutos, %	31.12.2021
Luottokanta				
Yritysluotot	15,9	14,6	8,9	14,5
Asuntoyhteisöt ja muut luotot	12,2	9,7	25,3	11,2
Luottokanta yhteensä	28,0	24,4	14,8	25,7
Takauskanta	3,4	3,1	8,4	3,5
Muut vastuut	5,7	5,8	-0,2	5,7
Talletukset	13,8	14,7	-6,1	15,6
Hallinnoitavat varat (brutto)				
Sijoitusrahastot	26,9	31,4	-14,1	32,5
Instituutioasiakkaat	35,8	38,7	-7,6	38,3
Private Banking	7,9	11,1	-28,5	11,5
Hallinnoitavat varat (brutto) yhteensä	70,7	81,2	-12,9	82,3
Milj. €	1–9/2022	1–9/2021	Muutos, %	1–12/2021
Nettomyynti				
Private Banking -asiakkaat	14	-123	-	-174
Instituutioasiakkaat	-402	286	-	76
Nettomyynti yhteensä	-388	163	-	-98

*Suhdeluvun muutos

OP Ryhmän Yrittäjäpankki-segmentti muodostuu yritys- ja instituutioasiakkaiden pankkitoiminnasta sekä varallisuudenhoidosta. Segmentti sisältää OP Yrittäjäpankki Oy:n pankkitoiminnan, OP Varainhoito Oy:n, OP-Rahastoyhtiö Oy:n, OP Säilytys Oy:n ja OP Kiinteistösijoitus Oy:n.

Luottokanta kasvoi vuodessa 14,8 prosenttia 28,0 miljardiin euroon ja talletuskanta laski 6,1 prosenttia 13,8 miljardiin euroon.

Yrittäjäpankin merkittävimmät kehityspanostukset kohdistuivat maksamisen, rahoituksen ja varainhoidon järjestelmien uudistamiseen. Maksamisen perusjärjestelmien uudistamista ja asiointipalvelujen parantamista jatketaan edelleen. Varainhoidossa uudistetaan rahastojen hallinnointiprosesseja ja asiakaspalvelua.

Yrittäjäpankin panostukset kestävä talouden edistämiseen kasvattivat kestävä rahoituksen sitoumuskannan 4,6 miljardiin euroon (3,0). Kestävyyssuhteiden määrää on kasvanut katsauskauden aikana ja kasvu vertailukauteen on ollut merkittävä. Yrittäjäpankki on myös vahvistanut rooliaan kestävä rahoituksen neuvonantajana asiakkaidensa kestävä rahoituksen viitekehysten valmistelutyössä.

Varainhoidon nettomyynti oli -388 miljoonaa euroa (163). Yrittäjäpankki-segmentin hallinnoitavat varat laskivat 14,2 prosenttia 70,7 miljardiin euroon vuoden vaihteesta. Hallinnoitavat varat sisälsivät noin 23 miljardia euroa OP Ryhmään kuuluvien yritysten varoja (25).

Haastavasta markkinatilanteesta huolimatta kiinnostus OP-sijoitusrahastoja kohtaan on pysynyt vahvana. OP-sijoitusrahastojen asiakkaiden merkinnät ylittivät 2 miljardia euroa katsauskaudella.

Korkeana pysyneen inflaation, geopoliittisten riskien ja epävarman taloustilanteen johdosta valuuttasuojauksia tekevien asiakkaiden määrä sekä asiakaskohtaiset volyymit ovat olleet kasvussa.

OP Yrittäjäpankin suorat vastuut Venäjälle ovat pienet. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa kasvatti välillisesti saamisten arvonalentumisia ensimmäisellä vuosineljänneksellä.

Korkojen nousu ja osakekurssien lasku laskivat sijoitustoiminnan tuottoja ja pienensivät hallinnoitavien varojen määrää.

Katsauskauden tulos

Yrittäjäpankin tulos ennen veroja oli 220 miljoonaa euroa (356). Tuotot pienenevät 490 miljoonaan euroon (633) ja kulut kasvoivat 239 miljoonaan euroon (238). Kulu-tuotto-suhde oli 48,7 prosenttia (37,6).

Korkokate kasvoi 9,4 prosenttia 334 miljoonaan euroon. Yrittäjäpankin nettopalkkiotuotot olivat 124 miljoonaa euroa (144), OP Ryhmän sisäisten palkkiokulujen määrä kasvoi.

Yrittäjäpankki-segmentin nettopalkkiotuotot

Milj. €	1-9/ 2022	1-9/ 2021	Muutos, %
Sijoitusrahastot	97	100	-2,7
Omaisuuksienhoito	11	11	-0,1
Muut	16	33	-51,2
Yhteensä	124	144	-13,7

Sijoitustoiminnan nettotuotot laskivat 18 miljoonaan euroon (130). OP Yrittäjäpankin ja OP Ryhmän osuuspankkien välisten johdannaissopimusten markkinamuutoksista johtuva arvomuutos heikensi johdannaissiiketoiminnan tuottoja 82 miljoonaa euroa, vertailukaudella arvomuutos paransi johdannaissiiketoiminnan tuottoja 8 miljoonaa euroa.

Kulut kasvoivat 0,3 prosenttia 239 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut pienenevät 1,3 prosenttia 66 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 3,3 prosenttia 166 miljoonaan euroon. Vakausmaksu kasvoi 26,2 prosenttia 31 miljoonaan euroon.

Saamisten arvonalentumiset olivat 16 miljoonaa euroa (25). Järjestämättömät saamiset olivat 1,6 prosenttia (1,9) vastuista.

Vakuutus

- Tulos ennen veroja laski 319 miljoonaan euroon (380).
- Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot kasvoivat 5,0 prosenttia 1 208 miljoonaan euroon ja korvauskulut kasvoivat 5,3 prosenttia 669 miljoonaan euroon. Korvauskulut ilman diskonttokoron nostoa kasvoivat 20,4 prosenttia 765 miljoonaan euroon.
- Kulut laskivat vertailukaudesta ja olivat 343 miljoonaa euroa (353).
- Tuotot sijoitustoiminnasta olivat 31 miljoonaa euroa (135). Sijoitustuotot ilman vakuutusvelan diskonttokoron nostoa vastaavaa erää olivat 127 miljoonaa euroa (135). Sijoitustaseen nettotuotto käyvin arvoon oli vahinkovakuutuksessa 41 miljoonaa euroa (136) ja henkivakuutuksessa -53 miljoonaa euroa (102).
- Henkivakuutuksen sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt pienenivät vuodenvaihteesta 13,8 prosenttia 11,4 miljardiin euroon. Riskihenkivakuutuksen maksutulo kasvoi 6,4 prosenttia.
- Kehityspanostukset kohdistuivat perusjärjestelmäuudistukseen sekä verkko- ja mobiilipalveluiden saavutettavuuden ja vakuutusten ostomahdollisuuksien parantamiseen.
- Pohjola Vakuutus keskittyi ydinliiketoimintaansa ja luopui sairaalaliiketoiminnasta alkuvuonna.

Avainlukuja

Milj. €	1-9/2022	1-9/2021	Muutos, %	1-12/2021
Vakuutuskate	564	552	2,2	754
Nettopalkkiotuotot	55	62	-11,0	96
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-161	184	-187,8	288
Muut nettotuotot	28	0	-	-2
Tuotot yhteensä	485	797	-39,1	1 135
Henkilöstökulut	109	116	-5,9	160
Poistot ja arvonalentumiset	39	44	-11,8	66
Liiketoiminnan muut kulut	195	193	0,8	267
Kulut yhteensä	343	353	-3,0	493
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-16	-16	-	-21
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	192	-48	-	-117
Tulos ennen veroja	319	380	-16,0	504
Koko pääoman tuotto (ROA), %	1,44	1,69	-0,25*	1,64
Koko pääoman tuotto ilman OP-bonuksia, %	1,51	1,76	-0,25*	1,71

*Suhdeluvun muutos

OP Ryhmän Vakuutus-segmentti muodostuu vahinko- ja henkivakuutusliiketoiminnasta. Segmenttiin kuuluvat Pohjola Vakuutus Oy ja OP-Henkivakuutus Oy. Pohjola Sairaala siirtyi Pihlajalinnan omistukseen 1.2.2022. Kaupasta kirjattiin myyntivoittoa 32 miljoonaa euroa.

Katsauskauden tulos

Tulos ennen veroja oli 319 miljoonaa euroa (380). Vakuutuskate kasvoi 2,2 prosenttia 564 miljoonaan euroon. Vahinkovakuutuksen diskonttokorko nostettiin 0,85 prosentista 1,2 prosenttiin, mikä kasvatti vakuutuskatetta 96 miljoonaa euroa. Diskonttokoron muutosta vastaava erä näkyy negatiivisena arvomuutoksena sijoitustoiminnan nettotuotoissa. Kulut jäivät alle vertailukauden kulujen ja olivat 343 miljoonaa euroa (353). Sairaalatoiminnasta luopuminen laski kuluja 28 miljoonaa euroa.

Tuotot sijoitustoiminnasta, väliaikainen poikkeusmenettely mukaan lukien, olivat 31 miljoonaa euroa (135). Sijoitustuotot ilman edellä mainittua vakuutusvelan diskonttokoron nostoa vastaavaa erää olivat 127 miljoonaa euroa (135). Sijoitusten myyntivoitot/- tappiot olivat vahinkovakuutuksessa -2

miljoonaa euroa (62) ja henkivakuutuksessa -1 miljoonaa euroa (53).

Tuotot sijoitustoiminnasta

Milj. €	1-9/2022	1-9/2021
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	18	43
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	-1 134	5
Jaksotettu hankintameno	-4	0
Henkivakuutuserät*	962	137
Diskonttauksen purkautuminen**	-14	-13
Osakkuusyhtiöt	11	12
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-161	184
Väliaikainen poikkeusmenettely	192	-48
Yhteensä	31	135

*Sisältää korkohyvitykset asiakkaiden vakuutussäästöille, korkotäydennysten muutokset ja muut vakuutustekniset erät sekä sijoitussidonnaisen ja eriytettyjen taseiden sijoitusten käyvän arvon muutokset.

**Vahinkovakuutus.

Vahinkovakuutuksen operatiivinen tulos

Vahinkovakuutuksen tulos oli 261 miljoonaa euroa (295). Diskonttokoron nosto kasvatti vakuutusteknistä katetta 96 miljoonaa euroa. Operatiivinen kate heikkeni korvauskulujen kasvun seurauksena. Muihin tuottoihin sisältyy Pohjola Sairaalan myyntivoitto. Sijoitustuottoihin sisältyy vakuutusvelan suojien arvonmuutos.

Milj. €	1–9/2022	1–9/2021	Muutos, %
Vakuutusmaksutuotot	1 208	1 151	5,0
Korvauskulut	765	635	20,4
Toimintakulut	317	306	3,6
Vakuutustekninen kate, operatiivinen	126	210	-40,0
Diskonttokoron nosto	96	0	-
Vakuutustekninen kate	222	210	5,9
Sijoitustuotot ja -kulut	-98	117	-183,4
Muut tuotot ja kulut	26	-8	423,6
Väliaikainen poikkeusmenettely	111	-24	573,0
Tulos ennen veroja	261	295	-11,6
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde	89,6	81,8	
Operatiivinen riskisuhde	63,3	55,2	
Operatiivinen toimintakulusuhde	26,2	26,6	

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot

Milj. €	1–9/2022	1–9/2021	Muutos, %
Henkilöasiakkaat	682	656	3,9
Yritysassiakkaat	526	495	6,3
Yhteensä	1 208	1 151	5,0

Maksutuotot kasvoivat 5,0 prosenttia 1 208 miljoonaan euroon. Henkilöasiakkaissa vakuutusasiointinsa keskittäneiden etutalouksien määrä kasvoi. Yritysassiakkaiden maksutuotot kasvoivat 6,3 prosenttia. Korvauskulut ilman diskonttokoron noston vaikutusta kasvoivat 20,4 prosenttia 765 miljoonaan euroon. Vahinkomäärissä näky palautumista koronaviruspandemiaa edeltävälle tasolle. Korvauskuluja kasvattivat myös alkuvuoden hankalat keliolosuhteet ja suurvahingot.

Tammi–syyskuussa kirjattiin 90 uutta omaisuuden ja toiminnan suurvahinkoa (82), joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 137 miljoonaa euroa (74). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,3 miljoonan euron vahingot. Muutokset aiempina vuosina tapahtuneisiin vahinkoihin, ilman diskonttokoron noston vaikutusta, paransivat vakuutusteknistä katetta 4 miljoonaa euroa (65). Vahinkovakuutuksen operatiivinen riskisuhde ilman

korvausten välillisiä hoitokuluja oli 63,3 prosenttia (55,2). Lakisääteisten eläkkeiden korvausvastuun muutokset paransivat tulosta 19 miljoonaa euroa (15).

Vahinkovakuutuksen operatiivinen toimintakulusuhde, joka sisältää myös korvausten välilliset hoitokulut, oli 26,2 prosenttia (26,6). ICT-kulujen ja myyntipalkkioiden kasvu lisäsi toimintakuluja.

Vahinkovakuutuksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde heikkeni 89,6 prosenttiin (81,8).

Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan tunnuslukuja

Milj. €	1–9/2022	1–9/2021
Sijoitustaseen nettotuotto, milj. €*	41	136
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin, %	-11,6	1,0
Korkosijoitusten running yield, %	1,1	0,9
	30.9.2022	31.12.2021
Sijoituskanta, milj. €	3 668	4 287
Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus, %	91	92
Vähintään A-luokiteltuja saamisia, %	55	54
Modifioitu duraatio	2,8	3,3

*Sijoitustaseen nettotuotto on laskettu vähentämällä koko sijoitusomaisuuden tuotoista markkinaehtoisien vakuutusvelan arvonmuutos.

Henkivakuutuksen operatiivinen tulos

Poikkeuksellinen epävarmuus sijoitusmarkkinoilla heijastui negatiivisesti sijoitussidonnaisiin vakuutussäästöihin ja sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt, 11,4 miljardia euroa, olivat 13,8 prosenttia vuoden 2021 lopun tilannetta pienemmät. Sijoitussidonnaisten vakuutusten nettomyynti oli 160 miljoonaa euroa (361). Henkivakuutuksen takaisinotot lisääntyivät Sijoitusmarkkinoiden epävarmuuksista johtuen. Riskihenkivakuutuksen maksutulo kasvoi 6,4 prosenttia.

Tulos ennen veroja pieneni 49 miljoonaan euroon (92). Tulosheikennys johtui sijoitustoiminnan nettotuottojen laskusta ja kulujen kasvusta. Asiakasliiketoiminnan tulos oli edellisvuoden tasolla 41 miljoonassa eurossa (41).

Milj. €	1–9/2022	1–9/2021	Muutos, %
Riskiliikkeen nettotuotot	26	23	14,9
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-73	76	-
Nettopalkkiotuotot	81	81	-0,3
Tuotot yhteensä	34	180	-81,1
Henkilöstökulut	10	8	25,2
Poistot ja arvonalentumiset	15	16	-7,3
Liiketoiminnan muut kulut	28	25	9,9
Kulut yhteensä	52	49	6,7
OP-bonukset	-14	-14	1,0
Väliaikainen poikkeusmenettely	81	-25	-
Tulos ennen veroja	49	92	-47,1
Operatiivinen kulusuhde	39,9	36,1	

Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan tunnuslukuja*

Milj. €	1–9/2022	1–9/2021
Sijoitustaseen nettotuotto, milj. €**	-53	102
Sijoitusten tuotto käyvin arvoin, %	-16,4	0,0
Korkosijoitusten running yield, %	1,2	0,9
	30.9.2022	31.12.2021
Sijoituskanta, milj. €	3 318	3 646
Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus, %	90	94
A-luokiteltuja saamisia vähintään, %	52	56
Modifioitu duraatio	2,5	3,0

*ilman eriytettyjä taseita

**Sijoitustaseen nettotuotto on laskettu vähentämällä koko sijoitusomaisuuden tuotoista markkinaehtoisesta vakuutusvelan arvomuutosta. Sijoitustase ei sisällä eriytettyjä taseita.

Vakuutusvelan korkoriskiä on suojattu korkotäydennyksillä ja korkojohdannaisilla. Henkivakuutuksen lyhytaikaisten korkotäydennysten nettomuutos oli -12 miljoonaa euroa (1). Vakuutusvelan kertyneet korkotäydennykset ilman eriytettyjä taseita olivat katsauskauden lopussa 55 miljoonaa euroa (355). Korkotäydennyksistä 34 miljoonaa euroa (45) oli lyhytaikaisia.

Ryhmätuotot

Avainlukuja

Milj. €	1–9/2022	1–9/2021	Muutos, %	1–12/2021
Korkokate	-21	-65	-	10
Nettopalkkiotuotot	-1	0	-	-2
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-1	-7	-	-5
Liiketoiminnan muut tuotot	495	513	-3,4	684
Tuotot yhteensä	473	441	7,2	687
Henkilöstökulut	142	152	-7,1	216
Poistot ja arvonalentumiset	79	99	-20,4	137
Liiketoiminnan muut kulut	268	260	3,2	444
Kulut yhteensä	489	511	-4,5	797
Saamisten arvonalentumiset	0	0	-	0
Tulos ennen veroja	-16	-70	-	-109

Ryhmätuotot-segmentti (aiemmin Muu toiminta - segmentti) sisältää OP Osuuskunnan liiketoimintasegmenttejä tukevat ja varmentavat toiminnot ja OP Yrityspankki Oyj:n keskuspankkituotot.

Katsauskauden tulos

Ryhmätuotot tulos ennen veroja oli -16 miljoonaa euroa (-70). Tuotot kasvoivat 7,2 prosenttia 473 miljoonaan euroon.

Ryhmätuotot korkokate oli -21 miljoonaa euroa (-65). Korkokatetta kasvatti markkinariskiposition vertailukautta parempi tulos sekä vertailukauden jälkeen erääntyneiden pääomalojen kustannuksen poistuminen.

Sijoitustoiminnan nettotuotot olivat -1 miljoonaa euroa (-7). Liiketoiminnan muut tuotot laskivat 3,4 prosenttia 495 miljoonaa euroon. Liiketoiminnan muut tuotot ovat pääosin OP Ryhmän sisäisiä eriä.

Ryhmätuotot kulut laskivat 4,5 prosenttia 489 miljoonaan euroon. Henkilöstökulut laskivat 7,1 prosenttia 142 miljoonaan euroon. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä laskivat 20,4 prosenttia 79 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan muut kulut kasvoivat 3,2 prosenttia 268 miljoonaan euroon. ICT-kulut kasvoivat 10,0 prosenttia 193 miljoonaan euroon.

OP Ryhmän senior- ja senior non-preferred -ehtoisen tukkuvarainhankinnan sekä katettujen joukkovelkakirjalainojen keskimarginaali oli syyskuun lopussa 26 korkopistettä (25).

OP Ryhmän rahoitusasema ja maksuvalmius on vahva.

Tammi-syyskuussa OP Ryhmässä laskettiin liikkeeseen pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja yhteensä 5,5 miljardia euroa (3,3), josta 1,0 miljardin osuus oli omaan taseeseen jätetty kiinteistövakuudellinen joukkovelkakirjalaina.

OP Ryhmällä oli syyskuun lopussa TLTRO III -rahoitusta yhteensä 12 miljardia euroa (16). TLTRO III -rahoituksen 23.6.2022 jälkeisen ajan korkoprosentti on kullekin lainaerälle EKP:n talletuskorkoprosentin keskiarvo koko laina-ajalta.

ICT-investoinnit

OP Ryhmä investoi jatkuvasti toimintansa kehittämiseen ja asiakaskokemuksen parantamiseen. Keskusyhteisö tytäryhtiöineen vastaa OP Ryhmän palvelutoiminnan kehittämisestä. Palvelutoiminnan kehittämiseen liittyvistä kustannuksista merkittävä osa muodostuu ICT-investoinneista.

OP Ryhmän kehittämismenot olivat tammi–syyskuussa 222 miljoonaa euroa (193). Niihin sisältyvät lisenssimaksut, ostetut palvelut, muut hankkeisiin liittyvät ulkoiset kustannukset sekä omaa työtä. Kehittämismenoista 70 miljoonaa euroa (65) on aktivoitu. Yksityiskohtaisempaa tietoa OP Ryhmän investoinneista sisältyy tämän osavuosisikatsauksen tekstiosan liiketoimintasegmenttikohtaisiin osioihin.

Henkilöstö

OP Ryhmän palveluksessa oli katsauskauden lopussa 12 958 henkilöä (13 079). Henkilöstöä oli keskimäärin 13 104 (13 009). Henkilömäärä väheni katsauskaudella Pohjola Sairaalan yrityskaupan johdosta. Henkilöstömäärä on kasvanut myynnin ja asiakaspalvelun, palvelujen kehittämisen sekä riskienhallinta ja compliance -toiminnon tehtävissä.

Henkilöstö katsauskauden lopussa

	30.9.2022	31.12.2021
Vähittäispankki	7 428	7 108
Yrityspankki	972	898
Vakuutus	2 344	2 550
Ryhmätöiminnot	2 214	2 523
Yhteensä	12 958	13 079

Katsauskauden aikana OP Ryhmän palveluksesta siirtyi eläkkeelle 185 henkilöä (185). Eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 62,7 vuotta (61,9).

OP Ryhmän muuttuva palkitseminen koostuu vuonna 2022 koko henkilöstöä koskevasta tulospalkkiojärjestelmästä ja henkilöstörahasosta. Yrityskohtaiset vuosisuunnitelman mukaiset tavoitteet sekä ryhmätasoiset strategiset tavoitteet huomioidaan tulospalkkiojärjestelmän ja henkilöstörahasoston mittareissa. Palkitsemisjärjestelmiä laadittaessa on otettu huomioon finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely.

OP Ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset

OP Ryhmän osavuosisikatsauksen yhdisteltiin katsauskauden lopussa yhteensä 115 (121) osuuspankkia ja OP Osuuskunta -konserni. Katsauskaudella osuuspankkien lukumäärää laskivat pankkien sulautumiset.

Luhangan Osuuspankki sulautui Keski-Suomen Osuuspankkiin 28.2.2022.

Luopioisten Osuuspankki sulautui Kangasalan Seudun Osuuspankkiin 31.3.2022.

Sastamalan ja Satapirkan Osuuspankit sulautuivat Satakunnan Osuuspankkiin 30.4.2022. Sulautumisen yhteydessä Satakunnan Osuuspankin toiminimi muuttui Satapirkan Osuuspankiksi.

Itä-Uudenmaan ja Uudenmaan Osuuspankit sulautuivat Helsingin Seudun Osuuspankkiin 31.7.2022. Sulautumisten yhteydessä Helsingin Seudun Osuuspankin toiminimi muuttui Uudenmaan Osuuspankiksi.

Peräseinäjoen Osuuspankki ja Alavuden Seudun Osuuspankki ovat 5.5.2022 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Peräseinäjoen Osuuspankki sulautuu Alavuden Seudun Osuuspankkiin. Sulautumisen suunniteltu täytäntöönpanoajankohta on 31.10.2022. Sulautumisen yhteydessä Alavuden Seudun Osuuspankin toiminimi muuttuu Sydänmaan Osuuspankiksi.

Askolan Osuuspankki, Kärkölen Osuuspankki, Mäntsälän Osuuspankki, Pukkilan Osuuspankki ja Orimattilan Osuuspankki ovat 19.5.2022 hyväksyneet sulautumissuunnitelmat, joiden mukaan Askolan, Kärkölen, Mäntsälän ja Pukkilan Osuuspankit sulautuvat Orimattilan Osuuspankkiin. Sulautumisten suunniteltu täytäntöönpanoajankohta on 31.12.2022. Sulautumisten yhteydessä Orimattilan Osuuspankin toiminimi muuttuu Ylä-Uudenmaan Osuuspankiksi.

Miehikkälän Osuuspankki ja Länsi-Kymen Osuuspankki ovat 21.6.2022 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Miehikkälän Osuuspankki sulautuu Länsi-Kymen Osuuspankkiin. Sulautumisen suunniteltu täytäntöönpanoajankohta on 31.12.2022.

Osuuspankki Kantrisalo ja Lounaismaan Osuuspankki ovat 22.6.2022 hyväksyneet sulautumissuunnitelman, jonka mukaan Osuuspankki Kantrisalo sulautuu Lounaismaan Osuuspankkiin. Sulautumisen suunniteltu täytäntöönpanoajankohta on 31.12.2022.

Kiteen Seudun Osuuspankki, Rääkkylän Osuuspankki ja Pohjois-Karjalan Osuuspankki ovat 18.8.2022 hyväksyneet sulautumissuunnitelmat, joiden mukaan Kiteen Seudun ja Rääkkylän Osuuspankit sulautuvat Pohjois-Karjalan Osuuspankkiin. Sulautumisten suunniteltu täytäntöönpanoajankohta on 31.3.2023.

Pohjolan Osuuspankki, Tornion Osuuspankki ja Oulun Osuuspankki ovat 22.9.2022 hyväksyneet sulautumissuunnitelmat, joiden mukaan Pohjolan ja Tornion Osuuspankit sulautuvat Oulun Osuuspankkiin. Sulautumisten suunniteltu täytäntöönpanoajankohta on 30.4.2023. Sulautumisten yhteydessä Oulun Osuuspankin toiminimi muuttuu Pohjolan Osuuspankiksi.

OP Osuuskunta -konsernin rakenteen muutokset

Pohjola Vakuutus Oy on myynyt Pohjola Sairaala Oy:n osakekannan kokonaisuudessaan Pihlajalinna-konserniin kuuluvalla Pihlajalinna Terveys Oy:lle. Yrityskauppa julkistettiin 2.7.2021. Nettovelaton kauppahinta oli 32 miljoonaa euroa. Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) hyväksyi yrityskaupan 14.1.2022. Pohjola Sairaala siirtyi Pihlajalinnan omistukseen 1.2.2022.

Itä-Uudenmaan ja Uudenmaan Osuuspankkien sulaututtua Helsingin Seudun Osuuspankkiin 31.7.2022, OP Osuuskunnan määräysvalta Helsingin Seudun Osuuspankissa päättyi, eikä sulautumisen seurauksena syntynyt Uudenmaan Osuuspankki ole enää osa OP Osuuskunta -konsernia.

OP Osuuskunnan hallinto

OP Ryhmän keskusyhteisön eli OP Osuuskunnan hallintoneuvosto valitsi 2.12.2021 jäsenet OP Osuuskunnan hallitukseen toimikaudelle 1.1.–31.12.2022. Lisäksi OP Osuuskunnan sääntöjen mukaan pääjohtaja on toimiaikanaan hallituksen jäsen.

Hallituksessa jatkavat vuonna 2022 Jarna Heinonen (yrittäjyyden professori, Turun yliopiston kauppakorkeakoulu), Jari Himanen (toimitusjohtaja, Suur-Savon Osuuspankki), Kati Levoranta (Executive Vice President, kaupallinen ja operatiivinen johtaja, P2X Solutions Oy), Pekka Loikkanen (hallitusammattilainen), Tero Ojanperä (hallituksen puheenjohtaja, Silo.AI), Riitta Palomäki (hallitusammattilainen), Jaakko Pehkonen (rahoitusneuvos, kansantaloustieteen professori, Jyväskylän yliopisto), Timo Ritakallio (pääjohtaja, OP Ryhmä), Olli Tarkkanen (toimitusjohtaja, Etelä-Pohjanmaan Osuuspankki) ja Mervi Väisänen (markkinoinnin lehtori, Kajaanin ammattikorkeakoulu).

Lisäksi hallintoneuvosto valitsi uutena jäsenenä hallitukseen kauppatieteiden tohtori Petri Sahlströmin. Leif Enberg luopui hallituksen jäsenen tehtävistä 31.12.2021.

Lisäksi hallitus valitsi 3.1.2022 keskuudestaan uudelle toimikaudelle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä jäsenet hallituksen lakisääteisiin valiokuntiin. Hallituksen puheenjohtajana jatkaa Jaakko Pehkonen ja varapuheenjohtajana Jarna Heinonen.

OP Osuuskunta piti 26.4.2022 varsinaisen osuuskunnan kokouksen, jossa valittiin hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastaja.

Hallintoneuvostossa on 36 jäsentä. Osuuskunnan varsinaisessa kokouksessa valittiin uudelleen seuraavat erovuorossa olleet hallintoneuvoston jäsenet: toimitusjohtaja Mika Helin, restonomi, MBA Mervi Hinkkanen, toimitusjohtaja Raili Hyvönen, kehittämisspäälikkö Mika Kainusalmi, toimitusjohtaja Kaisa Markula, toimitusjohtaja Ulf Nylund, toimitusjohtaja Teuvo Perätalo, yrittäjä Timo Syrjälä ja toimitusjohtaja Pauliina Takala.

Uusiksi hallintoneuvoston jäseniksi valittiin FM Eeva Harju, kunnanjohtaja Tuomas Lohi, toimitusjohtaja Kari Mäkelä, toimitusjohtaja Leena Selkee ja maatalousyrittäjä Janne Tiiri.

Järjestäytymiskokouksessaan 26.4.2022 hallintoneuvosto valitsi hallintoneuvoston puheenjohtajiston. Puheenjohtajaksi valittiin hallituksen puheenjohtaja Annukka Nikola ja varapuheenjohtajiksi yrittäjä Tajja Jurmu ja toimitusjohtaja Ari Väänänen.

Tilintarkastajaksi tilikaudelle 2022 valittiin varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab. KPMG Oy Ab:n nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana toimii KHT Juha-Pekka Mylén.

Loppuvuoden näkymät

Talouden näkymät heikkenivät vuoden kolmannen neljänneksen aikana. Kotitalouksien ja yritysten taloustilanne säilyi kuitenkin edelleen hyvänä.

Markkinakorot ovat nousseet viime kuukausina poikkeuksellisen nopeasti keskuspankkien nostaessa ohjaukorkojaan. Keskuspankkien odotetaan jatkavan rahapolitiikan kiristämistä tulevina kuukausina. Rahoitusmarkkinoilla epävarmuus on lisääntynyt merkittävästi, luottoriskimarginaalit ovat leventyneet ja osakekurssit ovat laskeneet. Talousnäkyymiin liittyy yhä poikkeuksellisen paljon epävarmuutta. Talouskasvun ennakoitaan hidastuvan sekä kotimarkkina- että vientikysynnän laskiessa.

OP Ryhmän vuoden 2022 tuloksen ennen veroja arvioidaan markkinakorkojen nousun myötä muodostuvan samantasoiseksi tai suuremmaksi kuin vuoden 2021 tulos ennen veroja.

Tuloskehitykseen liittyy edelleen merkittäviä epävarmuustekijöitä. Inflaation kiihtyminen sekä sota Ukrainassa välillisine vaikutuksineen heikentävät talouteen ja OP Ryhmän tuloskehitykseen liittyvää ennustettavuutta.

Kaikki tässä osavuosisikatsauksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämänhetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä. Toteutuvat tulokset voivat olla merkittävästi erilaiset.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Vaihtoehtoisia tunnuslukuja esitetään kuvaamaan liiketoiminnan taloudellista kehitystä ja parantamaan vertailukelpoisuutta eri raportointikausien välillä. Käytettyjen vaihtoehtoisten tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty alla. Tunnuslukukaavat ovat johdettavissa osavuositarkastuksessa esitetyistä luvuista, joten erillisiä vaihtoehtoisten tunnuslukujen täsmäytyslaskelmia ei ole esitetty.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Tunnusluku	Laskentakaava	Kuvaus
Oman pääoman tuotto (ROE), %	$\frac{\text{Katsauskauden tulos x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)}}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon omalle pääomalle on kertynyt tuottoa katsauskauden aikana.
Oman pääoman tuotto (ROE), ilman OP-bonuksia, %	$\frac{(\text{Katsauskauden tulos} + \text{OP-bonukset verojen jälkeen}) \times (\text{tilikauden päivät/katsauskauden päivät})}{\text{Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon omalle pääomalle on kertynyt tuottoa katsauskauden aikana, kun ei huomioida kuluksi kirjattuja omistaja-asiakkaille maksettavia OP-bonuksia.
Koko pääoman tuotto (ROA), %	$\frac{\text{Katsauskauden tulos x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon toimintaan sitoutuneelle pääomalle on kertynyt katsauskaudella tuottoa.
Koko pääoman tuotto (ROA), ilman OP-bonuksia, %	$\frac{(\text{Katsauskauden tulos} + \text{OP-bonukset verojen jälkeen}) \times (\text{tilikauden päivät/katsauskauden päivät})}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka paljon toimintaan sitoutuneelle pääomalle on kertynyt katsauskaudella tuottoa, kun ei huomioida kuluksi kirjattuja omistaja-asiakkaille maksettavia OP-bonuksia.
Kulujen osuus tuotoista, %	$\frac{\text{Kulut yhteensä}}{\text{Tuotot yhteensä}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, mikä on kulujen osuus tuotoista. Mitä matalampi tunnusluku on, sitä parempi.
Tuotot sijoitustoiminnasta	Sijoitustoiminnan nettotuotot + Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)	Tunnusluku kuvaa kaikkien sijoitustoiminnan tuottojen kehittymistä. Osaan vakuutusyhtiöiden oman pääoman ehtoista sijoituksista sovelletaan väliaikaista poikkeusmenettelyä (overlay approach). Väliaikaisen poikkeusmenettelyn piirissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset esitetään oman pääoman käyvän arvon rahastossa.
Luottokanta	Tase-erä Saamiset asiakkailta	Taseen erässä Saamiset asiakkailta esitetään luottokanta.
Saamisten arvonalentumiset luotto- ja takauskannasta, %	$\frac{\text{Saamisten arvonalentumiset x (tilikauden päivät/katsauskauden päivät)}}{\text{Luotto- ja takauskanta katsauskauden lopussa}} \times 100$	Tunnusluvulla kuvataan tuloslaskelmalle kirjattujen saamisten arvonalentumisten määrää suhteessa luotto- ja takauskantaan. Mitä matalampi tunnusluku on, sitä parempi.
Talletukset	Tase-erän Velat asiakkaille sisältämät talletukset	Taseen erässä Velat asiakkaille esitetään talletukset.
Tappiota koskevan vähennyserän kattavuusaste (coverage ratio), %	$\frac{\text{Tappiota koskeva vähennyserä}}{\text{Saamiset asiakkailta (taseen ja taseen ulkopuoliset erät)}} \times 100$	Tunnusluvulla mitataan, paljonko odotettavissa olevien tappioiden määrä kattaa vastuun määrästä.
Maksukyvyttömyyden havainnointiaste (default capture rate), %	$\frac{\text{Uudet maksukyvyttömät sopimukset, jotka olivat vaiheessa 2 vertailukaudella}}{\text{Uudet maksukyvyttömät sopimukset katsauskaudella}} \times 100$	Tunnusluvulla mitataan SICR-mallin (luottoriskin merkittävä kasvu) tehokkuutta, eli kuinka moni sopimus oli vaiheessa 2 ennen kuin se siirtyi vaiheeseen 3.
Asiakasliiketoiminnan tuotot	Korkokate + vakuutuskatte + nettopalkkiotuotot	Asiakasliiketoiminnan tuotot kuvaavat korkokatteen, vakuutuskatteen ja nettopalkkiotuottojen kehittymistä. Suoraan asiakkailta saatavat tuotot esitetään pääosin näissä erissä.

Vahinkovakuutus:

Operatiivinen vahinkosuhte, %	$\frac{\text{Korvauskulut pl. laskuperustemuutokset}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka suuri osuus maksutuotoista kuluu korvauksiin ja korvausten hoitamiseen. Tunnusluku lasketaan jälleenvakuuttajien osuuksien jälkeen.
Operatiivinen liikekulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka suuri osuus maksutuotoista käytetään liikekuluihin (vakuutusten hankinta-, hoito- ja hallinto- menot). Tunnusluku lasketaan jälleenvakuuttajien osuuksien jälkeen.
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde, %	Operatiivinen vahinkosuhte + operatiivinen liikekulusuhde Operatiivinen riskisuhde + operatiivinen toimintakulusuhde	Yhdistetty kulusuhde on keskeinen vahinkovakuutusyhtiön tehokkuutta kuvaava tunnusluku. Tunnusluku kertoo, riittävätkö maksutuotot tarkastelukaudella kattamaan yhtiön kulut.
Operatiivinen riskisuhde (ilman perustekorkokulua), %	$\frac{\text{Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut ja laskuperustemuutokset}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset}} \times 100$	Tunnusluku kertoo, kuinka suuri osuus maksutuotoista kuluu korvauksiin. Tunnusluku lasketaan jälleenvakuuttajien osuuksien jälkeen.
Operatiivinen toimintakulusuhde, %	$\frac{\text{Liikekulut ja korvausten selvittelykulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset}} \times 100$	Tunnusluku kertoo yhtiön operatiivisen toiminnan kulujen (hankinta-, hoito-, hallinto ja vahinkojen hoitokulut) käytön suhteessa maksutuottoihin.
Henkivakuutus:		
Operatiivinen kulusuhde, %	$\frac{\text{Kulut yhteensä}}{\text{Kuormitustulo + hallinnointipalkkioiden palautus}} \times 100$	Tunnusluku kertoo yhtiön tehokkuudesta, eli kuinka hyvin vakuutuksista perityt kulut ja vakuutuksista saatavat hallinnointipalkkioiden palautukset riittävät kattamaan yhtiön liikekulut.
Asiakasliiketoiminnan tulos	Tulos ennen veroja – Sijoitustoiminnan nettotuotot (ml. väliaikainen poikkeusmenettely)	Asiakasliiketoiminnan tulos kuvaa henkivakuutuksen asiakasliiketoiminnan kehittymistä. Suoraan asiakkailta saatavat tuotot esitetään pääosin tunnusluvussa.

Erillislaskentaan perustuvat tunnusluvut

Vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Omat varat yhteensä}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen vakavaraisuutta ja kertoo omien varojen suhteen kokonaisriskin määrään.
Tier 1 -vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (Tier 1)}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen vakavaraisuutta ja kertoo ensisijaisen pääoman suhteen kokonaisriskin määrään.
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde, %	$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1)}}{\text{Kokonaisriski}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen vakavaraisuutta ja kertoo ydinpääoman suhteen kokonaisriskin määrään.
Solvenssisuhde, %	$\frac{\text{Oma varallisuus}}{\text{Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa vakuutusyhtiön vakavaraisuutta ja kertoo oman varallisuuden suhteen kokonaisriskin määrään.
Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio), %	$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Vastuiden määrä}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa luottolaitoksen velkaantuneisuutta ja kertoo ensisijaisen pääoman suhteen vastuiden kokonaismäärään.

Maksuvalmiusvaatimus (LCR), %	$\frac{\text{Likvidit varat}}{\text{Likviditeetin ulosvirtaukset - likviditeetin sisään virtaukset stressitilanteessa}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiä, joka edellyttää pankilta riittäviä korkealaatuisia likvidejä varoja 30 päivää kestävästä akuutista stressiskenaariosta selviämiseen.
Pysyvän varainhankinnan vaatimus (NSFR), %	$\frac{\text{Pysyvä varainhankinta}}{\text{Pysyvän varainhankinnan vaade}} \times 100$	Pysyvän varainhankinnan tunnusluku kuvaa pitkän aikavälin likviditeettiriskiä, joka edellyttää pankilta riittävää määrää vakaita rahoituslähteitä suhteessa vakaita rahoituslähteitä edellyttäviin eriin. Tavoitteena on turvata varojen ja velkojen kestävää maturiteettirakennetta vuoden aikahorisontilla ja rajoittaa turvautumista liiaksi lyhytaikaiseen tukkuvarainhankintaan.
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde*	$\frac{\text{Ryhmittymän omat varat yhteensä}}{\text{Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuutta ja kertoo omien varojen suhteen omien varojen vähimmäismäärään.
Järjestämättömät saamiset vastuista, %	$\frac{\text{Järjestämättömät saamiset (brutto)}}{\text{Vastuut katsauskauden lopussa}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa vakavissa maksuongelmissa olevien asiakkaiden vastuiden osuutta koko vastuukannasta. Järjestämättömillä saamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamia ja muita riskillisiksi luokiteltuja saamia sekä tällaisiin saamiin kohdistuvia asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuvia lainanhoitajoustoja. Lainanhoitajoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helputuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Järjestämättömät saamiset esitetään bruttomääräisinä, niistä ei ole vähennetty odotettavissa olevia luottotappioita.
Ongelmasaamiset vastuista, %	$\frac{\text{Ongelmasaamiset (brutto)}}{\text{Vastuut katsauskauden lopussa}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa maksuongelmissa olevien asiakkaiden vastuiden osuutta koko vastuukannasta. Ongelmasaamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamia, muita riskillisiksi luokiteltuja saamia sekä tällaisiin tai terveisiin saamiin kohdistuvia asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuvia lainanhoitajoustoja. Lainanhoitajoustot ovat asiakkaan aloitteesta sovittuja helputuksia alkuperäiseen maksuohjelmaan, ja niillä pyritään auttamaan asiakasta selviytymään väliaikaisista maksuvaikeuksista. Järjestämättömien lainanhoitajoustojen lisäksi ongelmasaamiin sisältyvät koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitajoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitajousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella ongelmasaamiseksi. Ongelmasaamiset esitetään bruttomääräisinä, niistä ei ole vähennetty odotettavissa olevia luottotappioita.
Terveet lainanhoitajoustosaamiset vastuista, %	$\frac{\text{Terveet lainanhoitajoustosaamiset (brutto)}}{\text{Vastuut katsauskauden lopussa}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa terveiden lainanhoitajoustosaamisten osuutta koko vastuukannasta. Terveitä lainanhoitajoustosaamia ovat koeajalla olevat järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitajoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitajousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella lainanhoitajoustosaamiseksi.
Terveet lainanhoitajoustosaamiset ongelmasaamisista, %	$\frac{\text{Terveet lainanhoitajoustosaamiset (brutto)}}{\text{Ongelmasaamiset katsauskauden lopussa}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa terveiden lainanhoitajoustosaamisten osuutta ongelmasaamisista, joihin sisältyy terveiden lainanhoitajoustosaamisten lisäksi järjestämättömät saamiset. Terveitä lainanhoitajoustosaamia ovat koeajalla olevat

järjestämättömistä saamisista jo tervehtyneet lainanhoitojoustosaamiset tai saamiset, joissa lainanhoitojousto on tehty sopimukseen, joka ei ollut järjestämätön. Muista kuin asiakkaan taloudellisista vaikeuksista johtuneita maksuohjelmamuutoksia ei luokitella lainanhoitojoustosaamisiksi.

Tappiota koskeva vähennyserä (saamiset asiakkailta) ongelmasaamisista, %	$\frac{\text{Tappiota koskeva vähennyserä, joka kohdistuu tase-erään saamiset asiakkailta}}{\text{Ongelmasaamiset katsauskauden lopussa}} \times 100$	Tunnusluku kuvaa odotettavissa olevien tappioiden osuutta kaikista ongelmasaamisista. Ongelmasaamisiin sisältyvät järjestämättömät saamiset sekä terveet lainanhoitojoustosaamiset.
Luotto- ja takauskanta	Luottokanta + takauskanta	Tunnusluku kuvaa annettujen luottojen ja takausten yhteismäärää.
Vastuut	Luotto- ja takauskanta + korkosaamiset + käyttämättömät luottojärjestelyt	Ongelmasaamisten ja järjestämättömien saamisten suhteutusperusteena käytetään luotto- ja takauskannan, korkosaamisten sekä käyttämättömien luottojärjestelyiden (nostamattomat luotot ja nostovarot) summaa.
Muut vastuut	Korkosaamiset + käyttämättömät luottojärjestelyt	Luotto- ja takauskannan lisäksi vastuuta muodostuu korkosaamisista sekä käyttämättömistä luottojärjestelyistä (nostamattomat luotot ja nostovarot).

*Rava-suhdeluvussa on huomioitu siirtymäsäännökset.

Vakavaraisuustaulukot

Luottolaitosvakavaraisuus

Omat varat, milj. €	30.9.2022	31.12.2021
OP Ryhmän oma pääoma	14 057	14 184
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	-581	-988
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	314	-96
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	13 790	13 101
Aineettomat hyödykkeet	-329	-351
Eläkevastuun ylikate ja arvostusoikaisu	-280	-132
Omista varoista vähennettävät osuuspääomat	-5	-160
Ennakoitu voitonjako	-144	-96
ECL - odotetut tappiot alijäämä	-414	-356
Järjestämättömien vastuiden kattamisvaatimuksesta puuttuva määrä	-67	-41
Ydinpääoma (CET1)	12 551	11 965
Ensisijainen pääoma (T1)	12 551	11 965
Debentuurilainat	1 308	1 308
Debentuurilainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	100	141
Toissijainen pääoma (T2)	1 408	1 448
Omat varat yhteensä	13 959	13 413
Kokonaisriski, milj. €	30.9.2022	31.12.2021
Luotto- ja vastapuoliriski	59 837	57 267
Standardimenetelmä (SA)	7 816	4 822
Valtio- ja keskuspankkivastuut	443	298
Luottolaitosvastuut	497	5
Yritysvastuut	4 770	3 179
Vähittäisvastuut	1 213	1 142
Kiinteistövakuudelliset vastuut	146	1
Maksukyvyttömät vastuut	72	45
Katetut joukkolainat	549	
Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset (CIU)	0	0
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	1	6
Muut	124	146
Sisäisten luottoluokitusten menetelmä (IRB)	52 021	52 446
Luottolaitosvastuut		1 191
Yritysvastuut	29 684	29 808
Vähittäisvastuut	12 350	13 320
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	8 964	7 112
Muut	1 023	1 015
Keskusvastapuolen maksukyvyttömyysrahaston riskit	0	
Arvopaperistetut erät	116	94
Markkina- ja selvitysrisi, standardimenetelmä	1 488	1 380
Operatiivinen riski, standardimenetelmä	3 851	3 786
Vastuun arvonoikaus (CVA)	171	204
Muut riskit*	5 362	3 000
Kokonaisriski yhteensä	70 826	65 731

* Standardimenetelmään perustuva riskipainotettujen erien lisäys

Kokonaisriski-taulukon esittämistapaa on muutettu. Vertailutiedot on muutosten osalta oikaistu vastaamaan uutta esittämistapaa.

Suhdeluvut, %	30.9.2022	31.12.2021
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	17,7	18,2
Tier1-vakavaraisuussuhde	17,7	18,2
Vakavaraisuussuhde	19,7	20,4

Suhdeluvut ilman siirtymäsäännöstä, %	30.9.2022	31.12.2021
Ydinpääoman (CET1) vakavaraisuussuhde	17,7	18,2
Tier1-vakavaraisuussuhde	17,7	18,2
Vakavaraisuussuhde	19,6	20,2

Pääomavaatimus, milj. €	30.9.2022	31.12.2021
Omat varat	13 959	13 413
Pääomavaatimus	9 755	9 041
Puskuri pääomavaatimukseen	4 204	4 373

Pääomavaatimus 13,8 prosenttia muodostuu minimivaatimuksesta 8 prosenttia, kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta 2,5 prosenttia, O-SII-pääomavaatimuksesta 1,0 prosenttia, EKP:n asettamasta pääomavaatimuksesta (P2R) 2,25 prosenttia, ja ulkomaisten vastuiden maakohtaisista muuttuvista lisäpääomavaatimuksista.

Velkaantuneisuus, milj. €	30.9.2022	31.12.2021
Ensisijainen pääoma (T1)	12 551	11 965
Vastuut yhteensä	160 581	161 415
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	7,8	7,4

Vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio) kuvaa velkaantuneisuutta, mittarin minimitaso on kolme prosenttia.

OP Ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. €	30.9.2022	31.12.2021
OP Ryhmän omat pääomat	14 057	14 184
Pääomalainat ja debentuurilainat	1 408	1 448
Muut omiin varoihin sisältyvät toimialakohtaiset erät	-301	-392
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 067	-1 097
Vakuutusliiketoiminnan arvostuserot*	1 116	794
Suunniteltu voitonjako	-144	-96
Omista varoista vähennettävät IFRS-erät**	116	-181
ECL - odotetut tappiot alijäämä	-358	-330
Ryhmittymän omat varat yhteensä	14 827	14 331
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade***	9 437	8 111
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade*	1 163	1 672
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	10 600	9 783
Ryhmittymän vakavaraisuus	4 226	4 547
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä) (%)	140	146

* Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuden mukaiset arvostuserot ja arvio SCR:sta

** Eläkevastuun ylikate, käyvän arvon rahastosta rahavirran suojausosuus

*** Kokonaisriski x 13,8 %

Luvuissa on huomioitu siirtymäsäännökset.

TAULUKKO-OSA

Tuloslaskelma

MIJ. €	Liite	1-9/2022	1-9/2021	7-9/2022	7-9/2021
Korkokate	3	1 122	971	447	331
Vakuuskate	4	553	542	169	215
Nettopalkkiotuotot	5	756	761	241	249
Sijoitustoiminnan nettotuotot	6	-73	253	40	-2
Liiketoiminnan muut tuotot		52	47	6	4
Tuotot yhteensä		2 410	2 573	905	796
Henkilöstökulut		647	656	197	195
Poistot ja arvonalentumiset		159	192	49	64
Liiketoiminnan muut kulut	7	630	573	190	170
Kulut yhteensä		1 436	1 420	435	429
Saamisten arvonalentumiset	8	-70	-95	30	-59
OP-bonukset omistaja-asiakkaille		-156	-152	-54	-53
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		192	-48	35	42
Tulos ennen veroja		940	858	481	297
Tuloverot		177	164	93	55
Kauden tulos		763	693	388	241
Jakautuminen:					
Omistajien osuus kauden tuloksesta		756	693	387	242
Määräysvallattomien omistajien osuus kauden tuloksesta		8	0	1	0
Yhteensä		763	693	388	241

Laaja tuloslaskelma

MIJ. €	Liite	1-9/2022	1-9/2021	7-9/2022	7-9/2021
Kauden tulos		763	693	388	241
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteiseksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)		162	39	27	1
Uudelleenarvostusrahaston muutos			15		15
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi					
Käyvän arvon rahaston muutos					
Käypään arvoon arvostamisesta		-502	-33	-88	2
Rahavirran suojauksesta		-511	-96	-169	-21
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		-192	49	-35	-42
Tuloverot					
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteiseksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)		-32	-8	-5	0
Uudelleenarvostusrahaston muutos			-3		-3
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi					
Käypään arvoon arvostamisesta		100	7	18	0
Rahavirran suojauksesta		102	19	34	4
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)		39	-10	7	8
Kauden laaja tulos		-73	672	174	206
Kauden laajan tuloksen jakautuminen:					
Omistajien osuus kauden laajasta tuloksesta		-79	672	175	207
Määräysvallattomien omistajien osuus kauden laajasta tuloksesta		8	0	1	0
Yhteensä		-73	672	174	206

Tase

Milj. €	Liite	30.9.2022	31.12.2021
Käteiset varat		28 611	32 846
Saamiset luottolaitoksilta		841	541
Johdannaissopimukset	17	4 531	3 467
Saamiset asiakkailta		98 892	96 947
Sijoitusomaisuus		20 591	22 945
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat		11 326	13 137
Aineettomat hyödykkeet		1 161	1 212
Aineelliset hyödykkeet		442	446
Muut varat		3 101	2 419
Verosaamiset		301	141
Myytäväinä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät			8
Varat yhteensä		169 797	174 110
Velat luottolaitoksille		12 467	16 650
Johdannaissopimukset		4 737	2 266
Velat asiakkaille		79 221	77 898
Vakuutusvelka	9	8 021	8 773
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	10	11 417	13 210
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	11	34 046	34 895
Varaukset ja muut velat		3 389	3 134
Verovelat		1 048	1 109
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 393	1 982
Myytäväinä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat			8
Velat yhteensä		155 740	159 926
Oma pääoma			
OP Ryhmän omistajien osuus			
Osuuspääoma			
Jäsenosuudet		216	215
Tuotto-osuudet		3 290	3 244
Käyvän arvon rahasto	12	-643	323
Muut rahastot		2 172	2 184
Kertyneet voittovarot		8 891	8 090
Määräysvallattomien omistajien osuus		131	128
Oma pääoma yhteensä		14 057	14 184
Velat ja oma pääoma yhteensä		169 797	174 110

Oman pääoman muutoslaskelma

Omistajille kuuluva oma pääoma

Milj. €	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2021	3 174	382	2 172	7 248	12 975	137	13 112
Kauden laaja tulos		-65	12	724	672	0	672
Kauden tulos				693	693	0	693
Muut laajan tuloksen erät		-65	12	31	-21		-21
Voitonjako				-94	-94	-6	-100
Jäsen- ja tuotto-osuuksien muutokset	57				57		57
Muut				0	0	-5	-5
Oma pääoma 30.9.2021	3 231	317	2 184	7 878	13 610	126	13 736

Omistajille kuuluva oma pääoma

Milj. €	Osuus- pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2022	3 459	323	2 184	8 090	14 057	128	14 184
Kauden laaja tulos		-966		885	-80	8	-73
Kauden tulos				756	756	8	763
Muut laajan tuloksen erät		-966		130	-836		-836
Voitonjako				-96	-96	-3	-100
Jäsen- ja tuotto-osuuksien muutokset	47				47		47
Rahastosiirrot			-12	12			
Muut				0	0	-1	-1
Oma pääoma 30.9.2022	3 506	-643	2 172	8 891	13 926	131	14 057

Rahavirtalaskelma

MIJ. €	1-9/2022	1-9/2021
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden tulos	763	693
Oikaisut kauden tulokseen	50	533
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-4 584	-2 147
Saamiset luottolaitoksilta	-186	-18
Johdannaissopimukset	-191	135
Saamiset asiakkailta	-3 718	-1 789
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat	64	-397
Sijoitusomaisuus	-14	132
Muut varat	-539	-209
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-1 344	12 011
Velat luottolaitoksille	-4 113	8 184
Johdannaissopimukset	731	14
Velat asiakkaille	2 299	3 619
Vakuutusvelka	165	5
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitus sopimuksista		263
Varaukset ja muut velat	-426	-73
Maksetut tuloverot	-188	-117
Saadut osingot	78	64
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-5 225	11 037
Investointien rahavirta		
Tytäryritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä		1
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla vähennettynä	33	35
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-89	-84
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	10	9
B. Investointien rahavirta yhteensä	-45	-38
Rahoituksen rahavirrat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, muutos	-511	-252
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, muutos	1 695	1
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	211	183
Osuus- ja osakepääoman vähennykset	-164	-126
Maksetut osingot ja osuus pääoman korot	-100	-96
Vuokrasopimusvelat	-25	-27
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	1 104	-317
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	-4 166	10 683
Rahavarat kauden alussa	33 129	22 053
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	73	-105
Rahavarat kauden lopussa	29 036	32 630
Saadut korot	1 300	1 106
Maksetut korot	-278	-307
Rahavarat		
Käteiset varat	28 611	32 274
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	425	356
Yhteensä	29 036	32 630

Liitetaulukot

1. Laatusperiaatteet
2. Segmenttiraportointi
3. Korkokate
4. Vakuuskate
5. Nettopalkkiotuotot
6. Sijoitustoiminnan nettotuotot
7. Liiketoiminnan muut kulut
8. Saamisten arvonalentumiset
9. Vakuutusvelka
10. Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista
11. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
12. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen
13. Annetut vakuudet
14. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu
15. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti
16. Taseen ulkopuoliset sitoumukset
17. Johdannaisopimukset
18. Vakuutus-segmentin sijoitusten jakauma
19. Lähipiiritapahtumat

Liite 1. Laatimisperiaatteet

Osavuositarkastus on laadittu IAS 34 -standardin Osavuositarkastukset ja vuoden 2021 tilinpäätöksessä esitettyjen laatimisperiaatteiden mukaan.

Vuoden 2022 alusta lähtien Muu toiminta -segmentin uusi nimi on Ryhmätoiminnot-segmentti.

Osavuositarkastus on tilintarkastamaton. Kaikki osavuositarkastuksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Osavuositarkastus on julkaistu suomen, englannin ja ruotsin kielellä. Suomenkielinen osavuositarkastus on virallinen, jota käytetään, mikäli havaitaan ristiriitaisuutta kieliversioiden välillä.

1. Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Osavuositarkastusta laadittaessa tehdään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa toteumasta. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Osavuositarkastuksen laadinnassa johdon harkintaa on käytetty erityisesti odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa.

Odotettavissa olevat luottotappiot

Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskentamallien määrittämiseen liittyy useita johdon harkintaa edellyttäviä tekijöitä, muun muassa:

- oikeiden ECL-mallien valinta niin, että mallit kuvaavat sopimuskannan odotettavissa olevia luottotappioita mahdollisimman hyvin
- malleissa tehdyt erilaiset oletukset ja asiantuntija-arviot
- ECL-mallien parametrien estimointimenetelmien valinta
- sopimuksen maturiteetin määrittäminen eräpäivätoimille luotoille (valmiusluotot)
- käytettävissä olevan mallinnusaineiston ja datan laatuun liittyvän malliriskin määrittäminen
- sopimusten oikea ryhmittely eri segmentteihin siten, että niiden ECL lasketaan oikealla mallilla
- makroekonomisten tekijöiden valinta niin, että niiden muutokset korreloivat sopimusten maksukyvyttömyyden todennäköisyyden kanssa
- makroekonomisten skenaarioiden ja niiden todennäköisyyksien ennustaminen tulevaisuuteen
- esimerkiksi koronaviruspandemian takia tiettyyn toimialaan kohdistetut johdon harkintaan perustuvat lisävaraukset
- vakuuden maantieteellisen sijainnin perusteella tehdyt johdon harkintaan perustuvat vakuusarvon alennukset.

Johdon harkintaa on käytetty myös luottoriskin merkittävän kasvun arvioinnissa, muun muassa:

- henkilöasiakkaiden suhteellisen luottoriskin muutoksen arvioinnissa käytetyssä asiantuntija-arviossa, jolla varmistetaan todenmukainen määrä sopimuksia siirtymään vaiheeseen 2 ennen siirtymistä vaiheeseen 3 (ns. default capture rate)
- absoluuttisen rajan valinnassa, joka perustuu maksukyvyttömyyden historialliseen käyttäytymiseen sekä OP Ryhmän luottoriskiprosessiin
- sen ajanjakson pituuden määrittämisessä, jonka aikana asiakkaan on osoitettava hyvää maksukäyttäytymistä, jotta arvonalentumisvaihe voi parantua vaiheesta 3 vaiheeseen 2 ja 1.

Varsinainen ECL-lukujen laskenta suoritetaan ECL-malleja käyttäen ilman johdon harkintaa, paitsi jos kyseessä on pääsääntöisesti vaiheessa 2 tai 3 ja tarkkailulistalla oleva suuri yritysvastuu, jolloin ECL lasketaan asiantuntija-arvioon perustuvalla kassavirtaperusteisella ECL-menetelmällä.

Johdon harkintaan perustuvat lisävaraukset (management overlay) suoraan ECL-lukuihin (ns. post model adjustments) on tarkoitettu vain väliaikaiseen käyttöön, kunnes varauksen aiheuttama ennakoinnaton tapahtuma tai olosuhde on saatu huomioitua ECL-malleissa. Nykyiset ECL-mallit eivät huomioi kestävä kehityksen (Environmental, Social ja Governance, ESG) riskejä erillisenä komponenttina.

Muilta kuin edellä esitetyin osin odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan sisältyvä johdon harkinta ja arviot sisältyvät vuoden 2021 tilinpäätökseen.

Venäjänsyökäissota Ukrainassa

Liitteessä 8. Saamisten arvonalentumiset kerrotaan tehdyistä Ukrainaan sotaan liittyvistä valinnoista odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa.

Liikearvo ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat hyödykkeet testataan vuosittain arvonalentumisen varalta, ja aina, kun esiintyy jokin viite siitä, että testauksessa käytetty rahavirtayksikön arvo saattaa olla alentunut. Arvonalentumistestauksessa määriteltävä kerrytettävissä oleva rahamäärä pohjautuu usein käyttöarvoon, jonka laskemisessa on tehtävä arvioita tulevista rahavirroista. Testauksen piiriin sisältyy liikearvoa yhteensä 629 miljoonaa euroa ja tuotemerkkien arvoa 162 miljoonaa euroa. Katsauskaudella rahavirtayksiköiden 5 tulevan vuoden kassavirtaennusteet päivitettiin ja muutosta verrattiin vuoden 2021

testausajankohdan vastaaviin ennusteisiin. Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainassa huolimatta odotukset tulevaisuuden kassavirroista eivät ole olennaisesti muuttuneet katsauskauden aikana, joten tiedossa ei ole sellaisia viitteitä arvonalentumisista, mikä olisi edellyttänyt uuden varsinaisen arvonalentumistestauksen tekemistä.

2. IFRS 17 Vakuutus sopimukset käyttöönotto

OP Ryhmä alkaa soveltamaan IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardia 1.1.2023 lähtien, joka on pakollinen soveltamisen aloittamisajankohta. Merkittävät muutokset OP Ryhmän IFRS-tilinpäätöksen laatimisperiaatteisiin ovat seuraavat.

Vakuutusyhtiöiden myöntämät sopimukset luokitellaan ja ryhmitellään salkuiksi perustuen samankaltaisiin riskeihin ja yhdessä hallinnointiin. Vakuutus sopimukset arvostetaan vakuutus sopimusryhmätasolla, joka muodostetaan vakuutusluokan, asiakasryhmän ja kohorttivuoden avulla. Sopimukset ryhmitellään edelleen niiden voitollisuuden perusteella, ja jos sopimusryhmä on tappiollinen heti alussa tai olemassa oleva ryhmä kääntyy tappiolliseksi, kirjataan tappio heti tulosvaikutteisesti.

Vakuutus sopimukset, joihin ei sisälly suoraa oikeutta sopimuksen ylijäämästä, arvostetaan yleisellä arvostusmallilla (GMA). Vakuutus sopimukset, joihin sisältyy suora oikeus sopimuksen ylijäämään, arvostetaan muuttuvaan palkkioon perustuvalla lähestymistavalla (VFA). Sopimusryhmän tuotto esitetään tuloslaskelmassa rivillä vakuutus palvelutuotto, ja se muodostuu seuraavien komponenttien arvostamisesta; vastaiset rahavirrat, muuta riskiä kuin rahoitusriskiä koskeva riskioikaisu sekä palvelumarginaali. Sopimusryhmään liittyvät kuluerät esitetään rivillä vakuutus palvelukulut. Taseessa sopimukseen liittyvät vastaiset rahavirrat esitetään nettona ja ryhmitellään joko taseen vakuutus sopimusvelkoihin tai -varoihin salkkutasolla. Nykyiseen tuloslaskelman kululajipohjaiseen esittämistapaan tulee muutos, sillä IFRS 17:n myötä osuus henkilöstökuluista, poistoista ja liiketoiminnan muista kuluista sisällytetään IFRS 17 -vakuutusvelan laskentaan ja esitetään erässä vakuutus palvelukulut.

OP Ryhmä on tehnyt laatimisperiaatteita koskevat seuraavat merkittävät valinnat:

- Kauden vakuutukseen liittyvien rahoitustuottojen tai -kulujen esittäminen tulosvaikutteisesti, diskonttaus käyrät johdetaan riskittömän koron ja vakuutus sopimusten ominaisuuksista riippuvan likviditeetti-preemion summana, pitkätkä korot ekstrapoloituen. Vastaavasti vakuutusvelkaan liittyvät sijoitukset uudelleen luokitellaan niin, että niiden käypä arvo esitetään tulosvaikutteisesti.
- Riskin pienentämisen vaihtoehtoa käytetään tiettyihin VFA-arvostusmallin sopimukseen, joita suojataan korkotaseen markkinariskien hallinnan tavoitteen ja strategian mukaisesti.
- Cost of Capital -menetelmää käytetään riskioikaisun määrittämisessä.

IFRS 17 -siirtymässä vakuutus sopimukseen sovelletaan mukautettua takautuvaa siirtymätapaa kaikille tyyppisille vakuutus sopimuksille, jotka ovat kestoaltaan lyhyitä, yleensä vuoden tai joskus muutaman vuoden mittaisia sopimuksia. Mukautusta käytetään erityisesti jo toteutuneiden kassavirtojen oikaisemiseen sekä diskonttokoron määrittämiseen. Silloin kun ei ole kaikilta osin käytettävissä täydellistä dataa täysin takautuvan lähestymistavan soveltamiseksi, sovelletaan standardin sallimaa mukautettua takautuvaa siirtymätapaa tilanteissa, joissa pystytään kuitenkin käyttämään järkevää ja perusteltavissa olevaa informaatiota, joka on saatavissa ilman kohtuuttomia kustannuksia ja ponnisteluja. Mukautetun takautuvan siirtymätavan lopputulokset tulevat vastaamaan hyvin lähelle täysin takautuvan lähestymistavan lopputuloksia.

Lisäksi pitkiin henkivakuutus sopimukseen sovelletaan käyvän arvon siirtymätapaa siirtymäpäivänä voimassa oleville sopimuksille. Kaikki sopimukset ryhmitellään kantakohtaisesti yhteen siirtymäkohorttiin. Täysin takautuva lähestymistapa on ensisijainen siirtymämalli, mutta sitä pitää pystyä soveltamaan ilman jälkiviisautta liittyen mm. dataan koskien ennen siirtymää tapahtuneisiin saatuihin ja maksettaviin rahavirtoihin, niiden estimaatteihin ja muutoksiin eriteltyinä jokaiselle vakuutus sopimusryhmälle sopimusten alkamisvuosi huomioiden.

IFRS 17 -siirtymän vaikutuksena OP Ryhmän oma pääoma 1.1.2022 laskee 50–200 miljoonaa euroa. Arviota on tarkennettu kolmannen vuosineljänneksen aikana. RaVa-laskennassa käytetään Solvenssi II -arvostuksia, joten tämä muutos OP Ryhmän omaan pääomaan ei vaikuta RaVa-tunnuslukuun.

3. TLTRO III -rahoituksen efektiivinen korko

Efektiivinen korko on laskettu TLTRO-rahoitukselle perustuen johdon arvioon nettoluotonannon kriteerien täyttymisestä tarkastelujaksolla. Jos tähän johdon arvioon tulee myöhemmin muutoksia, käsitellään ne lainan kirjanpitoarvon muutoksina. Lainan bruttomääräinen kirjanpitoarvo lasketaan uudelleen siten, että se vastaa uudelleen arvioitujen rahavirtojen nykyarvoa, joka on määritetty diskonttaamalla käyttäen lainan alkuperäistä efektiivistä korkoa. Tästä syntyvä oikaisu kirjataan tulosvaikutteisesti.

Liite 2. Segmenttiraportointi

Segmenttikohtaiset tiedot

Tulos tammi-syyskuu 2022, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Ryhmä- toiminnot	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Korkokate	792	334	-3	-21	20	1 122
josta sisäiset nettotulokset ennen veroja		-20		20		
Vakuutuskate			564		-11	553
Nettopalkkiotuotot	583	124	55	-1	-6	756
Sijoitustoiminnan nettotuotot	13	18	-161	-1	59	-73
Liiketoiminnan muut tuotot	28	14	31	495	-517	52
Tuotot yhteensä	1 416	490	485	473	-455	2 410
Henkilöstökulut	332	66	109	142	-1	647
Poistot ja arvonalentumiset	36	7	39	79	-1	159
Liiketoiminnan muut kulut	535	166	195	268	-534	630
Kulut yhteensä	902	239	343	489	-536	1 436
Saamisten arvonalentumiset	-54	-16	0	0	0	-70
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-125	-15	-16			-156
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)			192			192
Tulos ennen veroja	335	220	319	-16	82	940

Yrityspankin ja Vähittäispankin välisten johdannaissopimusten markkinamuutoksista johtuva arvonmuutos eliminoidaan konsernissa.

Tulos tammi-syyskuu 2021, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Ryhmä- toiminnot	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Korkokate	715	305	-1	-65	17	971
josta sisäiset nettotulokset ennen veroja		-5		5		
Vakuutuskate			552		-10	542
Nettopalkkiotuotot	560	144	62	0	-5	761
Sijoitustoiminnan nettotuotot	-5	130	184	-7	-50	253
Liiketoiminnan muut tuotot	24	53	1	513	-545	47
Tuotot yhteensä	1 294	633	797	441	-593	2 573
Henkilöstökulut	322	67	116	152	-1	656
Poistot ja arvonalentumiset	40	10	44	99	-2	192
Liiketoiminnan muut kulut	517	161	193	260	-558	573
Kulut yhteensä	878	238	353	511	-561	1 420
Saamisten arvonalentumiset	-70	-25	0	0	0	-95
OP-bonukset omistaja-asiakkaille	-122	-14	-16			-152
Väliaikainen poikkeusmenettely (overlay approach)			-48		0	-48
Tulos ennen veroja	224	356	380	-70	-32	858

Yrityspankin ja Vähittäispankin välisten johdannaissopimusten markkinamuutoksista johtuva arvonmuutos eliminoidaan konsernissa.

Tase 30.9.2022, mlj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Ryhmä- toiminnot	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä
Käteiset varat	49	152		28 410		28 611
Saamiset luottolaitoksilta	28 896	306	1 762	14 852	-44 976	841
Johdannaissopimukset	1 310	5 744	70	295	-2 887	4 531
Saamiset asiakkailta	70 892	28 048		328	-377	98 892
Sijoitusomaisuus	566	407	8 081	22 071	-10 534	20 591
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat			11 326			11 326
Aineettomat hyödykkeet	25	182	213	202	539	1 161
Aineelliset hyödykkeet	294	4	7	141	-5	442
Muut varat	563	1 742	1 330	-270	-264	3 101
Verosaamiset	122	2	120	23	33	301
Varat yhteensä	102 718	36 589	22 909	66 051	-58 470	169 797
Velat luottolaitoksille	12 852	-36	66	42 110	-42 524	12 467
Johdannaissopimukset	1 595	5 685	101	379	-3 023	4 737
Velat asiakkaille	63 704	13 819		4 219	-2 520	79 221
Vakuutusvelka			8 021			8 021
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitusopimuksista			11 417			11 417
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	15 611	1 369		21 780	-4 715	34 046
Varaukset ja muut velat	818	211	406	2 131	-178	3 389
Verovelat	499	1	174	344	30	1 048
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		-46	380	1 439	-380	1 393
Velat yhteensä	95 079	21 004	20 566	72 402	-53 310	155 740
Oma pääoma						14 057
Tase 31.12.2021, mlj. €						
Käteiset varat	57	183	0	32 606		32 846
Saamiset luottolaitoksilta	26 228	138	1 908	13 950	-41 683	541
Johdannaissopimukset	324	3 441	85	271	-653	3 467
Saamiset asiakkailta	70 952	25 666	0	580	-251	96 947
Sijoitusomaisuus	624	492	9 472	21 714	-9 356	22 945
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat			13 137			13 137
Aineettomat hyödykkeet	27	189	768	234	-5	1 212
Aineelliset hyödykkeet	299	4	13	137	-7	446
Muut varat	397	567	988	827	-360	2 419
Verosaamiset	48	0	26	19	49	141
Myytavänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät			8			8
Varat	98 957	30 679	26 405	70 337	-52 267	174 110
Velat luottolaitoksille	12 196	111	68	43 439	-39 163	16 650
Johdannaissopimukset	285	2 553	27	117	-715	2 266
Velat asiakkaille	62 222	15 448		2 801	-2 573	77 898
Vakuutusvelka			8 773			8 773
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitusopimuksista			13 210			13 210
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	16 420	1 406		21 355	-4 286	34 895
Varaukset ja muut velat	707	776	430	1 454	-232	3 134
Verovelat	471	11	226	399	1	1 109
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla			380	1 994	-392	1 982
Myytavänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat			8			8
Velat	92 301	20 304	23 123	71 559	-47 360	159 926
Oma pääoma						14 184

Liite 3. Korkokate

Milj. €	1-9/2022	1-9/2021	7-9/2022	7-9/2021
Korkotuotot				
Saamiset luottolaitoksilta	11	1	10	0
Saamiset asiakkailta				
Lainat	1 050	921	400	310
Rahoitusleasingsaamiset	22	24	8	8
Arvoltaan alentuneet lainat ja muut sitoumukset				
Yhteensä	1 072	945	408	318
Saamistodistukset				
Arvostettava käypään arvoon tulosvaikutteisesti	9	0	9	0
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	43	39	18	13
Jaksettu hankintameno	0	0	0	0
Yhteensä	52	39	26	13
Johdannaissopimukset				
Käyvän arvon suojaus	-88	-108	-13	-37
Rahavirran suojaus	33	38	10	13
Rahavirran suojauksen tehon osuus	-16	-2	-2	0
Yhteensä	-71	-73	-5	-24
Velat luottolaitoksille				
Negatiiviset korot	46	55	9	24
Velat asiakkaille				
Negatiiviset korot	24	25	2	9
Muut	13	8	4	2
Yhteensä	1 146	1 000	455	342
Korkokulut				
Velat luottolaitoksille	-3	0	-1	0
Velat asiakkaille	19	10	12	2
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	108	110	47	35
Velat, joilla on huonompi etuoikeus				
Pääomalainat		0	0	0
Muut	26	45	8	15
Yhteensä	26	45	8	15
Johdannaissopimukset				
Käyvän arvon suojaus	-190	-198	-57	-62
Muut	-24	-27	-11	-8
Yhteensä	-214	-225	-68	-71
Saamiset luottolaitoksilta				
Negatiiviset korot	75	85	8	33
Muut	5	4	2	1
Yhteensä	16	29	8	16
Korkokate ilman suojauslaskennan arvostuseriä	1 130	971	447	327
Suojaavat johdannaiset	-309	-152	-117	-33
Suojauskohteiden arvonmuutokset	301	153	118	36
Korkokate yhteensä	1 122	971	447	331

Liite 4. Vakuutuskate

Milj. €	1-9/2022	1-9/2021	7-9/2022	7-9/2021
Vahinkovakuutusmaksutuotot, netto				
Vakuutusmaksutulo	1 325	1 271	307	293
Jälleenvakuuttajien osuus	3	-2	-3	3
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-147	-140	114	112
Jälleenvakuuttajien osuus	16	12	-7	-11
Yhteensä	1 197	1 141	410	398
Vahinkovakuutuskorvaukset, netto				
Maksetut korvaukset	-753	-663	-237	-233
Jälleenvakuuttajien osuus	24	42	3	29
Korvausvastuun muutos	-91	5	-127	38
Jälleenvakuuttajien osuus	152	-2	113	-22
Yhteensä	-667	-617	-248	-189
Vahinkovakuutuksen muut erät	-3	-4	-1	-2
Henkivakuutuksen riskiliike	26	23	8	8
Vakuutuskate yhteensä	553	542	169	215

Liite 5. Nettopalkkiotuotot

Tammii-syyskuu 2022, milj. €	Vähittäis-pankki	Yritys-pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni-eliminoinnit	OP Ryhmä	7-9/2022
Palkkiotuotot							
Luotonanto	81	34		0	-1	115	36
Talletukset	16	2		0	0	19	7
Maksuliike	224	23		8	-9	245	86
Arvopapereiden välitys	6	18			-6	18	4
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	0	4		0	0	4	1
Sijoitusrahastot	35	180	65	0	-83	197	65
Omaisuu denhoito	19	20		1	-10	30	7
Lainopilliset palvelut	21	0			0	21	6
Takaukset	9	10		0	0	19	6
Asunnonvälitys	56				0	56	18
Vakuutusten välitys	75		23		-53	45	9
Henkivakuutuksen kuormitustulo			66			66	22
Terveys- ja hyvinvointipalvelut			1			1	
Muut	70	6	0	2	-68	11	3
Yhteensä	613	297	155	10	-229	845	272
Palkkiokulut							
Luotonanto	0	1		0	-1	0	0
Maksuliike	23	2	1	1	-7	20	7
Arvopapereiden välitys		3	0	0	0	4	1
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	0	2		0	-2	0	0
Sijoitusrahastot		83	0		-83	0	0
Omaisuu denhoito		7	0	3		10	3
Takaukset		0			0	0	0
Vakuutusten välitys	-4		98		-53	41	14
Terveys- ja hyvinvointipalvelut			0		0	0	
Muut	11	74		6	-77	14	4
Yhteensä	30	172	99	11	-224	89	30
Nettopalkkiotuotot yhteensä	583	124	55	-1	-6	756	241

Tammi-syyskuu 2021, milj. €	Vähittäis- pankki	Yritys- pankki	Vakuutus	Muu toiminta	Konserni- eliminoinnit	OP Ryhmä	7-9/2021
Palkkiotuotot							
Luotonanto	74	37		0	-1	110	35
Talletukset	15	2		0	0	18	6
Maksuliike	209	30		10	-10	240	82
Arvopapereiden välitys	8	22			-8	22	7
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	0	6			0	6	1
Sijoitusrahastot	34	185	69	0	-85	203	72
Omaisuudenhoito	17	20		0	-10	28	8
Lainopilliset palvelut	17	0			0	17	5
Takaukset	8	10		0	0	18	6
Asunnonvälitys	58				0	58	20
Vakuutusten välitys	82		21		-57	46	8
Henkivakuutuksen kuormitustulo			66			66	23
Terveys- ja hyvinvointipalvelut			10		0	10	4
Muut	61	2		1	-59	5	1
Yhteensä	585	314	165	11	-229	846	277
Palkkiokulut							
Luotonanto	0	1		0	-1	0	0
Maksuliike	19	4	1	2	-8	18	7
Arvopapereiden välitys		3	0	0	0	3	1
Arvopapereiden liikkeeseen lasku	0	2		0	-2	1	0
Sijoitusrahastot		85	0		-85	1	0
Omaisuudenhoito		8	0	2	0	10	4
Takaukset		0				0	0
Vakuutusten välitys	-5		94		-53	37	12
Terveys- ja hyvinvointipalvelut			4		0	4	1
Muut	11	68	0	6	-72	13	4
Yhteensä	26	170	99	11	-220	86	28
Nettopalkkiotuotot yhteensä	560	144	67	0	-9	761	249

Liite 6. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. €	1-9/2022	1-9/2021	7-9/2022	7-9/2021
Käypään arvoon mulden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien nettotuotot				
Saamistodistukset				
Korkotuotot	30	28	11	9
Muut tuotot ja kulut	-5	-1	-3	0
Myyntivoitot ja -tappiot	-4	10	-2	0
Valuutta-arvostusvoitot ja -tappiot	11	13	5	6
Arvonalentumiset ja niiden peruutukset*	-1	2	0	0
Yhteensä	32	52	9	15
* Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) vakuutustoiminnan saamistodistuksista				
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot				
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat				
Saamistodistukset				
Korkotuotot ja -kulut	3	3	1	1
Arvostusvoitot ja -tappiot	-25	-4	-5	-2
Yhteensä	-23	-1	-4	-1
Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot	4	1	0	-4
Osingot ja voitto-osuudet	2	5	1	5
Yhteensä	6	6	1	1
Johdannaiset				
Korkotuotot ja -kulut	-4	31	-3	12
Arvostusvoitot ja -tappiot	-382	-110	-44	-16
Yhteensä	-386	-79	-48	-4
Yhteensä	-403	-74	-50	-4
Rahoitusvarat, jotka on arvostettava käypään arvoon tulosvaikuttavasti				
Saamistodistukset				
Korkotuotot ja -kulut	14	13	5	5
Arvostusvoitot ja -tappiot	-3	-41	-1	-14
Yhteensä	11	-28	4	-9
Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot	-176	157	-18	4
Osingot ja voitto-osuudet	67	49	14	7
Yhteensä	-109	205	-4	11
Yhteensä	-97	178	0	2
Rahoitusvarat, jotka on nimenomaisesti luokiteltu käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavaksi				
Saamistodistukset				
Korkotuotot	15	32	5	20
Arvostusvoitot ja -tappiot	-259	-43	-63	-4
Yhteensä	-244	-11	-58	15
Osakkeet ja osuudet				
Arvostusvoitot ja -tappiot	-18	12	0	1
Osingot ja voitto-osuudet	7	5	1	2
Yhteensä	-11	17	1	3
Johdannaiset				
Arvostusvoitot ja -tappiot	4	-12	3	-3
Yhteensä	4	-12	3	-3
Yhteensä	-252	-6	-54	16
Yhteensä käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavien rahoitusvarojen nettotuotot	-752	98	-104	15

Sijoituskiinteistöjen nettotuotot

Vuokratuotot	38	38	13	13
Arvostusvoitot ja -tappiot	15	-20	-5	-14
Vastike- ja hoitokulut	-28	-28	-9	-9
Muut	0	1	0	0
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot yhteensä	25	-9	-1	-10

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavien nettotuotot**Lainat ja muut saamiset**

Korkotuotot	5	5	1	2
Korkokulut	-2	-2	-1	-1
Myyntivoitot ja -tappiot				
Arvon alentumiset ja niiden peruutukset	-1	3	0	0
Lainat ja muut saamiset yhteensä	1	6	1	1

Vahinkovakuutuserät

Diskonnttauksen purkautuminen, vahinkovakuutukset	-14	-13	-5	-4
---	-----	-----	----	----

Henkivakuutuserät

Korkohyvitykset asiakkaiden vakuutussäästöille	-57	-60	-19	-20
Korkotäydennysten muutos	300	114	65	14
Muut vakuutustekniset erät**	359	44	78	-21
Yhteensä	602	98	124	-27

** Muut vakuutustekniset erät sisältää muiden vakuutusteknistien varausten kuin korkotäydennysten muutokset.

Osakkuus- ja yhteisyritykset

Käyvän arvon menetelmällä käsiteltävät	25	14	13	5
Pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävät	8	6	5	2
Yhteensä	33	20	18	8

Sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä

	-73	253	40	-2
--	------------	------------	-----------	-----------

Liite 7. Liiketoiminnan muut kulut

Milj. €	1-9/2022	1-9/2021	7-9/2022	7-9/2021
ICT-kulut				
Tuotanto	170	169	57	55
Kehittäminen	107	82	35	24
Toimitilat	39	38	12	14
Viranomais- ja tilintarkastusmaksut	73	57	1	1
Ostetut palvelut	89	83	33	27
Tietoliikenne	23	24	8	8
Markkinointi	25	19	9	7
Yhteiskuntavastuu	11	6	3	2
Vakuutus- ja varmuuskulut	6	8	3	4
Muut	87	87	29	28
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	630	573	190	170

Milj. €	1-9/2022	1-9/2021	7-9/2022	7-9/2021
Kehittämismenot				
Kehittämisen ICT-kulut	107	82	35	24
Oman työn osuus	45	45	13	13
Kehittämisen kulut tuloslaskelmalla yhteensä	152	128	48	37
Aktivoidut ICT-menot	58	54	19	14
Aktivoitavien siirto/henk.kulut	12	11	3	3
Aktivoidut kehittämismenot yhteensä	70	65	22	17
Kehittämismenot yhteensä	222	192	70	55
Poistot ja arvonalentumiset	112	133	34	44

Liite 8. Saamisten arvonalentumiset

Milj. €	1-9/2022	1-9/2021	7-9/2022	7-9/2021
Luotto- ja takaustappioina poistetut saamiset	93	106	49	50
Palautukset poistetuista saamisista	-11	-9	-4	-4
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) saamisista asiakkailta ja taseen ulkopuolisista eristä	-12	-3	-75	13
Odotettavissa olevat luottotappiot (ECL) saamistodistuksista*	1	0	0	0
Saamisten arvonalentumiset yhteensä	70	95	-30	59

* Vakuustoitominnan saamistodistusten odotettavissa olevat luottotappiot esitetään sijoitustoiminnan nettotuotoissa.

Luottoriskille alttilina olevat vastuut ja niiden tappiota koskeva vähennyserä

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut arvonalentumisvalheittain 30.9.2022

Vastuut	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Vastuut yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset aslakkailta (brutto)						
Vähittäispankki	63 141	7 921	34	7 955	2 115	73 211
Yrityspankki	27 280	1 896	47	1 944	490	29 713
Saamiset aslakkailta yhteensä	90 421	9 818	81	9 899	2 605	102 925
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja lillitit						
Vähittäispankki	6 886	347	5	352	36	7 274
Yrityspankki	8 877	411	9	420	70	9 367
Nostovarot ja lillitit yhteensä	15 763	758	14	772	106	16 641
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Vähittäispankki	3 094	53		53	26	3 173
Yrityspankki	7 339	542		542	65	7 945
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	10 433	595		595	91	11 118
Saamistodistukset						
Ryhmätoiminnot	13 161	73		73		13 234
Vakuutus	4 324	33		33	13	4 370
Saamistodistukset yhteensä	17 485	106		106	13	17 604
Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvat vastuut yhteensä	134 101	11 277	95	11 372	2 815	148 287

Tappiota koskeva vähennyserä arvonalentumisvalheittain 30.9.2022

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuoliset nostovarot ja lillitit*	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä
		Muut kuin yli 30 pv erääntyneet	Yli 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset aslakkailta						
Vähittäispankki	-18	-89	-1	-90	-319	-427
Yrityspankki	-28	-21	-4	-25	-213	-266
Saamiset aslakkailta yhteensä	-46	-110	-6	-115	-532	-693
Taseen ulkopuoliset sitoumukset**						
Vähittäispankki	-1	0		0	-3	-4
Yrityspankki	-3	-2		-2	-23	-28
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	-3	-3		-3	-26	-32
Saamistodistukset***						
Ryhmätoiminnot	-1	-1		-1		-2
Vakuutus	-8	-2		-2	-7	-16
Saamistodistukset yhteensä	-9	-3		-3	-7	-19
Yhteensä	-58	-115	-6	-121	-565	-743

* Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

*** Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto tappiota koskevasta vähennyserästä suhteessa vastuun määrään arvonalentumisvaiheittain. Kattavuusasteella kuvataan tappiota koskevan vähennyserän suhteellista osuutta vastuun määrästä.

Yhteenveto ja tunnusluvut 30.9.2022

	Valhe 1	Valhe 2		Valhe 3		
		Muut kuin yll 30 pv erääntyneet	Yll 30 pv erääntyneet	Yhteensä	Yhteensä	
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät						
Vähittäispankki	73 121	8 321	39	8 360	2 177	83 658
Yrityspankki	43 495	2 849	56	2 906	625	47 026
Tappiota koskeva vähennyserä						
Vähittäispankki	-18	-90	-1	-91	-321	-430
Yrityspankki	-31	-23	-4	-27	-236	-294
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Vähittäispankki	-0,02 %	-1,08 %	-3,05 %	-1,09 %	-14,77 %	-0,51 %
Yrityspankki	-0,07 %	-0,80 %	-7,69 %	-0,94 %	-37,79 %	-0,63 %
Saamiset asiakkailta; taseen ja taseen ulkopuoliset erät yhteensä	116 616	11 171	95	11 266	2 802	130 684
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-49	-113	-6	-118	-558	-725
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,04 %	-1,01 %	-5,80 %	-1,05 %	-19,90 %	-0,55 %
Saamistodistukset kirjanpitoarvo						
Ryhmätoiminnot	13 161	73		73		13 234
Vakuutus	4 324	33		33	13	4 370
Tappiota koskeva vähennyserä						
Ryhmätoiminnot	-1	-1		-1		-2
Vakuutus	-8	-2		-2	-7	-16
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Ryhmätoiminnot	-0,01 %	-1,32 %		-1,32 %		-0,02 %
Vakuutus	-0,18 %	-4,68 %		-4,68 %	-55,04 %	-0,37 %
Saamistodistukset yhteensä	17 485	106		106	13	17 604
Tappiota koskeva vähennyserä yhteensä	-9	-3		-3	-7	-19
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,05 %	-2,37 %		-2,37 %	-55,04 %	-0,11 %

Odottavissa olevien luottotappioiden laskennan piirilin kuuluvat vastuut arvonalentumisvaiheittain 31.12.2021

Vastuut	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Vastuut yhteensä
		Muut kuin yll 30 pv erääntyneet	Yll 30 pv erääntyneet			
Milj. €						
Saamiset asiakkailta (brutto)						
Vähittäispankki	61 835	7 608	8	7 615	2 095	71 545
Yrityspankki	24 673	1 058	247	1 304	508	26 486
Saamiset asiakkailta yhteensä	86 508	8 665	254	8 919	2 603	98 031
Taseen ulkopuoliset nostovarot ja limiitit						
Vähittäispankki	6 445	277	10	286	36	6 767
Yrityspankki	4 279	190	88	278	75	4 631
Nostovarot ja limiitit yhteensä	10 724	466	98	564	110	11 398
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset						
Vähittäispankki	3 397	46		46	16	3 458
Yrityspankki	7 196	121		121	78	7 396
Muut taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	10 593	166		166	94	10 854
Saamistodistukset						
Ryhmätoiminnot	13 160	31		31		13 191
Vakuutus	4 180	36		36	7	4 223
Saamistodistukset yhteensä	17 340	67		67	7	17 414
Odottavissa olevien luottotappioiden laskennan piirilin kuuluvat vastuut yhteensä	125 165	9 365	352	9 717	2 815	137 697

Tapplota koskeva vähennyserä arvonalentumisvalheittain 31.12.2021

Taseessa olevat vastuut sekä taseen ulkopuolliset nostovarot ja Ilmlittit*

Mlj. €	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Tapplota koskeva vähennyserä yhteensä
		Muut kuin yll 30 pv erääntyneet	Yll 30 pv erääntyneet			
Saamiset aslakkailta						
Vähittäispankki	-19	-59	-2	-61	-319	-398
Yrityspankki	-23	-23	-2	-25	-269	-317
Saamiset aslakkailta yhteensä	-42	-82	-4	-86	-588	-715
Taseen ulkopuolliset sitoumukset**						
Vähittäispankki	-1	-1		-1	-1	-2
Yrityspankki	-3	-3		-3	-14	-20
Taseen ulkopuolliset sitoumukset yhteensä	-4	-3		-3	-15	-22
Saamistodistukset***						
Ryhmätoiminnot	-2	-1		-1		-2
Vakuutus	-7	-2		-2	-3	-12
Saamistodistukset yhteensä	-8	-2		-2	-3	-14
Yhteensä	-54	-87	-4	-91	-606	-751

* Tapplota koskeva vähennyserä kirjataan yhtenä summana vähentämään tase-erää.

** Tapplota koskeva vähennyserä kirjataan tase-erään varaukset ja muut velat.

*** Tapplota koskeva vähennyserä kirjataan käyvän arvon rahastoon muun laajan tuloksen eriin.

Alla olevassa taulukossa esitetään yhteenveto tapplota koskevasta vähennyserästä suhteessa vastuun määrään arvonalentumisvaiheittain. Kattavuusasteella kuvataan tapplota koskevan vähennyserän suhteellista osuutta vastuun määrästä.

Yhteenveto ja tunnusluvut 31.12.2021

	Valhe 1	Valhe 2		Yhteensä	Valhe 3	Yhteensä
		Muut kuin yll 30 pv erääntyneet	Yll 30 pv erääntyneet			
Saamiset aslakkailta; taseen ja taseen ulkopuolliset erät						
Vähittäispankki	71 676	7 930	17	7 947	2 146	81 770
Yrityspankki	36 149	1 368	335	1 703	661	38 513
Tapplota koskeva vähennyserä						
Vähittäispankki	-20	-59	-2	-61	-319	-400
Yrityspankki	-26	-25	-2	-27	-283	-337
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Vähittäispankki	-0,03 %	-0,75 %	-12,91 %	-0,77 %	-14,87 %	-0,49 %
Yrityspankki	-0,07 %	-1,85 %	-0,63 %	-1,61 %	-42,83 %	-0,88 %
Saamiset aslakkailta; taseen ja taseen ulkopuolliset erät yhteensä	107 825	9 298	352	9 650	2 808	120 283
Tapplota koskeva vähennyserä yhteensä	-46	-85	-4	-89	-603	-737
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,04 %	-0,91 %	-1,23 %	-0,92 %	-21,46 %	-0,61 %
Saamistodistukset kirjanpitoarvo						
Ryhmätoiminnot	13 160	31		31		13 191
Vakuutus	4 180	36		36	7	4 223
Tapplota koskeva vähennyserä						
Ryhmätoiminnot	-2	-1		-1		-2
Vakuutus	-7	-2		-2	-3	-12
Kattavuusaste (Coverage ratio), %						
Ryhmätoiminnot	-0,01 %	-2,00 %		-2,00 %		-0,02 %
Vakuutus	-0,16 %	-4,16 %		-4,16 %	-49,03 %	-0,28 %
Saamistodistukset yhteensä	17 340	67		67	7	17 414
Tapplota koskeva vähennyserä yhteensä	-8	-2		-2	-3	-14
Kattavuusaste (Coverage ratio), % yhteensä	-0,05 %	-3,17 %		-3,17 %	-49,03 %	-0,08 %

Alla olevassa taulukossa esitetään odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvien vastuiden muutos arvonalentumisvaiheittain 1–9/2022 aikana seuraavien tekijöiden vaikutuksesta:

Saamiset aslakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €	Valhe 1	Valhe 2	Valhe 3	Yhteensä
Saamiset aslakkailta; taseen- ja taseen ulkopuoliset erät 1.1.2022	107 825	9 650	2 808	120 283
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2, ml. lyhennykset	-5 438	5 204		-233
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3, ml. lyhennykset	-331		307	-23
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1, ml. lyhennykset	2 914	-3 100		-185
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3, ml. lyhennykset		-529	495	-33
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1, ml. lyhennykset	60		-68	-8
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2, ml. lyhennykset		220	-241	-22
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	19 279	686	109	20 074
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-10 590	-708	-352	-11 650
Vaihe pysynyt samana, ml. lyhennykset	2895 *)	-158	-186	2 551
Lopulliseksi luottotappioksi kirjatut			-69	-69
Saamiset aslakkailta; taseen- ja taseen ulkopuoliset erät 30.9.2022	116 616	11 266	2 802	130 684

* Vaiheen 1 positiivinen nettomuutos liittyy taseen ulkopuolisten limiittien korotuksiin.

Alla olevassa taulukossa esitetään tappiota koskevan vähennyserän muutos arvonalentumisvaiheittain 1–9/2022 aikana.

Saamiset aslakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €	Valhe 1	Valhe 2	Valhe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko volmassa-oloalka	Koko volmassa-oloalka	
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2022	46	89	603	737
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-5	34		28
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-2		56	53
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	2	-17		-15
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-12	51	39
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2	1		-5	-5
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1		3	-22	-19
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	10	8	20	38
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-7	-10	-67	-84
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	5	22	-19	9
Muutokset mallioletuksissa ja metodologiassa	0	2	5	7
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennyksien pienentymiset			-64	-64
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos	3	29	-45	-12
Tappiota koskeva vähennyserä 30.9.2022	49	118	558	725
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos 7-9/2022	2	1	-77	-75

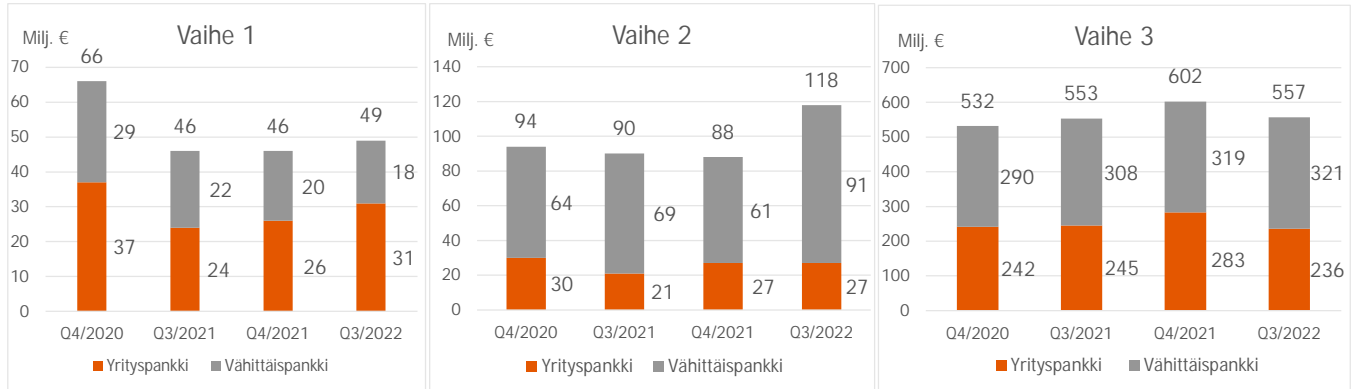
OP Ryhmä päivitti kesäkuussa 2022 lifetime EAD -mallit ja maturiteettimallin. Mallimuutokset lisäsivät OP Ryhmän odotettavissa olevia luottotappioita 7 miljoonaa euroa, mikä raportoidaan yllä olevassa taulukossa rivillä "muutokset mallioletuksissa ja metodologiassa". Lifetime EAD -malleja käytetään IFRS 9 ECL-laskennassa estimoimaan sopimuksen taseessa olevat vastuut maksukyvyttömyyshetkellä koko sopimuksen elinajalle. Maturiteettimallia käytetään IFRS 9 ECL-laskennassa estimoimaan sopimuksen elinaikaa niille henkilö- ja yritysvastuiden valmiusluotoille, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi ja joille siten ECL lasketaan koko sopimuksen elinajalta (vaihe 2). Maturiteettimallia käytetään henkilö- ja yritysvastuiden valmiusluotoille, sillä näillä ei ole sopimuksen mukaista päättymispäivää.

OP Ryhmä on päivittänyt arvioitaan Venäjän Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyssodan aiheuttamista taloudellisista vaikutuksista asiakkaidensa luottoriskien. Ukrainan sodan vaikutuksiin Q1 2022 tehty johdon harkintaa sisältävä ns. "management overlay" -varaus 34 miljoonaa euroa, joka kohdistui riskillisimpiin toimialoihin eli maatalouteen, rakentamiseen, energiaan ja kuljetukseen, on pääosin purettu. Vaikutuksia odotettiin syntyvän mm. liiketoiminnan päättymisestä sekä energian, raaka-aineiden ja muiden tuotantokustannusten noususta, mutta ne ovat toteutuneet arvioitua vaimeampina, koska kohonneita tuotantokustannuksia on pystytty siirtämään hintoihin ja etenkin maatalouteen ja energiasektoriin on ohjattu valtion tukitoimia. Ukrainan sodan vaikutuksista odotettavissa olevien luottotappioiden määrään sisältyy vielä epävarmuutta. Tuloslaskelman saamisten arvonalentumiset 70 miljoonaa euroa olivat 24 miljoonaa euroa pienemmät verrattuna vuodentakaiseen (95).

OP Ryhmä on myös arvioinut sähkön hinnan- ja Euribor-korkojen nousun vaikutusta asuntoluottojen luottoriskien. Arviointi tehtiin stressitestinä, jossa mitattiin kotitalouksien kassavirtaa ja arvioitiin sen perusteella mahdollisia asiakkaita, joiden maksukyky on vaarantunut. Analyysin perusteella tehtiin "management overlay" varaus 25 miljoonaa euroa lisäämään ECL:n määrää. Sähkön hintakehitykseen Suomessa tulevana talvena vaikuttaa useampi epävarma muuttuja.

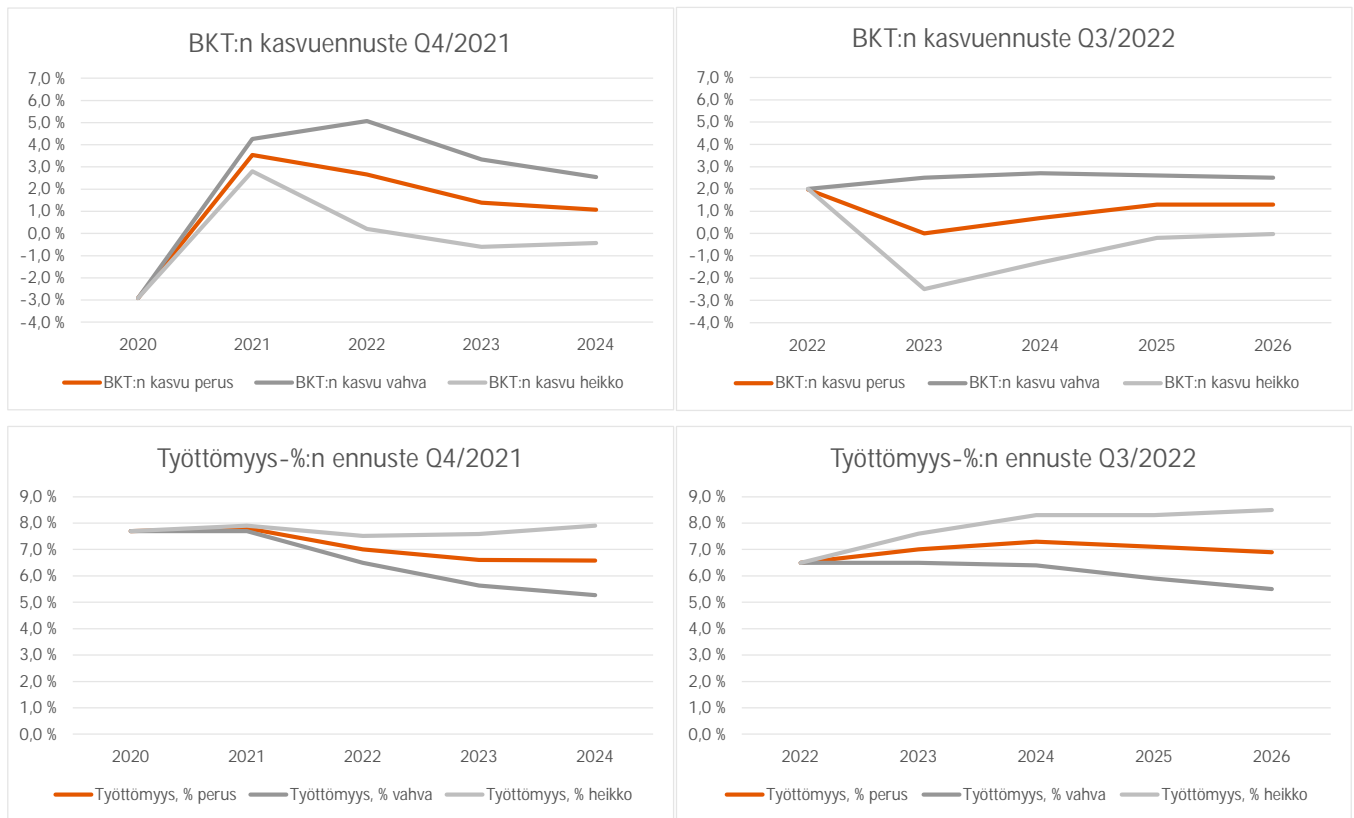
Vuoden 2021 lopussa OP Ryhmä teki 34 miljoonan euron ECL-lisävarauksen liikekiinteistövuokauudellisiin saataviin. Varauksella ennakoitiin riskillisimpien liikekiinteistöjen vakuusarvioinnin päivityksestä aiheutuvaa ECL:n kasvua ja todennäköisiä maksukyvyttömyyksiä. Varausta on purettu 20 miljoonaa euroa Q3 2022 aikana vastaten sitä osaa sopimuksista, joihin päivitykset vakuusarvoihin ja maksukyvyttömyyksiin on tehty.

Seuraavissa kaavioissa havainnollistetaan asiakassaamisten odotettavissa olevien luottotappioiden kehitystä arvonalentumisvaiheittain viime vuosina. Kaavioissa näky vaiheen 3 pienennys Q3 2022 aikana johtuen lopullisten luottotappioiden kirjauksesta, vaiheen 3 vastuiden takaisinmaksusta sekä management overlay varausten purusta.

ECL-laskennassa makroekonomiset tekijät päivitetään kvartaaleittain. ECL lasketaan kolmen eri skenaarion painotettuna keskiarvona. Skenaariopainot ovat olleet normaalilla tasolla eli heikko 20 %, perus 60 % ja vahva 20 %. Kolmannen vuosineljänneksen 2022 aikana makroekonomisten ennusteiden päivitys kasvatti hieman odotettavissa olevien luottotappioiden määrää.

Seuraavissa kaavioissa havainnollistetaan BKT:n ja työttömyysasteen ennusteiden muutosta.

Saamistodistukset, milj. €	Valhe 1	Valhe 2	Valhe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko volmassa- oloalka	Koko volmassa- oloalka	
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2022	7	2	5	14
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0	1		1
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	0		2	2
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	0		0
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		0	0	0
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	2	0	0	3
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-1	0		-1
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	0	0	1	1
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos	1	1	3	5
Tappiota koskeva vähennyserä 30.9.2022	8	3	8	19
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos 7-9/2022	0	1	1	1

Alla olevassa taulukossa esitetään odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan piiriin kuuluvien vastuiden muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2021 aikana seuraavien tekijöiden vaikutuksesta:

Saamiset aslakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €	Valhe 1	Valhe 2	Valhe 3	Yhteensä
Saamiset aslakkailta; taseen- ja taseen ulkopuoliset erät 1.1.2021	104 895	9 203	2 587	116 685
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2, ml. lyhennykset	-4 982	4 660		-322
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3, ml. lyhennykset	-370		320	-49
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1, ml. lyhennykset	2 370	-2 593		-223
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3, ml. lyhennykset		-758	696	-62
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1, ml. lyhennykset	54		-62	-8
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2, ml. lyhennykset		187	-207	-20
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	27 550	862	153	28 565
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-16 322	-1 626	-342	-18 291
Vaihe pysynyt samana, ml. lyhennykset	-5 369	-279	-224	-5 872
Lopulliseksi luottotappioksi kirjatut		-6	-113	-119
Saamiset aslakkailta; taseen- ja taseen ulkopuoliset erät 31.12.2021	107 825	9 650	2 808	120 283

Alla olevassa taulukossa esitetään tappiota koskevan vähennyserän muutos arvonalentumisvaiheittain vuoden 2021 aikana.

Saamiset aslakkailta ja taseen ulkopuoliset erät, milj. €	Valhe 1	Valhe 2	Valhe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko volmassa- oloalka	Koko volmassa- oloalka	
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2021	65	93	533	692
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	-3	30		26
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 3	-1		34	33
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	2	-13		-10
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 3		-19	78	60
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 2		5	-16	-11
Siirrot vaiheesta 3 vaiheeseen 1	1		-6	-5
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	15	11	27	53
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-21	-14	-55	-89
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	-16	-6	86	65
Arviointimetodiikan päivityksestä johtuvat muutokset (netto)	2	0		2
Lopulliseksi luottotappioksi kirjaamisesta johtuvat vähennystilin pienentymiset		0	-78	-78
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos	-19	-6	70	45
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2021	46	89	603	737
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos 7-9/2021	-1	-2	15	13

Saamistodistukset, milj. €	Valhe 1	Valhe 2	Valhe 3	Yhteensä
	12 kk	Koko volmassa- oloalka	Koko volmassa- oloalka	
Tappiota koskeva vähennyserä 1.1.2021	7	3	6	16
Siirrot vaiheesta 1 vaiheeseen 2	0	0		0
Siirrot vaiheesta 2 vaiheeseen 1	0	0		0
Alkuperäisestä myöntämisestä ja hankinnasta johtuvat lisäykset	2		0	2
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-2	-1	-1	-4
Riskiparametreissa tapahtuneet muutokset (netto)	0	0	0	0
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos	0	-1	-1	-2
Tappiota koskeva vähennyserä 31.12.2021	7	2	5	14
Odotettavissa olevat luottotapplot, nettomuutos 7-9/2021	0	0	0	1

Liite 9. Vakuutusvelka

Milj. €	30.9.2022	31.12.2021
Korvausvastuu		
Eläemuotoinen korvausvastuu	1 440	1 535
Muu korvausvastuu	1 404	1 204
Korkotäydennys (vakuutusvelan suojien arvo)	-156	-48
Yhteensä	2 688	2 691
Vakuutusmaksuvastuu	754	606
Henkivakuutuksen vakuutusvelka	4 578	5 475
Yhteensä	8 021	8 773

Liite 10. Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitusopimuksista

Milj. €	30.9.2022	31.12.2021
Sijoitussidonnaisten vakuutusten velka	4 404	5 332
Sijoitusopimukset	7 014	7 878
Yhteensä	11 417	13 210

Tilanteen 31.12.2021 erittely on oikaistu.

Liite 11. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. €	30.9.2022	31.12.2021
Joukkovelkakirjalainat	9 627	10 838
Huonomman etuoikeuden luokan joukkovelkakirjalainat (SNP)	4 316	3 926
Asuntovakuudelliset joukkovelkakirjalainat (covered bonds)	11 061	12 353
Muut		
Sijoitustodistukset	1 149	297
Yritystodistukset	7 974	7 539
Kaupankäynnissä omaan salkkuun sisältyvät (-)*	-81	-58
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä	34 046	34 895

* OP Ryhmän hallussa olevat omat joukkovelkakirjalainat on netotettu velkaa vastaan.

Liite 12. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Milj. €	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet (overlay approach)	Rahavirran suojaus	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2021	109	70	203	382
Käyvän arvon muutokset	-21	93	-61	11
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-12	-50		-62
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennukset		6		6
Siirrot korkokatteeseen			-35	-35
Laskennalliset verot	7	-10	19	16
Päätävä tase 30.9.2021	82	109	126	317

Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Milj. €	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet (overlay approach)	Rahavirran suojaus	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2022	63	164	96	323
Käyvän arvon muutokset	-488	-142	-493	-1 123
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-14	-74		-88
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennukset		22		22
Siirrot korkokatteeseen			-18	-18
Laskennalliset verot	100	39	102	241
Päätävä tase 30.9.2022	-338	9	-314	-643

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli -803 miljoonaa euroa (397) ja siihen liittyvä laskennallinen verosaaminen/-velka oli 161 miljoonaa euroa (-79). Käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta kirjattavien saamistodistusten tappiota koskeva vähennyserä katsauskauden aikana oli käyvän arvon rahastossa -1 miljoonaa euroa (2).

Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen ja tulosaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta.

Liite 13. Annetut vakuudet

Milj. €	30.9.2022	31.12.2021
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	1	1
Luotot (covered bondien vakuutena)	19 823	19 429
Muut	14 208	18 526
Annetut vakuudet yhteensä*	34 032	37 955
Vakuudelliset johdannaisvelat	1 002	744
Vakuudelliset muut velat	12 000	16 004
Asuntovakuudelliset joukkovelkakirjalainat (covered bonds)	11 061	12 353
Yhteensä	24 063	29 101

* Lisäksi keskuspankkiin on pantattu 1,4 miljardin euron kirjanpitoarvosta joukkovelkakirjalainoja, joista 1,0 miljardia euroa on päivän sisäisen limitiin vakuutena. Joukkovelkakirjalainat ovat nostettavissa ilman keskuspankin ennakkolupaa, joten niitä ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa.

Liite 14. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu

Varat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttelusesti kirjattavat						
	Jaksotettu hankinta-meno	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikuttelusesti kirjattavaksi	On luokiteltava käypään arvoon tulosvaikuttelusesti	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Käteiset varat	28 611						28 611
Saamiset luottolaitoksilta	841						841
Johdannaissopimukset			3 157			1 375	4 531
Saamiset asiakkailta	98 892						98 892
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat				11 326			11 326
Saamistodistukset	1	16 070	275	1 503	343		18 193
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		1	85	194	1 341		1 620
Muut rahoitusvarat	3 175						3 175
Rahoitusvarat							167 189
Muut kuin rahoitusvarat							2 608
Yhteensä 30.9.2022	131 520	16 071	3 517	13 023	1 684	1 375	169 797
Varat, milj. €	Jaksotettu hankinta-meno	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	Nimenomaisesti käypään arvoon tulosvaikuttelusesti kirjattavaksi	On luokiteltava käypään arvoon tulosvaikuttelusesti	Suojaavat johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Käteiset varat	32 846						32 846
Saamiset luottolaitoksilta	541						541
Johdannaissopimukset			2 672			796	3 467
Saamiset asiakkailta	96 947						96 947
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat varat				13 137			13 137
Saamistodistukset	1	17 411	331	1 987	356		20 087
Oman pääoman ehtoiset instrumentit		0	78	218	1 624		1 921
Muut rahoitusvarat	2 469						2 469
Rahoitusvarat							171 415
Muut kuin rahoitusvarat							2 695
Yhteensä 31.12.2021	132 805	17 412	3 080	15 342	1 981	796	174 110

Velat, mlj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat Johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		12 467		12 467
Johdannaissopimukset	3 157		1 580	4 737
Velat asiakkaille		79 221		79 221
Vakuutusvelka		8 021		8 021
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	11 417			11 417
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		34 046		34 046
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 393		1 393
Muut rahoitusvelat		2 733		2 733
Rahoitusvelat				154 036
Muut kuin rahoitusvelat				1 704
Yhteensä 30.9.2022	14 574	137 881	1 580	155 740

Velat, mlj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat Johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä
Velat luottolaitoksille		16 650		16 650
Johdannaissopimukset	1 933		333	2 266
Velat asiakkaille		77 898		77 898
Vakuutusvelka		8 773		8 773
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	13 210			13 210
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat		34 895		34 895
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla		1 982		1 982
Muut rahoitusvelat		2 581		2 581
Rahoitusvelat				158 256
Muut kuin rahoitusvelat				1 670
Yhteensä 31.12.2021	15 143	142 780	333	159 926

Yleiseen liikkeeseen laskettuihin velkakirjoihin sisältyvät joukkovelkakirjalainat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenoon. Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo syyskuun lopussa oli n. 2 482 (337) miljoonaa euroa kirjanpitoarvoa pienempi (suurempi). Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenoon. Näiden käyvät arvot ovat jaksotettua hankintamenoa pienemmät, mutta luotettavien käypien arvojen määrittämiseen liittyy epävarmuutta.

Liite 15. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen erien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Varojen käyvät arvot 30.9.2022, mlj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	642	267	710	1 620
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	1 250	723	149	2 121
Sijoitussidonnaiset sopimukset	7 370	3 956		11 326
Johdannaissopimukset	5	4 470	56	4 531
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	12 780	2 354	937	16 070
Rahoitusinstrumentit yhteensä	22 046	11 771	1 852	35 669
Sijoituskiinteistöt			559	559
Yhteensä	22 046	11 771	2 410	36 227

Varojen käyvät arvot 31.12.2021, mlj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvarat				
Oman pääoman ehtoiset instrumentit	909	316	696	1 920
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	1 814	640	221	2 675
Sijoitussidonnaiset sopimukset	8 517	4 619		13 137
Johdannaissopimukset	1	3 360	106	3 467
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat				
Vieraan pääoman ehtoiset instrumentit	14 119	2 758	534	17 411
Rahoitusinstrumentit yhteensä	25 360	11 694	1 557	38 610
Sijoituskiinteistöt			724	724
Yhteensä	25 360	11 694	2 281	39 335

Velkojen käyvät arvot 30.9.2022, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvelat				
Sijoitussidonnaiset sopimukset	7 429	3 988		11 417
Johdannaissopimukset	15	4 611	111	4 737
Yhteensä	7 444	8 599	111	16 154

Velkojen käyvät arvot 31.12.2021, milj. €	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat rahoitusvelat				
Sijoitussidonnaiset sopimukset	8 565	4 645		13 210
Muut		0		0
Johdannaissopimukset	2	2 234	30	2 266
Yhteensä	8 566	6 879	30	15 476

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimmissa pörssissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnollitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta, tai arvoa, joka on laskettavissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkiatasoon on luokiteltu suurin osa OP Yrityspankki -konsernin OTC-johdannaisista sekä yritysten, valtioiden ja rahoituslaitosten noteeratut velkapaperit, joita ei ole luokiteltu tasolle 1.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnollitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Lisäksi tasolle 3 luokitellaan velkapapereita, joille noteerauksia on markkinoilla vain vähän tai ei ollenkaan. Kyseiseen tasoryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset sekä sellaiset pitkän maturiteetin johdannaiset, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan, tietyt private equity -sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistetut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot. Tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Siirrot eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä. Siirrot tasojen välillä johtuvat pääosin käytettävissä olevien markkinanoteerausten määrästä.

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametereihin sisältyy epävarmuutta (Taso 3)

Erittely rahoitusvaroista ja rahoitusveloista

Raholusvarat, milj. €	Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavat	Johdannaissopimukset	Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattavat	Varat yhteensä
Avaava tase 1.1.2022	916	106	534	1 557
Tuloslaskelman nettotuotot	-200	-50	0	-251
Laajan tuloslaskelman nettotuotot			-1	-1
Hankinnat	102		0	102
Myynnit	-71			-71
Lyhennykset	-1			-1
Siirrot tasoon 3	112		565	677
Siirrot tasosta 3			-161	-161
Päättävä tase 30.9.2022	859	56	937	1 852

Raholusvelat, milj. €	Johdannaissopimukset	Velat yhteensä
Avaava tase 1.1.2022	30	30
Tuloslaskelman nettotuotot	80	80
Päättävä tase 30.9.2022	111	111

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 30.9.2022

Milj. €	Korkokate	Sijoitustoiminnan nettotuotot	Laaja tuloslaskelma/ Käyvän arvon rahaston muutos	Nettotuotot tilikauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista
Realisoituneet nettotuotot	-183	-17	0	-200
Realisoitumattomat nettotuotot	-131		-1	-131
Nettotuotot yhteensä	-314	-17	-1	-332

Hierarkiatason 3 johdannaiset ovat asiakkaiden tarpeisiin strukturoituja johdannaisia, joiden markkinariski on katettu vastaavalla johdannaissopimuksella. Tulosvaikutusta avoimesta markkinariskistä ei synny. Tason 3 johdannaiset liittyvät OP Yrityspankin liikkeeseen laskemiin strukturoituihin joukkovelkakirjalainoihin, joiden tuotto määräytyy kytketyin johdannaisten arvonkehityksen perusteella. Näiden kytkettyjen johdannaisten arvonmuutosta ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa. Lisäksi tasolle 3 on luokiteltu pitkän maturiteetin johdannaisia, joiden arvostuksessa käytettyä markkinadataa on jouduttu ekstrapoloimaan.

Arvostustekijöiden muutokset

Arvostusmenetelmissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2022 aikana.

Liite 16. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. €	30.9.2022	31.12.2021
Takaukset	591	641
Takuuvastuut	2 623	2 727
Luottolupaukset	14 630	15 203
Lyhytaikaisiin kauppatahtumiin liittyvät sitoumukset	714	679
Muut*	1 196	1 378
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	19 754	20 629

* Josta vahinkovakuutustoiminnan sitoumukset pääomarahastoihin 162 miljoonaa euroa (195)

Liite 17. Johdannaissopimukset
Johdannaiset yhteensä 30.9.2022

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	32 294	99 452	93 196	224 942	2 898	3 087
Keskusvastapuoliseltä palvelitettävät	21 640	55 403	56 944	133 987	138	132
Settled-to-market (STM)	9 781	31 725	40 199	81 705	84	81
Collateralised-to-market (CTM)	11 860	23 677	16 745	52 282	54	51
Valuuttajohdannaiset	46 004	5 705	878	52 587	1 375	1 453
Luottojohdannaiset	8	85	47	140	26	15
Muut johdannaiset	489	747	54	1 290	81	112
Johdannaiset yhteensä	78 794	105 989	94 175	278 958	4 380	4 667

Johdannaiset yhteensä 31.12.2021

Milj. €	Nimellisarvot/jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Käyvät arvot*	
	< 1 v	1-5 v	> 5 v		Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	21 176	74 987	86 509	182 671	2 453	1 447
Keskusvastapuoliseltä palvelitettävät	10 327	38 295	51 866	100 487	11	13
Settled-to-market (STM)	6 155	24 603	37 311	68 069	9	11
Collateralised-to-market (CTM)	4 171	13 692	14 554	32 418	2	3
Valuuttajohdannaiset	44 610	5 508	757	50 874	782	669
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	2			2	0	
Luottojohdannaiset	34	783	110	926	2	35
Muut johdannaiset	260	1 744	28	2 032	104	43
Johdannaiset yhteensä	66 081	83 021	87 403	236 506	3 342	2 195

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka muiden kuin kaupankäyntitaroituksessa pidettävien johdannaisten osalta esitetään taseessa muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa. Lisäksi keskusvastapuoliseltä palvelitettävien johdannaisten käyvät arvot on nettoitettu taseessa.

Liite 18. Vakuutus-segmentin sijoitusten jakauma

Vahinkovakuutus	30.9.2022		31.12.2021	
	Käypä arvo*, mlj. €	%	Käypä arvo*, mlj. €	%
Sijoitusomaisuuden allokatiojakauma				
Rahamarkkinat yhteensä	517	14	596	14
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	528	14	590	14
Johdannaiset***	-11	0	7	0
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	2 311	63	2 555	60
Valtiot	308	8	432	10
Investment Grade	1 606	44	1 750	41
Kehittyvät markkinat ja High Yield	203	6	187	4
Strukturoidut sijoitukset****	195	5	187	4
Osakkeet yhteensä	484	13	629	15
Suomi	72	2	113	3
Kehittyneet markkinat	265	7	328	8
Kehittyvät markkinat	75	2	114	3
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	6	0	6	0
Pääomasijoitukset	65	2	69	2
Valtuohtoiset sijoitukset yhteensä	32	1	33	1
Hedge fund -rahastot	32	1	33	1
Kiinteistöinvestitukset yhteensä	324	9	473	11
Suorat kiinteistöt	147	4	301	7
Epäsuorat kiinteistöinvestitukset	177	5	172	4
Yhteensä	3 668	100	4 287	100

* Sisältää siirtyneet korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon.

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokatioon (deltavasta-arvo).

**** Sisältää kiinteistövakuudelliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

Henkivakuutus	30.9.2022		31.12.2021	
	Käypä arvo*, mlj. €	%	Käypä arvo*, mlj. €	%
Sijoitusomaisuuden allokatiojakauma				
Rahamarkkinat yhteensä	751	23	748	21
Rahamarkkinasijoitukset ja talletukset**	731	22	743	20
Johdannaiset***	20	1	5	0
Joukkolainat ja korkorahastot yhteensä	1 970	59	2 126	58
Valtiot	186	6	256	7
Investment Grade	1 459	44	1 586	44
Kehittyvät markkinat ja High Yield	158	5	121	3
Strukturoidut sijoitukset****	168	5	163	4
Osakkeet yhteensä	377	11	546	15
Suomi	57	2	91	3
Kehittyneet markkinat	197	6	283	8
Kehittyvät markkinat	55	2	98	3
Käyttöomaisuus ja ei-noteeratut osakkeet	3	0	3	0
Pääomasijoitukset	65	2	70	2
Valtuohtoiset sijoitukset yhteensä	39	1	40	1
Hedge fund -rahastot	39	1	40	1
Kiinteistöinvestitukset yhteensä	181	5	186	5
Suorat kiinteistöt	23	1	23	1
Epäsuorat kiinteistöinvestitukset	158	5	163	4
Yhteensä	3 318	100	3 646	100

* Sisältää siirtyneet korot.

** Sisältää kauppahintasaamiset ja -velat sekä johdannaisten markkina-arvon.

*** Johdannaisten vaikutus omaisuuslajin allokatioon (deltavasta-arvo).

**** Sisältää kiinteistövakuudelliset lainat sekä lainarahastot ja epälikvidit lainat.

Liite 19. Lähipiiritapahtumat

OP Ryhmän lähipiiri muodostuu OP Ryhmän tilinpäätökseen yhdistellyistä yhtiöistä, osakkuusyhtiöistä, johdon avainhenkilöistä ja näiden läheisistä perheenjäsenistä sekä muista lähipiiriin kuuluvista yhtiöistä. OP Ryhmän johdon avainhenkilöihin luetaan OP Ryhmän pääjohtaja, OP Osuuskunnan johtokunnan jäsenet ja suoraan pääjohtajalle raportoivat johtajat sekä OP Osuuskunnan hallituksen puheenjohtaja, hallituksen jäsenet ja hallintoneuvoston jäsenet. Johdon avainhenkilöiden lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa johdon avainhenkilöllä tai heidän läheisellä perheenjäsenellä on määräysvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP Ryhmän henkilöstörahasto ja OP-Eläkesäätiö.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Lähipiiriliiketoimissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia 31.12.2021 jälkeen.

Taloudellinen informaatio

Vuoden 2022 raporttien julkaisuajankohdat:

OP-yhteenliittymän vakavaraisuustaulukot 30.9.2022	Viikko 44
OP Ryhmän toimintakertomus ja tilinpäätös 2022	Viikko 10
Selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2022	Viikko 10
OP Ryhmän vuosikatsaus 2022 (sis. vastuullisuusraportoinnin)	Viikko 10
OP Ryhmän riski- ja vakavaraisuusraportti 2022	Viikko 10
OP-yhteenliittymän vakavaraisuustaulukot 2022	Viikko 10
OP Ryhmän toimielinten palkitsemisraportti 2022	Viikko 10
OP Ryhmän toimielinten palkitsemispolitiikka	Viikko 10

Vuoden 2022 tilinpäätöstiedotteen ja vuoden 2023 osavuositarkastusten sekä puolivuositarkastuksen julkaisupäivämäärät:

Tilinpäätöstiedote 1.1.-31.12.2022	8.2.2023
Osavuositarkastus 1.1.-31.3.2023	3.5.2023
Puolivuositarkastus 1.1.-30.6.2023	25.7.2023
Osavuositarkastus 1.1.-30.9.2023	25.10.2023
OP-yhteenliittymän vakavaraisuustaulukot 31.3.2023	Viikko 19
OP-yhteenliittymän vakavaraisuustaulukot 30.6.2023	Viikko 32
OP-yhteenliittymän vakavaraisuustaulukot 30.9.2023	Viikko 44

Helsingissä 26.10.2022

OP Osuuskunta Hallitus

Lisätiedot:

Pääjohtaja Timo Ritakallio, puh. 010 252 4500
Talous- ja rahoitusjohtaja Mikko Timonen, puh. 010 252 1325
Viestintäjohtaja Anni Hiekkänen, puh. 010 252 1989

www.op.fi